

Lidia Vianu

Prizonieră în oglindă
PRIZONIERA ÎN OGINDĂ

Roman

C O N T E M P O R A R Y
L I T E R A T U R E P R E S S

<https://editura.mtlc.ro/>

The University of Bucharest

2022

ISBN 978-606-760-199-2

© Lidia Vianu

© Contemporary Literature Press

© Universitatea din București

Editat de
Lidia Vianu

Tehnoredactare și copertă: Lidia Vianu

Specialist IT: Cristian Vîjea

Corectură: Carla Bețianu, Iuliana Boruga, Paula-Silvia Codescu, Iuliana Danciu, Cristina Fliter, Elena Florea, Monica Găman, Lorina Hou, Anca Ilie, Patricia Măroiu, Anamaria Neagu, Liliana Popescu, Raluca Simion, Andreea Tobă, Andreea Simona Trufin, Ioana Vasile, Lidia Vianu, Cristian Vîjea

<https://editura.mttlc.ro/metoda-lidia-vianu-7-volume.html>

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS

<https://editura.mttl.ro/>

The University of Bucharest
2022

1

Cuprins

1		p. 3
	33	p. 6
2		p. 9
	32	p. 13
3		p. 16
	31	p. 19
4		p. 21
	30	p. 24
5		p. 27
	29	p. 31
6		p. 33
	28	p. 37
7		p. 39
	27	p. 43
8		p. 44
	26	p. 48
9		p. 49
	25	p. 54
10		p. 56
	24	p. 59
11		p. 60
	23	p. 64
12		p. 65
	22	p. 70
13		p. 73
	21	p. 78
14		p. 79
	20	p. 82
15		p. 83
	19	p. 87
16		p. 89
	18	p. 93
17		p. 95

2

17	p. 100
18	p. 102
16	p. 104
19	p. 106
15	p. 108
20	p. 110
14	p. 112
21	p. 116
13	p. 118
22	p. 121
12	p. 123
23	p. 125
11	p. 126
24	p. 130
10	p. 133
25	p. 137
9	p. 139
26	p. 141
8	p. 143
27	p. 147
7	p. 150
28	p. 152
6	p. 155
29	p. 158
5	p. 160
30	p. 161
4	p. 164
31	p. 165
3	p. 168
32	p. 169
2	p. 171
33	p. 173
1	p. 176
0	p. 177

1

7 noiembrie, ora opt dimineața. Adunare de Partid „fulger” la liceul numărul 15. Noul secretar, Traian Vulpe, reamintea cadrelor didactice anumite lucruri alese de el cu tâlc din „Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste”.

– „Aceste înalte norme și principii”, citea el, „trebuie să devină codul muncii și vieții, îndrumar de conduită în societate al comuniștilor, al tineretului revoluționar, al tuturor oamenilor muncii din patria noastră.”

Ilinca Acsinte se întorcea la școală după un concediu medical de două luni, timp în care școala nu acceptase să angajeze un suplinitor. Cealaltă profesoară de limba engleză, Magdalena Matei, colegă de facultate cu Ilinca, ar fi trebuit să țină toate orele, însă norma ei era și așa încărcată. Avusese grijă doar ca elevii să stea în clasă și să-și facă, în acele ore, temele pentru a doua zi. Traian Vulpe citi mai departe:

– „Fiecare comunist este obligat să îndeplinească fără șovăială însărcinările date de Partid, să se achite cu înalt spirit de răspundere de toate îndatoririle ce-i revin în funcția pe care o îndeplinește, la locul său de muncă, în întreaga sa activitate.”

Întorcându-se după o atât de lungă absență, timp în care ceilalți intraseră regulat la ore, își ținuseră elevii în frâu și predaseră de mai multe ori pe săptămână la clase paralele o lecție sau alta, Ilinca retrăia sentimentul din copilărie că o să fie pedepsită pentru că se va afla că a bucurat-o să stea acasă. Apoi va descoperi că, pe când lipsea ea, a fost dată la o parte, a ieșit din ritm și locul ei a fost ocupat de altcineva.

Făcuse liceul în București, unde, după terminarea facultății și cu câțiva ani înainte de această ședință, fusese și repartizată. Se integrase în viața școlii așa cum o găsisese, cu sentimentul că trăiește o adolescență întârziată. Schimbase banca de elev cu catedra, și teama de ascultare cu aceea că nu predă așa cum era de așteptat. Mai mult decât pe când era elevă, acum trebuia să se supravegheze cu încordare, ca nu cumva să facă vreo gafă. Își aducea aminte de tonul neutru al profesorilor ei și descoperirea că îl adoptase și ea, punându-se la adăpost de elevii printre care se numărase.

– „Pentru fiecare comunist”, ascultă ea mai departe, „pentru fiecare cetățean, munca este o datorie fundamentală, de onoare. Fiecare trebuie să dea dovadă de înaltă conștiință profesională, competență, spirit creator, dăruire și pasiune în muncă. Totodată, trebuie să manifeste

combativitate și intransigență față de manifestările de indisciplină, superficialitate și lipsă de răspundere în muncă.”

Cunoștea aceste norme. Judecându-se în lumina lor, se găsea vinovată. „De ce nu reușesc să-mi înțeleg rostul?” se întreba. Muncise câțiva ani de zile, dar experiența ei se reducea la neliniștea că, din ce în ce mai mult, limbile străine erau privite ca o dexteritate, un răsfăț. Recapitulă starea de spirit de care se rușina: „Nu mă simt necesară.” Nu-i explicase nimeni clar ce anume are de făcut, la ce e bună meseria ei între celelalte. Teoretic, cunoștea sistemul socialist, însă, practic, se rătăcise. Ședința de azi o amenința direct. Traian Vulpe alesese bine punctele pe care le citea:

— „Comunistul trebuie să fie cinstit, sincer, principial și corect, să nu tolereze minciuna, falsitatea, ipocrizia, să combată încercările de inducere în eroare a organelor superioare, a tovarășilor de muncă, susținerea de la răspunderi și îndatoriri.”

Ilinca era înscrisă de doi ani la doctorat. Nu reușise până acum să dea decât unul din cele trei examene ale stagiului. Era mai tot timpul în școală, la ore, la pregătire premilitară, la cor, la serbări, la cercuri. Trebuia să fie alături de elevi, era meseria ei. Ieșea însă o lege conform căreia, dacă nu voia să fie exclusă, trebuia să-și susțină examenele preliminare tezei de doctorat în timp de doi ani de la intrare. Cerase în septembrie un concediu fără plată. Directoarea Sița Serdaru (poreclită de elevi SS-ul școlii) o sfătuisese prietenește, dacă nu poate, să renunțe la doctorat: „Mai ai timp, peste câțiva ani, ești prea tânără.”

Intrase în Partid ca studentă. Într-o ședință de Partid la școală, se ridicase și ceruse din nou acel concediu pentru susținerea examenelor de doctorat. „Există suplimentori la secția de învățământ”, spusese, „care abia așteaptă să predea. Aș fi pregătit aceste examene în vară, dar n-am avut decât două săptămâni libere. A fost plăcut să merg în tabără și la muncă patriotică cu elevii, însă nu mi-a ajuns timpul să învăț.” Participase la ședință și Stoichiță, secretarul de Partid al sectorului, iar răspunsul lui fusese scurt: „Tovarășa Acsinte, așa cum v-a acordat dreptul de înscriere la doctorat, Partidul vi-l poate și retrage.”

Venea după două luni cu un certificat de internare la spitalul de boli nervoase. Ședința nu se mai termina. „Codul Eticii și Echității Socialiste” era inepuizabil. Traian Vulpe încă mai citea:

— „Indiferent de poziția pe care o ocupă în societate, comunistul trebuie să dea dovadă de modestie: el trebuie să combată îngâmfwarea, aroganța, disprețul față de semenii. Comuniștii („care îndeplinesc funcții de răspundere, în viața socială în general”: Ilinca știa formularea, și, atunci

când Traian Vulpe omise o parte din ea, își dădu seama imediat) trebuie să-și dobândească autoritatea printr-o comportare morală și profesională exemplară din toate punctele de vedere. Fiecare comunist trebuie să contribuie prin conduita sa în viața politică și profesională, în societate și în familie, la întărirea continuă a autorității și prestigiului Partidului în mase, la creșterea rolului său conducător în societate.”

Ședința se sfârși. Ilinca se trezi față în față cu profesoara de istorie, Tamara Răzmeriță.

—Nu răspunde nimeni la telefonul tău. De două zile te caut! Ce boală mai e și asta, că umbli toată vremea?!

Se vede că Miron se dusesese să locuiască cu părinții lui. Ilinca nu mai stătea acasă de două săptămâni. Miron îi lăsase într-o zi un bilet că pleacă, și de atunci nu mai știa nimic despre el.

—Ești chemată urgent la secție. Chiar acum să te duci. N-o să prea mai ai ore la noi: se fac restrângeri. Dar nu te necăji, o să-ți dea în altă parte, dacă au cum.

Vladimir era la spital. Simțindu-se amenințată, se gândi la el. Plecă singură, cu inima strânsă, către secția de învățământ. Peste oraș se lăsa o ceață care-ți intra în oase.

Trec pe lângă ei către ieșire. Străbat insula spălată de râu în drumul lui spre vărsare. Am coborât dinspre spital și mă așez pe o bancă, mă uit la pomii care curg în toamnă, la ierburile îndesite, la locurile cu care m-am deprins de când vin aici sâmbătă de sâmbătă la ora vizitei.

—Nu mai vreau, spune ea răgușit, șezând peste geamantan.

I-am zărit în treacăt. Peste umărul ei, ochii lui mi-au rămas întipăriți: erau ca scoarța prelinsă cu rășină în vreme ce se uitau intens înspre mine fără să mă vadă.

—Încerci să te descotorosești de mine. Saloanele miros grețos a medicamente vechi și spirt pentru injecții. Nu rămân singură aici. Ce scrisoare ai în buzunar? Vreau să o citesc și eu! Arată-mi-o.

Lumea se face așa de mică atunci când cineva apropiat se retrage din ea.

—Precis te așteaptă cineva, continuă. N-ai să mai vrei să știi de mine, de asta m-ai adus aici.

După tăcerea prelungită, ghicesc disperarea lui, îndârjirea cu care se împotri-vește să creadă că lucrurile au ajuns aici. În agitația crescândă, vorbele femeii își pierd șirul:

—De câte ori vin eu, gardul are mai multe zăbrele, afară animalele grohăie în patru labe după voci care nu există. O să-l fac eu să se lege de catarg chiar dacă nu vrea.

Vocea i s-a frânt și se văicărește:

—Ți-am spus că mi-e frică să mai merg cu liftul, pentru că urcă până țâșnește prin acoperiș și de acolo se prăbușește pe dinafară, pe lângă ferestrele odăilor albe cu paturi înguste de fier. Nu mă ajută nimeni. Moșăie toți. N-am eu putere să-l opresc. Nu ai să mă mai găsești. Dacă n-ai fi tu, ar da drumul de tot liftului, ca să mă strivească de caldarâm. Stai aici până mă fac bine.

E vremea să plec. Vocea plânsă nu se mai aude. S-au îndepărtat. Toți suntem bolnavi de bănuiele. Paznicul, de exemplu, stă în casa lui de la poartă și ne măsoară de parcă, ieșind, îl furăm. Am și ajuns la poalele movilei împrejmuite cu gard de fier. Cei care rămân în liniștea asta bolnavă se înfășoară fiecare în altă lume, cât o are: lumea lui.

Afară, de partea cealaltă a porții, Petru, mutul, stă și cerșește. Nu cere nimănui dacă intră. Întinde mâna doar cui scapă dinăuntru. Habar n-am cine e. Știu doar din

zvonuri că în el cuvintele sunt zăgăzuite. El este ca o stavilă a spitalului, a atâtor lumi care nu năvălesc pentru că muțenia lui le cară pe toate în spinare. Pentru el cuvintele sunt subțiri. Orice i-ar striga oamenii în halate lipiți de gard, el nu răspunde, nu intră la ei, nu le dă drumul să iasă. Stă mereu acolo la poartă, când în genunchi, când turcește, vămuind pe cine iese de acolo și pleacă singur.

Vâr mâna în buzunar. Nu i-am dat nimic înainte. Astăzi însă înțeleg altfel palma lui deschisă. Are în ea — de atâtea ori am văzut — bătăături mari de la pluta cu care ară apa vâslind încoace de-a latul râului, de pe malul celălalt. Mă apropii de casa paznicului și-l văd dându-i lui Petru mâncarea peste poartă: o bucată de pâine neagră, un pachet unsuros, o cană cu apă.

Mă ascund după un pom. Aștept să intre paznicul zgribulit în ghereta lui. Se târăște schimonosit, de parcă o frică din aer face să-l doară toate oasele. Acum mă așteaptă să ies. Petru mestecă tacticos, rupând bucăți mari de pâine. I-a fost foame. Nu apucă bine să înghită că paznicul e iar lângă el și, printre zăbrele, îi pune în palmă cheia cu care Petru încuie mereu spitalul pe dinafară.

O iau la fugă. S-a sfârșit. Nu poate fi adevărat, mi se pare numai că paznicul mă fulgeră dușmănos. Cine a mai pomenit, cum se povestește, o poartă cu broască pe care s-o încui doar pe dinafară, și la ce i-ar folosi bătrânului înțepenit să ne închidă pe furiș cu el pe toți întârziații? Petru tândălește visător, nu se grăbește, însă de încuiat tot o să încuie.

Mă încălzește amintirea ochilor năpădiți de rășină ai bărbatului care, nici el, nu a plecat încă. Ies și palma lui Petru mi se pune dinainte, cu cheia în ea. Banul meu s-a înfierbântat de când îl strâng în mână. Dau să scap de el. Petru se foiește, se ridică în genunchi, cheia dispare o secundă, apoi mi-o întinde în palmă iar. Aud în spate pe cineva cățărându-se. Îi dau lui Petru moneda, îl văd cum o îndeasă în buzunar. Când o scoate de-acolo, pumnul lui se răsfiră iar și e gol.

Mă întorc cu fața spre spital, merg de-a-ndăratelea, către alea cu pomi. Soarele mă orbește parcă din pământ. Îmi dau seama că iarba e înrouată de monedele primite de Petru. Îi alunecă, se vede, printr-un buzunar rupt. Și cheia?

Mă opresc în umbră. Cățărata pe gard e femeia cu voce frântă. A și pus pe ea cămașa spitalului. Se holbează în iarba de lângă Petru. Își compune o figură tragică de prizonieră, cu degetele închircite peste zăbrele. Dacă ar vrea cu tot dinadinsul, s-ar putea strecura printre ele. O aud strigând jalnic:

— Luca!

Acolo înăuntru e în siguranță. O să-i poarte ei de grijă. Vorbele-i curg mai departe, dezlâdate:

8

—Nu mă poate lăsa în voia liftului, trebuie să-l țină. Am să-l întârzii peste ora de vizită și paznicul o să-l lege de zăbrele. O să cobor în fiecare dimineață ca să fiu sigură că e acolo. Am să împart cu el porția mea de mâncare, o să rămânem aici, și el o să țină liftul în loc. Am să-l fac eu să nu mai vrea să plece.

Frica ei—semnul bolii—biciuiește răzbunător imaginea celui despre care vorbește, ca și cum el ar fi fost făcut ca să fie lovit.

Mă gândesc cu ușurare că Petru încă n-a încuiat. Mă întreb ce o fi așteptând. Toți spun că bucuria paznicului ar fi să ne învețe minte oprindu-ne înăuntru.

Petru așteaptă nemișcat în iarbă. Mă urmărește cu ochii măloși ca râul după ploaie, dar nu mă simt amenințată. Mă uit și eu în voie la el, la chipul băntuit care mi-a cerut de pomană. Atunci când am început să vin la spital nici nu-l băgam în seamă, dădeam la o parte cu piciorul mâna lui atârnată de-a curmezișul porții. Mă feream de fețele buhăite care se holbau în drum. Era dreptul meu să mă ascund, să scap. Mi-era silă.

Atunci când a venit prima oară cu mine aici, avea un geamantan și aștepta să se facă bine. Așa am început să mă întorc singură.

Bărbatul acela trece acum pe lângă Petru, îl ocolește, se întoarce și el către spital, face un semn cu mâna de neînțeles pentru mine, adresat femeii rămase înăuntru. Plec către mal cu sentimentul că pe mine nu, dar pe el o să-l urmărească de-acum înainte palma lui Petru, întinsă ca un coviltir peste apă.

2

Nici nu-și dădu seama când, străbătând două stații pe jos, ajunsese în dreptul Foișorului de Foc. Se gândise să ia tramvaiul, însă, dornică să amâne aflarea unei vești neplăcute, întârzia cât putea. Își aduse aminte cum a urcat până sus în vârful turnului într-o primăvară, pe când își făcea practica de studii la biroul de turism și venise aici cu Demeter. Se trezi că se gândește, după atâția ani, cu nostalgie la el.

Traversă spre ușa masivă păzită de un soldat și intră. Era primul vizitator, chiar la ora deschiderii. Trecu repede printre manechinele costumate, printre mașinile în miniatură, și ajunse la terasa de sus. Ceru îngrijitoarei să-i deschidă ușa spre pod. Bombănind, aceasta o însoți, nerăbdătoare să coboare înapoi. Era frig. Se vedea de acolo tot Bucureștiul vechi și nou: nu recunoștea un loc anume, se îmbăta doar cu plăcerea de a privi acoperișurile în libertate de sus, de deasupra lor. Ceața învelea casele în vată. Vaiețele străzii unde scrâșneau tramvaie și mașini grele se stingeau. Orașul era, dedesubtul ei, un gâtlej astupat.

Mai erau câțiva pași până la secția de învățământ aflată în aripa dreaptă a unei școli elementare, deasupra unui bazin de înot recent amenajat la subsol. Bătu la ușa pe care scria „Inspector” și, apăsând pe clanță, o găsi încuiată. Îngrijitoarea o sfătui:

— Încercați la cancelarie, o fi având ore.

Ilinca o porni în direcția indicată. Cum încă nu era pauză, dădu acolo peste două femei care discutau. Se așeză și ascultă:

— O ții două ore la cuptor, mult unt pe deasupra, și la sfârșit garnisești platoul cu mere coapte și vișine din vișinată. Poți să pui și frișcă dacă vrei.

Cealaltă își nota sârguincios. Când ridică ochii, dădu de Ilinca:

— Pe cine cauți? o întreabă și Ilinca înțelese din tonul ei că o ia drept elevă.

— Sunt Ilinca Acsinte, de la liceul 15. O aștept pe inspectoarea Florescu.

— A ieșit la pensie. E altcineva în locul ei, o informă îmblânzită femeia cu rețeta în mână.

Ilinca le măsură cu privirea hainele ușor demodate, modeste, dar îngrijite. În gesturile cu care își potriveau când bluza, când pălăria, le simți terorizate de ochii neiertători ai copiilor. Nu-i mai venea să spună ce zicea altădată: „O lecție e un spectacol cu actori de mâna a treia.” Confruntată cu perspectiva de a-și pierde postul, Ilinca uită de încordarea cheltuită pentru a face liniște în clasă, de lecțiile repetate la nesfârșit, de neputința de a se lua în serios atunci când era în fața elevilor.

Sună pentru sfârșitul orei a patra. Ilinca o zări intrând cu catalogul sub braț pe Dana Buicliu, fosta ei profesoară de geografie. Se apropie. Îi povesti cum a terminat facultatea, ce face acum, și deodată își aminti pentru ce a venit:

— O căutam pe noua inspectoare. Mi s-a spus că se fac restrângeri la noi.

— Ai nimerit bine. Eu sunt.

Ilincăi nu-i plăcuse geografia și, spre sfârșitul liceului, când abia îi ajungea timpul să învețe pentru admiterea la facultate, Dana Buicliu avea obiceiul s-o ia deoparte și să-i spună, cu o zi înainte de teză, ce lecție are de gând să le dea. Nu prea știa Ilinca geografie acum, ce-i drept, nici Europa nu și-o închipuia bine pe hartă, dar îi rămăsese în minte un model uman, o îngăduință care îi tempera severitatea, îi arăta pe unde să se strecoare ca să se apropie de elevi.

Îi povesti că a fost internată, că Traian Vulpe a ținut o ședință fulger în care ei i se părea că a fost direct vizată, că directoarea o privește cu ochi răi.

— Da' de unde, exclamă Dana Buicliu. E și ea un om acolo, cumsecade în felul ei. Ai vrea să predai la școala elementară 53? E la doi pași de aici.

— Da, răspunse Ilinca. Dar au deja o profesoară, o fostă colegă de-a mea, Gina Tarcea.

— Ea e suplinitoare.

— Adică să mă duc în locul ei?

— Păi da.

— Și ea?

— Om vedea, se mai găsește.

Ilinca nu ezită. În vreme ce scria cererea, zbârnâi telefonul.

— Da, e aici, confirmă Dana Buicliu. Uite, ți-o dau. Sița Serdaru, zise ea către Ilinca, întinzându-i receptorul.

— Vino repede înapoi, auzi Ilinca o voce de nerecunoscut. S-a întâmplat o nenorocire, un incendiu. Ca dirigintă, porți toată răspunderea!

— Ce e? Ce e? se agită Dana Buicliu.

Ilinca dădu la ieșire peste profesorul de română de la liceul 15, Bătrâniceanu. Plecă împreună cu el, fără să sufle o vorbă despre mesajul directoarei.

— În fiecare zi întrebau copiii de tine, încercă Bătrâniceanu s-o scoată din mușenia ei. Ne-ai lipsit. Directoarea n-avea cum să-ți țină orele. Ea e bună la sport, adică îți face vânt de ici, de colo, de pe unde nimerește. Până i-o face și ei vânt unul mai priceput la șuturi în fund decât ea.

În fața liceului era o mașină a pompierilor înconjurată de elevi în uniforme, cu paltoanele azvârlite pe braț, fără genți. La intrare fură legitimați. În cancelarie,

11

profesorii care avuseseră ore erau adunați în jurul câtorva elevi din clasa Ilincai: Cristian Dobre, Ingrid Armand, Silvia Gene, Gelu Bălan. Aceștia ședeau depărtați unul de altul la masa lungă cu cristal peste plușul roșu și scriau. Un ofițer îi tot îmboldea:

—Nu cumva să omiteți ceva.

Șița Serdaru era năclăită cu spumă albă de la un stingător și se curăța cu o cârpă udă. Răzmeriță se apropie:

—Niciodată nu ești în școală! Când te caută omul lipsești! Nepricopsiții tăi au dat foc la amfiteatru! Era să ardem și noi. Du-te și vezi ce faci.

Bătrâniceanu o opri.

—Are cine se ocupa de copii, zise. Hai să vedem ce a fost. Se înnegriseră, într-adevăr, câteva bănci și marginile unei perdele de catifea. Focul fusese stins iute. Reveniră în cancelarie tocmai când Cristian Dobre povestea cum a fost, în vreme ce ceilalți trei elevi așteptau afară. Ilinca trecu pe lângă ei cu ochii în podea.

—Era pauza mare și au ieșit toți ca să se aerisească clasa. Am rămas doar noi patru. Eu am găsit un pieptăn vechi în prima bancă și Gelu a scos bricheta și a zis: „Hai să-i dăm foc.” L-am aprins, a început să-mi frigă degetele, am vrut să-l azvârl pe geam și a nimerit între perete și radiator. S-a aprins perdeaua. Am strigat „Foc!” și am alergat după apă.

Șița Serdaru o zări, în sfârșit, pe Ilinca și o trase către ofițer:

—Tovarășe Baba, ea e diriginta. A lipsit două luni șiăștia și-au făcut de cap. I-a scăpat din mână, ce mai!

Urmară declarațiile celorlalți. Profesorii plecară unul după altul. Rămase Șița Serdaru, gâfâind și cu ochii bulbucăți, împreună cu Ilinca, ofițerul Baba și elevii. Se lăsă liniște. Povestea incendiului fu repetată iar și iar: relatările coincideau.

Baba o rugă pe Ilinca să stea și ea de vorbă cu copiii până revine el. Șița Serdaru ieși după el ca din pușcă.

„Ce să le spun?” se frământă Ilinca. Nici ea nu prea înțelegea ce va urma, în ce fel această nechibzuință dintr-o recreație de școlar îi va afecta pe ei toți la un loc. Nu-i fu greu să observe că Ingrid se uită ciudat la Cristian și că Silvia pare suspect de apropiată de Gelu, lucru la care Cristian asista cu fălcile încleștate.

Silvia venise în liceu cu câteva luni în urmă, după un timp lung petrecut la Ambasada României de la Moscova, unde tatăl ei fusese șofer. Ilinca n-o cunoștea în niciun fel. Gelu abia venise și el de la un liceu militar. Era zdravăn și sănătos, cu gust pentru orice mașinărie pe care o putea repara și cu silă de carte.

La Cristian nu îndrăzni să se gândească. Ilinca bănuia că n-o să-i fie bine în

12

acest prim atașament. Nu cu Silvia. Mama lui venise la o ședință cu părinții. Cui să îi spună că e bolnavă de cancer, se frământa femeia, și ce o să se facă Cristi fără ea, că bărbatul ei bea până la ultima lețcaie. O întrebase dacă n-ar putea ea, Ilinca, să-i facă rost de un loc la internat, atunci când...? Ilinca o asigurase că da, orice, deși habar nu avea cum.

Fusese cu ochii pe Cristian o vreme. Îl auzise într-o zi spunându-i lui Ingrid: „Tu te-ai făcut frumoasă vara asta.” Ghicise că și Ingrid s-a îndrăgostit. Bănuia că n-o să-i fie nici ei bine în acest prim atașament (cui îi este?) pentru că... Pierdu șirul.

— Ce-au să ne facă? îndrăzni Cristian.

Baba reveni. Se hotărâse că fetele nu erau vinovate, puteau să plece acasă deocamdată. Gelu și Cristian meraseră cu ofițerul Baba pentru declarații. Se lăsase seara. Sița Serdaru intra și ieșea, comenta cu cine apuca. Repeta mereu același lucru:

— Nici nu era aici, de față! Tot eu trebuie să dau declarații în locul ei! Cine dracu' a trimis-o pe ea la secție tocmai acum? Abia a venit și uite. Piază rea.

Ilinca își nota orarul pentru a doua zi. Îl descoperi plin de ferestre: o oră de curs, două libere, altă oră de curs, altă oră liberă, și tot așa de la zece dimineața până la șase seara. Ajunsă acasă, sună și îi deschise bătrâna Lepădatu:

— Vlad încă n-a venit, se agită ea.

Ar fi vrut să-i povestească mamei lui Vladimir că a fost la Foișorul de Foc tocmai când... „Am greșit”, își zise, „lipsind atât. Nu e nimeni obligat să facă treabă pentru mine. Am și eu un rost în școală, nu degeaba tună și fulgeră SS-ul. De data asta o să mă învăț minte, cred că am înțeles.” Dar mama lui Vlad se agita în continuare.

— O să vină, o liniști Ilinca alb, dându-și seama că uitase până și să se gândească la el. O să vină.

13

32

Mă îndrept spre centrul oraşului cu nemulţumirea că toate îmi sunt provizorii, că nu reuşesc să mă iau în serios. Merg pe aleea pietruită, umbroasă. Am în spate spitalul şi în jur lanuri de iarbă. Îl văd departe, cosind, pe ciobanul vecin cu spitalul. Uneori îşi scoate oile din ţarc, alteori le tunde, le mulge. De fiecare dată însă când trec sâmbăta pe lângă el, vorbeşte singur.

Într-o zi l-am auzit blestemându-şi coliba împresurată, zicea, de prea mulţi ochi care intră prin pereţi. Altă dată spunea că bradul care creşte prin mijlocul odăii lui şi iese prin acoperiş are crengile lipite de trunchi, pentru că nu au loc să se răsfire. Jinduia să dureze în jurul crengilor o colibă încăpătoare. Îl văd cosind ritmic în arşiţa copleşitoare. Abia îl mai aud:

— De data asta i-am păcălit. M-au hăituit, dar eu m-am ridicat de la pământ cu un pas deasupra lor şi m-au pierdut. Era obositor să înaintez în aer peste capetele lor. Trebuia să dau din mâini cu nădejde, să nu cad înapoi.

Mă duc către apă respirând cu zgârcenie: aerul spitalului e vătămător. Mi-am lăsat nenumărate zile acolo, dar, după uşurinţa cu care mă desfac de ele, nu le-am luat în serios. În colţul ţarcului, râul roade la rădăcina istmului peste care o să trec spre mal, ca să iau metroul pe sub pământ către centru.

Nu m-a rugat să rămân. Ştia că nu trebuie să mă întârzie după ora vizitei. Nu îmi găsesc locul. Mă încearcă o înstrăinare rău venită. Mă tot duc. Simt ce am simţit acum mai mulţi ani, coborând cu el pe firul unei ape, de la izvor. Păseam pe rădăcinile copacilor ca pe nişte trepte între munţi până când pădurea ne-a părăsit. M-am uitat în sus la cât am coborât şi am văzut stâncile dezgolite bătându-se cap în cap. Apa săpase între ele adevărate chei, prin care ne-am târât în patru labe: pe cât înaintam, se făcea mai întuneric şi mai frig. Cascada ne asurzea, ne uda learcă.

Ni se tăiau picioarele când vedeam în jos valea abruptă de piatră fără sfârşit. Făceam amândoi drumul acela pentru prima oară. Nu întrebaserăm pe nimeni cum aveam să ieşim. Izvorul pe care la început crezusem că l-aş putea opri cu talpa ne luase prin surprindere, şerpuia în goană printre pereţii ferăstruiţi. Presimţeam că munţii au să se ciocnească şi o să înnoptăm acolo. Mergeam totuşi înainte, pentru că nu aveam putere să urcăm la loc povârnişul pe care coborâserăm. Merseserăm ore fără şir. Când am dat de lumină, era încă zi. Pârâul s-a potolit. A mai dus-o o vreme şi, într-un loc ca atâtea altele, ne-a făcut scăpaţi, vărsându-şi fără nume amintirile în Prahova.

E sâmbătă după amiază. Măine e sărbătoare, însă orice duminică e o duminică-luni, o sâmbătăduminică-luni. În țarcul ciobanului ard crengi uscate. Prin fumul usturător sar scânteii ca licuricii. Apa răstoarnă lumea în oglindă. Mă uit și nu o văd — îi simt doar aura ca într-o poveste.

Aștept lângă râu. Împotriva lui înoată încoace un câine. Îi invidiez alunecarea lentă, ușoară și grațioasă — eu, care știu că apa duce totul cu ea la vale și nu-i pot ține piept. Mă întreb încotro înaintează, al cui să fie — se întoarce, pasămite, de unde a plecat. Se oprește, sparge apa care mi-a oglindit amintirile, iese din ea și se scutură: câine lăptos, ciobănesc, întors în țarc. Mirosindu-mă străină dincolo de gard, năvălește și latră cu furie. Mă uit sugrumată de spaimă la ochii lui goi: înțeleg că e orb. Mi-e frică de câini. Mă răsucesc brutal, îmi julesc cotul de salcia boltită peste mine la intrarea pe istm.

Departe în lanul de iarbă, ciobanul mă amenință cu coasa, dar n-am făcut nimic rău, n-am să fug. Mă trezesc față în față cu bărbatul pe care-l cheamă Luca. Îmi întinde mâna. L-am văzut făcând cu ea semnul de neînțeles către spital. Mi s-a stins frica. Îi răspund fără întârziere. A vrut să mă ajute. Palma lui uscată și netedă mă trage de sub salcia încovoiată peste apa care mă ascundea.

Câinele orb latră încă, ținut dincolo de gardul din pari ascuțiți. Ar fi trebuit să mă cunoască de când tot bat drumul către mal. Ciobanul scapă coasa peste snopul secerat și vine încoace:

— De când nu l-am mai auzit lătrând, spune.

Oile se vâra una într-alta când intră el. Lâna lor aspră se leagănă soioasă. Nu s-a întâmplat mai nimic: un câine a lătrat, ciobanul a venit să-și păzească coliba, cineva mi-a dat mâna. Ciobanul se oprește și își reia mirarea:

— Formidabil.

Limba de pământ începe să urce peste râu, spre mal. În lături, copacii, paranteze scorburoase, feresc uscatul de aburii apei. Înaintăm din obișnuință pe calea știută, lăsăm în urmă insula, mergem în același pas. Din față vine la vale o căruță cu coviltir încărcată cu pepeni, împungând din urmă caii care se reazemă unul în altul, împovărați, înhămați la un loc.

Un pepene se rostogolește și se sfărâmă. Sâmburii i se îneacă în pietriș cu un rânjet negru-purpuriu. Când să urce pe muchia Ostrovului, roțile de lemn scrâșnesc. Un fir de apă saltă sâmburii ușor și îi simțim dansându-ne sub tălpi. Ne tot uităm înapoi. Căruța se oprește la spital, abia o mai zărim. Trei pitici — căruțașul, Petru și paznicul de dincolo — își trec din mână în mână pepenii peste gard, într-o piramidă, bănuiesc, de capete rotunde. Am amestecat tot întorcând capul. Falduri grele de aburi se

lasă între noi și Ostrov. Mergem încet.

Căruțașul întoarce căruța goală, priponește calul de salcia zgrunțuroasă sub care m-am oprit și eu. Ciobanul îi face semn să intre în țarc. Nu se mai aude nimic. Parcă vedem înapoi un film mut, pe sărite. Se duc amândoi la fântână. Găleata sare în panică din cumpănă. Căruțașul o ridică legănat și și-o răstoarnă în creștet. Urcăm târșâit înainte.

Mi se înfundă tăpile în mâl. Era uscat aici la venire. Înainte nu mă mânjeam cu noroi trecând. Caut urmele de roți ale căruței și nu le găsesc. Apa dă peste marginile istmului, se cațără pe sălcii, le îmbibă pe îndelete. Ne apropiem de poarta zidului în ruine, grăbiți să ajungem la pământ uscat.

— Cu ce ai venit? mă întreabă.

— Cu metroul.

— Sunt cu mașina. Te duc eu.

N-am mai făcut drumul spre centru pe șosea. Urcăm pe mal treptele Cetății. În dreapta și în stânga cresc dealurile. Istmul ne-a adus în căldarea orașului. Ne mai întoarcem o dată să privim înapoi, la plecare. Limba de pământ se lasă tot mai mult înspre fundul apei, ca o direcție pierdută. „E o închipuire”, îmi spun, înfruntându-mi neliniștea, „Așa e când nu te iei în serios.”

3

A doua zi, 8 noiembrie, totul reintră în normal, de parcă nimic nu se întâmplase. Teama cu care Ilinca împinse ușa școlii la ora zece fără un sfert se dovedi neîntemeiată. Directoarea Serdaru nu se uită la ea mai urât ca de obicei. La ora zece, sună de recreație și cancelaria se umplu. Câțiva o întrebară ce mai face, bucuroși ori curioși că o văd. Bătrânceanu urcă scările cu ea, către etajul 2, unde aveau amândoi ore.

— M-am gândit mult la tine luna asta, îi spuse.

— Adevărat?

— Prima oară când ai venit în școală și te-am văzut, am presimțit că o să vină o vreme când o să-mi lipsești.

— Vorbești ca un textier de muzică ușoară și am să cedez tentației de a te lua peste picior.

— Mă așteptam la asta, așa că, uite, ți-am scris, îi înmână el o hârtie împăturită. Simțeam că trebuie să comunic cu tine.

Ilinca intră în clasă, mulțumită să scape de figura lui înroșită, neconvingătoare. Așadar, în drumul lui Bătrânceanu, îi venise și ei rândul. Nu-i plăcea faptul că el se opriese la ea, că mai putea fi descoperită. Vârî scrisoarea în catalog.

La ora următoare, pe când se afla cu elevii cărora le era dirigintă — clasa a XII-a D — ușa se lovi furtunos de perete, și își făcu hotărâtă apariția Răzmeriță. Lipi de catedră, sub nasul Ilincăi, hârtia împăturită, uitată de Ilinca în catalog, apoi se înfipse în fața băncilor, cu bucurie războinică:

— Ia să-mi povestești ce i-ai făcut profesoarei de chimie. Calcan, ce s-a întâmplat aici? A venit biata femeie la mine în cancelarie plângând! Ați râs de ea, obraznicilor! Calcan, de ce v-ați bătut joc, mă?

— Păi... Scuipă când vorbește.

— Tu ai râs? Ei, las' că vă aranjez eu! Ia, din zece în zece!

Numără, într-adevăr din zece în zece și-i scoase în față pe Calcan, Ingrid, Dochia și Silvia Gene. Ilinca observă că Dobre lipsește.

— Să veniți cu părinții, dispuse Răzmeriță. Acum să veniți!

Cei patru se uitară interogativ la Ilinca. Mama lui Calcan, profesoară de biologie, era la oră, o zărise Ilinca în pauză. Dochia era orfană, locuia la internat. Părinții lui Ingrid și ai Silviei erau, desigur, la lucru. Răzmeriță îi azvârli afară din clasă cât ai zice pește. Se apropie confidențial de catedră:

— Să vezi ce mielușei o să fie acum: n-o să te doară capul să-i ții liniștiți. Ai văzut ce-au făcut ieri. Trebuie să te ajutăm, altfel intrăm cu toții la apă.

Ilinca îi înapoie hârtia, pe care n-o desfăcuse.

— Îți este adresată, protestă Răzmeriță. N-ai avut tu ora trecută cu clasa a X-a A? Era în catalog. Bine că n-a căzut în mâinile altcuiva, zise și o ciupi duios de obraz.

Coborând, în pauză, Ilinca citi fără curiozitate mesajul lui Bătrâniceanu, îl rupse mărunt de tot și-l aruncă în cancelarie la coș. Avea o fereastră de o oră. Era ora 12, i se făcuse foame, dar afară era frig, nu se hotăra să plece. Atunci când rămase singură, vru să dea un telefon după Vlad la spital. Cu o seară înainte nu venise acasă, făcuse de gardă în locul altcuiva. Trecuse o zi și mai bine de când nu-l văzuse. Și-l închipui în cabinet, cu calota albă peste părul cenușiu, lung, răsfrânt caraghios peste gulerul halatului. Îl văzu bând cafea, cu ochii mici, obosiți, pătrunzători și impenetrabili. Nu se putea să fi rămas veșnic la spital sub ocrotirea lui: era și liceul o parte din viața ei.

Telefonul era legat cu lacăt, ca să nu încarce nimeni nota de plată a liceului, probabil.

— Te-ai întors, Ilinca?

Magda Matei se dezbracă încet de palton. Tatăl ei, doctorul Matei, care lucrase la policlinica specială de pe lângă spitalul de boli nervoase și se pensionase recent, o recomandase cu două luni în urmă pe Ilinca doctorului Lepădatu.

— Ce s-a întâmplat ieri? întrebă Magda, așezându-se lângă Ilinca pe canapeaua aspră.

— Câțiva din clasa mea au dat foc amfiteatrului, dar n-a apucat să ardă mare lucru. Principalul vinovat era unul, Dobre, pe care l-au luat ieri la cercetat. Văd că încă lipsește. Dar tu ce ai de ești așa de posomorâtă?

— Am stat de vorbă cu redactorul de la „Studii literare”.

— Și?

— Mi-a spus că e prost scris și că nici nu e de acord cu ideea articolului, că nu mă exprim bine, trebuie să mă mai documentez dacă vreau să scriu despre asta. Ceea ce m-a scos din sărite este că avea dreptate: este un articol foarte prost.

— Și de ce l-ai dus?

— Pentru că eu așa gândesc.

— Care din voi merge mâine cu clasele a XII-a la Doftana? întrebă din prag Sița Serdaru.

— Eu nu am clasa a XII-a, se precipită Magda.

— Mă duc eu.

Excursia la fosta închisoare din vremea ilegalității comunismului se făcea în

fiecare an. Ilinca observă că neliniștea Magdei se stinge atunci când nu mai este amenințată să lipsească o zi întreagă din București.

Orele se scurseră încet până la șase. Înainte de plecare, stând de vorbă cu Magda lângă geam, cu ochii la stradă, Ilinca tresări deodată și apoi ieși în grabă. Nu mult după aceea, în cancelarie intra, îndreptându-se către Magda, Gina Tarcea. Era plânsă, avea cearcăne.

— Ilinca Acsinte nu-i aici? întreabă.

Întârziem pe mal, în dreptul zidului crenelat. Am intrat amândoi deodată pe poarta Curții Vechi și, din locul acela, am privit drept în față, spre poarta de la celălalt capăt, dincolo de care începe șoseaua către oraș. Tălpile noastre lasă pe dale urme ude și noroioase de pași. Luca înaintează pieptiș, iar eu mă gândesc la Craii de Curtea-Vechi, la vorbele unuia dintre ei, „dulce copilă”, și amândoi, cu stângăcie, ne trezim de-a-ndăratelea printre lucruri care s-au petrecut demult.

Ne așezăm pe banca de piatră aspră, roasă, caldă încă de la dogoarea zilei, ca să ne golim pantofii de apă. Pe chipul lui Luca citesc că e binevenită odihna într-un alt timp, al Cetății, înainte să ne întoarcem în furnicarul din centrul orașului. Mângâie sculptura subțiată a băncii:

— Ca o statueta de Tanagra.

Cuvintele îi sunt ca solzii de pește, unghii care îți alunecă printre toate degetele.

Apune soarele. Aerul ruginit flutură peste poarta de mai departe, se lasă pe sub bolta ei, intră în Cetate venind către noi, și e întors din drum de ferestrele ogivale ale vechii clădiri. Geamuri la care nu m-am uitat până astăzi clipeșc conspirativ. Vitraliile lor sparte sunt păcălite de lumină și întuneric din loc în loc.

Mă îndepărtez de bancă. Descopăr că sub pietre se ivește o scară. Pornesc în jos pe negândite. Bezna e răcoroasă, aerul tare. O fereștrică deasupra capului îmi lasă peste umeri o lespede de lumină. Aud un susur, mă izbește o picătură de gheață, tâmpla mi se zbate, fluxul de sânge vâjâie ritmic. Aici mureau în lanțuri prinșii pe viață. Lanțurile nu se descompun.

Mă feresc de lumina ferestrei, care pare să mă imobilizeze. Nu mai găsesc scara înapoi. Luca o să creadă că am plecat. O să vrea să mă înțeleagă și o să-și aducă vag aminte că mi-a simțit prezența în ceafă — eram pe Ostrov în spatele lui atunci când se întorcea spre gard să facă semnul de neînțeles cu mâna. Cine știe dacă nu m-a zărit înainte, când ezitam să-i dau banul lui Petru? Poate știe și el că la început Petru avea în palmă cheia. Oamenii stau acasă după o săptămână de lucru. Noi însă ieșim de la spital.

Dibui și urc înapoi, sunt iar lângă Luca. Soarele se scurge din geamuri, zidurile au crescut deasupra soarelui. Pereții mâncați până la temelii împart caldarâmul în foste odăi. Pământul se tot înalță, sigur de puterea lui. Străbatem lumina simplă, neștrălucitoare, de zi. Trecem prin pereți. Ne potrivim pasul. Se apropie de mine. Camerele se pot străbate ocolit, prin miez, în diagonală, pe o muchie, la hotar ori la

întâmplare.

Ocolim Curtea-Veche și ajungem la poarta dinspre oraș. Luca împinge cu piciorul un bolovan. Cade sub noi altă intrare subterană. Coborâm. Este un tunel îngust, luminat de sus, prin crăpături în pardoseala Curții. Are pe laturi ieșiri barate cu scânduri în cruce—labirint negru cu odăi albe cândva, înfundate cu vremea în pământul înnegurat. Ne trezim iar de unde am plecat, la poarta istmului, după ce am refăcut înapoi drumul Vechilor Crai.

Mă uit după limba de pământ pe care am trecut râul plecând din insulă, dar nu mai văd decât o mare de apă din care se ridică pomii—fuoare toarse, păduri acvatice. Pașii ne-au curs așa. Se vede că istmul nu a fost o întâmplare. Iar ne sunt tălpile ca de plumb. Apa ni se urcă până la glezne, până la genunchi.

„Și se opinti și-l aruncă o dată de-l vârî în pământ până la subsuori.” Luca mă trage până la singurul loc mai înalt, casa cu vitralii: trebuie să urcăm undeva. Forțează ușa de lemn ținută cu ghioage. Apa năvălește prin ea înaintea noastră. Aleargă spre oraș. Ne ridică, ne azvârle. În goana ei, ne izbește de un urcuș în scări.

—Ce naiba se întâmplă aici? ne revoltăm.

4

Magda stătea ca pe ace. Văzând că Gina e hotărâtă să-și descarce sufletul, o chemă s-o însoțească pe jos spre casă. Se uită la ceas cu înfrigurare și, în vreme ce se îndreptau amândouă către strada Austrului, Gina povestea. Fuseseră colege de an. Magda o știa din facultate, dar mai mult prin Ilinca, de care Gina era mai apropiată. Încerca să găsească, în pauzele făcute de Gina, întrebarea care să n-o stânjenească, s-o lase să se destăinuie până i se urăște ori își găsește liniștea.

—Mi-am terminat liceul în Predeal și am venit aici la școala de asistente medicale. După ce am terminat-o, m-am întors în Predeal și am lucrat un an la sanatoriu. Stăteam sus, la Cioplea. În primăvara aceea plecam zilnic la sanatoriu pe jos, tocmai până la Pârâul Rece. Nu era nici țițenie pe șosea la cinci dimineața. Liniștea aceea nefirească este lucrul cel mai frumos din viața mea, singurul pe care l-aș mai reține.

Pe Vasile l-am cunoscut în tren, când veneam să dau examen la Facultatea de Limbi Străine. Cât am stat la cămin, ca studentă, eram zilnic împreună cu el, îi eram recunoscătoare că își bate capul să aibă grijă de mine. Am încercat s-o rup cu el de mai multe ori. Cunoșteam pe câte altcineva și mi se părea că asta căutasem, însă de fiecare dată mă trezeam iar singură.

De când eram mică mi s-a întipărit în minte un proverb, „Și orbul a zis: om vedea noi”: așa trăiam eu. Eram cu trei ani mai mare decât voi, și decât Vasile. Nu ne potriveam deloc. Mi se părea caraghios să învăț. În ultima vacanță am plecat cu Vasile la mare, într-un cort, lângă capul Midia. Mai mult a plouat, era o vară friguroasă. Mi s-a făcut o silă îngrozitoare de mine, de Vasile, de lipsa de bani, de cort.

După aceea m-au repartizat la Rupea, lângă Brașov: un sătuc cu o școală elementară. Am stat în gazdă la o văduvă, într-o casă veche de sute de ani, igrasioasă și săracă. Eram mai tot timpul la preotul satului, Istvan, un băiat cam de vârsta ta. Tocmai venise și el, proaspăt repartizat, dar la el acasă era cald și luminos. Făceau țărâncile cu rândul curățenie și mâncare.

În iarna aceea ne-am plimbat mult pe dealuri, prin zăpadă. Cum nu știam mare lucru despre religie, îmi citea seara Biblia. Mergând la slujbele lui, am remarcat ce ingenios se adaptează credința. De la a vrea până la a cere e numai un pas. Ca să faci pe cineva să creadă într-un Dumnezeu, e de ajuns să-l împingi de-a dura în văgăuna unei dorințe intense: o să iasă de acolo de-a bușilea.

Magda o contrazise în gând: „O dorință intensă, profundă, care te acaparează

cu totul, din contră, te face independent, te ridică deasupra, îți întărește șira spinării, îți dă consistență. Umbli după ea, înăbușindu-ți frământarea că n-o ajungi, silindu-te să răspândești ca o lumină bucuria că a putut străbate vederea ta până la ea.”

Se mai uită o dată la ceas, grăbi pasul. Gina tăcu, se strânse ca lovită. În față, Magda îi recunoscuse pe elevii Mario Calcan și Ingrid Armand.

– Dă-o dracului, îl auzi Magda pe Calcan, nu merită să te frământezi pentru asta.

– Ție îți dă mâna să nu-ți fie frică, răspunse Ingrid. Are cine să-ți ia apărarea când o să afle diriginta că, în loc să ne chemăm părinții, ne-am dus la galeriile de artă.

– Află că diriginta ar fi venit cu noi dacă o chemam. Roagă-te să nu afle Răzmeriță, că de aia nici în gaură de șarpe nu scapi. Toată istoria ne-o răstoarnă în cap dacă ne prinde.

– Ție nu ți s-a părut că procedeul ei de a scoate unul din zece seamănă cu ce ne povestea ea că au făcut fasciștii în Rusia?

– Țasta-i meritul ei: nu-i ajunge că predă istoria: din exces de zel o și exemplifică.

Magda o știa pe Ingrid de când se născuse. O urmărise de departe prin anii de școală. O ajuta din când în când, fără interes pentru lumea ei. Locuiau împreună, într-un apartament care fusese al părinților Magdei și care avusese pe vremuri un hol imens, unde Magda, copil, se plimba cu tricicleta. I se întâmpla în câte o noapte să mai viseze holul acela, pe care nu avea cum să-l mai revadă: fusese împărțit cu un zid atunci când soții Armand se mutaseră într-una din camere, odată cu legea care interzicea spațiul excedentar în locuințe: o familie avea dreptul la cel mult două camere. Doctorul Matei încercase să despartă cât mai bine apartamentul, amenajase o baie și o bucătărie separată pentru familia Armand. Nu se ciocneau decât pe culoarul strâmt de la intrare. Așa că Ingrid crescuse fără ca Magda să știe prea multe despre ea.

De cum intrară, Magda, vârî capul în dormitorul părinților și întrebă:

– M-a căutat cineva?

O duse apoi pe Gina în camera ei. În drum apăsă receptorul telefonului, să fie sigură că e bine pus în furcă.

– E abia șapte și jumătate, zise, și pe Gina o miră tonul ei care parcă voia să împiedice ziua să intre prea curând în noapte.

– Hai la bucătărie să mâncăm ceva.

Se gândise că totuși era mai bine să fie singură în cameră atunci când o să sune telefonul. Altfel ar fi vorbit stânjenită, i-ar fi fost vocea prea aspră. În vreme ce Magda pregătea brânză și ouă, Gina își reluă istorisirea:

– De Paște, Istvan s-a dus acasă, la Timișoara, și după zece zile s-a întors

însurat. În mai, m-am pomenit cu Vasile. Își luase concediu special ca să vină să-mi propună un târg: un post de suplinitoare în București, dacă mă mărit cu el. I-am povestit cu lux de amănunte tot ce făcusem, ba eram chiar tentată să mai pun și de la mine. Nici n-a clipit. Am venit, deci, la școala 53 și de doi ani de zile sunt suplinitoare. Voiam să-mi dau și eu definitivatul, dar n-am să pot, dacă Ilinca vine în locul meu.

– Ilinca?

– Da. Ea știe ce greu am ajuns eu aici, și asta numai pentru că directorul îi era obligat lui Vasile cu ceva: îi repară Vasile mașina pe gratis. În altă parte, dacă se reduc orele de engleză, slabă speranță să mai găsesc. Ea e titulară, și încă la liceu. Ce-i trebuie tocmai postul meu?

– Când ai aflat tu de asta?

– Azi-dimineață, de la inspectoarea Buicliu.

– De ce nu te-ai dus direct la Ilinca?

– Credeam că dau de ea la școală.

– Să-i dăm un telefon acasă.

Gina se întoarce în camera Magdei și formă numărul. Magda îi măsoara agitată fiecare gest: se mișca prea încet, ținea prea mult timp telefonul deschis.

– Nu răspunde, o grăbi.

– Nu..., îngăimă Gina, că mi-a spus un vecin al ei că nu mai stă acasă. Credeam că știi. Mă duc, oftă.

Magda respiră ușurată atunci când Gina ieși pe ușă. Evită să se uite la ceas, se înnoptase. Așternu patul, stinse lumina și se ghemui tristă sub plapumă. „Mai sunt doar câteva ore până mâine dimineață”, își repetă, de două ori, de trei ori, de patru ori, până pierdu șirul. Când zbârâitul telefonului o trezi, ridică receptorul dintr-un salt și abia apucă să murmure:

– Toma.

Vocea pe care o aștepta șopti:

– ...te iubesc.

N-am mai pomenit întâmplare ca asta. Ne așezăm pe o treaptă și ne uităm în jos la apă, o așteptăm să se retragă din clipă în clipă. Zidul scării e îmbibat cu apă până sus. Dacă nu întârziem în tunelurile de piatră, eram pe drum acum. Respir adânc, neobișnuită cu așteptarea, și Luca mă îngână ironic cu un vers pe care se vede că trebuia să-l știu din școală:

— E urât cu tine, Serghei Esenin.

Suntem uzi până-n brâu, cu fața către ușa de la intrare, căscată. De unde atâta apă?

— Povestește-mi ceva despre tine, îl descos.

Tace, cu dinții încleștați.

— Vii de mult aici?

Se uită la ușa: e deschisă, însă nu putem ieși.

— De ce ai început să vii? întreb iar.

— Nu mai știu.

La fel aș fi răspuns și eu.

— La început veneam pe jos, își amintește. Am dus-o greu. N-aveam de niciunele.

Duioșia mea promptă atârână neputincioasă, căutându-l înapoi, fără știrea lui.

— O vreme, continuă el, a fost carantină. Au ars tot pământul în jur. Când am revenit, după aceea, parcă traversam un deșert.

— Nu ți-a fost frică pentru ea între timp?

— Nu. Știu că e acolo.

În vremea molierei, când a început Luca să vină cu ea la spital, eu abia terminam liceul. Apa e din ce în ce mai slab luminată.

— S-a revărsat râul, presupun, spune el.

Ochii îi alunecă cercetător în unghiuri.

— Ne întârzie, adaugă.

Scoate din buzunar un briceag, se întinde precaut în apă și plutește cu gesturi stângace. Împinge ușa până o închide, ținându-se de tocul ei cu mâna cealaltă. O înțepenește cu lama briceagului. Revine cu mișcări neterminate, violente. Nu pare să fi descoperit complicitatea apei. Se apucă de scară și se cațără înapoi, pe treapta uscată.

— Nu știi să înoți, pricep, uluită.

— Nu, îmi răspunde.

Eu știam, dar nu mi-a trecut prin cap să stăvilesc apa în locul lui. Cântăresc voința, îndârjirea cu care a făcut timpul să aștepte, hotărârea neînduplecată de a se baricada. Apa i se scurge de pe umeri. În jurul lui, lumina zidește aerul îndesit în raze oblice.

— Crezi că mai urcă?

Se uită către briceag, de parcă l-ar aștepta să sară din ușă ca un bumerang aruncat de râul care spală spitalul. Are părul ud și zburlit. Stă zgribulit de parcă i s-ar fi prins piciorul într-o capcană.

Își descheie cămașa, o scoate. I-o iau din mână și o storc. Fără ea, arată neted ca un adolescent. Mă întorc la cămașa cu vinișoare albastrii, din rădăcini, tulpini de in, și mă uit iar la el, curioasă dacă nu cumva pânza cămășii i-a încolțit în piele.

Bătaie de orologiu, o singură dată, la trecerea dintre ceasuri. Îi prelungim vibrațiile neliniștit. Sunetul a fugit. Regretul atârână moale.

— Mi-a stat ceasul, zice.

Mă uit și eu. Între ore, s-a oprit la patru și jumătate, ora încetării vizitei. Îl scoate, îl scutură, îl ascultă, îl scapă din mână, nu-l mai ajunge. S-a rostogolit în apă, sforăind surd.

— Cine urcă greutatea atârănate de lanțurile orologiului pe care l-am auzit? se întreabă cu voce tare.

Balustrada scării se sprijină pe zăbrele încrustate. În vârful fiecărei zăbrele este câte un cap tras în țeapă. În apă clipocește un melc golit. N-o să mai scoată coarne niciodată, n-are să se mai târască unduindu-și din rărunchi casa după el. Un fluture fâșâie deasupra și cade, agățându-se în zadar de rotunjimea lui netedă. Îmi aduc aminte din școală: fluturii, ieșiți din omizi târătoare, trăiesc zborul o singură zi și, dacă li se udă aripile, îl ratează. Omidă costumată, eșuată prematur.

Zgâlțâi și scot din lăcașul ei una din zăbrelele scării. Capul i-l închid în pumn — figura omenească pare gata să strige — și îndrept spre fluture coada prea grea. Am să rabd greutatea ei până se usucă aripile fluturelui, ca să poată să zboare. Iată-l pornind în zigzag, dispărând printr-un ochi spart de geam. Îmi ling scrijelitura din podul palmei. Traectoria fluturelui prin aer...

Mă gândesc la furia cu care a respins Luca apa dinspre spital. Înțeleg și eu lucrurile, gândind înapoi. Se uită la geamul simplu al scării, a cărui înălțime întrece în sus cotul treptelor. Prin el apa se prelinge spășit în jos, pipăind tencuiala. Geam de lumină și apă, sărbătoarea și slăbiciunea scării.

Îmi ling mai departe picăturile de sânge de pe muchia mâinii. Se întunecă încet și sigur. Mai avem de stat. Luca zeflemisește iar neliniștea dintre noi:

26

—Sunt trei morți în oraș, iubito, și-ncet cadavrele se descompun.

Era, trebuie să fi fost, un stăvilar pe râu. Nu apuc să-i spun. Vuiet asurzitor de ape slobozite înghite tot în calea lui. Sărim în picioare. Iau într-o mână cămașa abia zvântată. Ușa se zvârcolește. Îi întoarcem spatele și urcăm scara la care nu ne-am uitat pe lumină. Fugim iar, și s-a înserat.

5

„Dragă Leon,

Îți scriu pentru prima oară. Nu mă pricep la scrisori. Cuvintele mele poate o să ți se pară greoaie și reci. Nu prea-mi vine să intru direct în subiect și nu știu cum să încep. Mă gândeam că, dacă nu-ți pot spune lucrurile care mă frământă de câteva săptămâni, poate o să-mi vină mai ușor să le scriu, pentru că trebuie să le știi și vreau și eu să știu cum stau, vreau un răspuns clar de la tine. Întrebarea o să ți-o pun eu, bineînțeles, dar mai încolo. O amân, cu sentimentul că, dacă n-ai s-o ocolești, ca în ultima vreme, ai să mă minți, o să-mi dai răspunsul pe care îl aștept, pentru că știi de fapt ce mă doare, și ai să faci mai departe ce vrei tu. Încep să mă încurc în cuvinte.

Dacă ai deschis scrisoarea și dacă mai ții la mine, ai s-o citești, cât ar fi de lungă. Acum, când încep să mă simt singură în relația noastră, nu mă pot împiedica să compar începutul, trecutul, cu prezentul ei. Ții minte când am venit la tine prima dată? Eram cu Maia (Cârțița, cum îi spun eu). Terminasem orele și ea m-a rugat s-o însoțesc la un vechi prieten, nu departe, pe Văcărești. Se vedea de la o poștă că este, ori a fost, îndrăgostită de tine și încearcă să te recucerească: se îmbrăcase mult mai elegant decât de obicei, mersese (la șase dimineața! la șapte și jumătate am intrat amândouă la ore) la coafor, în sfârșit, nu arăta rău deloc. Dar avea 35 de ani iar eu numai 27, și de asta mă simțeam îndreptățită să concurez cu ea. Era agitată, voia să nu vină singură la tine, spera că, găsiind-o inaccesibilă (nu te puteai apropia de ea în prezența unei străine, nu?) ai s-o vrei iar, cine știe.

Mie mi-era totuna dacă ajung acasă seara și nu la prânz. După cum știi, aș fi preferat chiar să nu ajung deloc, doar că nu aveam unde să mă refugiez altundeva. Era ultima zi din septembrie. La prânz era cald și soare, frunzele foșneau pe jos, era o amiază de vară indiană. De câte ori, de atunci mi-ai pus să ascult la casetofon melodia ta preferată cu vara indiană (spuneai că o să mă înveți franceza, însă nu te mai hotărăști, văd, să începem), eu m-am revăzut făcând, cu Cârțița, drumul de la școala Mecet până la tine acasă.

Niciodată n-ai avut răbdare să ascuți amănuntele. Pentru tine sunt nesemnificative. Eu, superstițioasă cum sunt, citesc o presimțire în fiecare lucru. Intuiția mea e puternică, nu mă înșală. Acum însă, m-a părăsit: oricât m-aș strădui, habar n-am ce o să se întâmple cu noi. Simt doar un gol disperat, o apăsare neagră, un nod de plâns care mă sufocă mereu. Nici când ești lângă mine nu trece. Este ceva în tine, zilele astea, care mă întristează profund. Mi-e teamă că nu te mai cred, nu mai cred în tine orbește

ca la început. Dar o să-mi treacă, dacă mă înșel. Dacă tu nu te-ai schimbat, o să-mi treacă. Știu că de multe ori mă sperii degeaba. Ce simt eu acum poate să fie o panică prostescă.

Așadar, veneam spre tine. Era aproape ora două. Am cumpărat câteva chifle și le-am mâncat pe drum pe când mergeam agale pe Plantelor. Cârțița se grăbea, dar eu aveam în mine o siguranță, o liniște de neclintit, cum încă nu mai trăisem. Dar uite că, în afară de presimțirea că o să mi se întâmple cel mai profund lucru din câte am să trăiesc, nici nu mai țin minte ce am făcut. Am mers vreo jumătate de oră în tăcere, ne-am oprit la un telefon public și ea ți-a spus că am ajuns.

Am urcat pe jos o scară cu trepte de ciment roșcat și Cârțița a apăsă una din cele două sonerii de la ușa apartamentului tău. Pe cealaltă scria un alt nume, de femeie. Cârțița zicea că voi nu sunteți divorțați, pentru că tu te ferești să-i faci vreun rău nevestei tale, știind-o grav bolnavă. Oricum, am văzut că stăteați separat, ca doi străini, deși aveai, pentru amândoi, o singură baie și o bucătărie.

Știam deja că ai 48 de ani, că ești cercetător la un institut. Mai întâi și mai întâi, atunci când ne-ai deschis, m-au străpuns ochii tăi: i-am crezut negri, deși am descoperit la lumină că erau căprui. Te intriga prezența mea. Eram într-o stare îngrozitoare, începuseră să mă lase nervii: mi-era silă de mine și de tot, nu mă bucura nimic, mă simțeam un rebut, o ființă bună de aruncat, pentru că nu mai iese nimic din ea.

Eram de doi ani măritată cu Vasile și, când îl vedeam intrând, îmi venea să mă cațăr pe pereți. După ce mă lăsase în pace câteva luni, tocmai atunci reîncepuse să se plângă că el nu mai poate dormi pe pat pliant. Luam un pumn de calmante pe zi, eram inertă. Mi-ai spus de multe ori de atunci înapoi că ți-ai dat seama imediat de starea mea, că parcă eram în transă, pe o margine de prăpastie. Și, mă întreb acum, a fost bine, oare, că m-am trezit?

N-am ajuns încă la întrebarea despre care îți vorbeam. Încerc să mă autoconvinc că e suficient să o pun pentru ca între noi să nu mai fie nimic încordat, pentru ca apăsarea mea să se transforme într-un episod trecător. Dacă nu era această întrebare, care nu ne privește numai pe noi doi, m-aș fi retras cu bănuielile mele, m-aș fi închis în mine, nu m-ai mai fi întâlnit niciodată. Pentru că asta bănuiesc eu că urmăreau aceste două zile de tăcere, din șase noiembrie seara (când m-ai expediat în grabă de la tine de acasă) până azi, opt noiembrie după amiază, când îți scriu.

Mă întreb, dacă, după plecarea Cârțiței (când m-ai rugat să rămân să-ți traduc o scrisoare, știind că ea se grăbește, nu poate întârzia după ora când se întorcea soțul ei de la fabrică), nu ți-aș fi cedat imediat, aș mai exista eu pentru tine acum? N-o mai făcusem, după cum știi, decât cu Vasile, și habar n-aveam că înseamnă ceva. Tot ce

sunt acum am devenit prin tine și pentru tine. Pe când tu... Ce am însemnat — sau nu, ce *înseamnă* eu pentru tine? După un an de zile, te-ai și gândit să evadezi.

Pe șase noiembrie seara, de la școală am venit la tine: voiam să-ți spun ceea ce întârzii să-ți scriu acum. Mi se părea, de la o vreme, că tu nu mai vrei decât să stai o oră cu mine și să mă duc. Nu mai ieșeam nicăieri împreună, nu mai aveai grijă să mă întrebi nici măcar dacă am mâncat. La început nu mai știai ce să faci, odată mi-ai spălat chiar și pardesiul când am căzut în noroi. Și, tocmai când am ajuns să țin eu la tine cu toată intensitatea, tu te-ai răzgândit.

Te-am găsit vorbind la telefon. Mi-ai deschis și te-ai repezit să termini convorbirea înainte să ajung eu după tine înăuntru, dar tot am auzit. I-ai spus, „Nu fi supărată, vin la zece.” Era abia opt. Până la nouă ai fost drăguț cu mine, stăteai în fotoliu și-mi povesteai. Eu m-am hotărât să nu plec, voiam să-mi demonstrez că m-am înșelat bănuindu-te. Îmi spuneam că precis ai vorbit cu o colegă, pe care ai s-o vezi mâine dimineață la birou, la zece, și încercam pe departe să aflu cine e.

Deodată te-ai înfuriat, ai început să măsoți odaia ca un leu în cușcă. „Nu ești obosită?” — m-ai întrebat. Cred și eu că eram. Tu nu știi cum e să predai șase ore la rând, să strigi la copii să facă liniște, să dai note, să închei medii, să nu te lași intimidat de importanța pe care și-o dau toți în cancelarie. Unora le place să fie dascăli. Pentru mine însă, în afară de tine, nimic nu mai are sens. La nouă și jumătate ți-ai pus haina, mi-ai spus că ai de dus o carte urgent unui prieten și a trebuit să plec.

A trecut înfiorător de greu timpul de atunci. Merg de parcă aș avea pietre de moară la picioare. Am aflat, printre altele, că s-ar putea să rămân fără slujbă, ceea ce înseamnă să depind de salariul lui Vasile. Până alaltăieri telefonai din oră în oră, voiai să știi tot timpul ce fac. Am fost tare, n-am făcut niciun gest, așteptam să văd până unde mergi. Acum știu. Sunt hotărâtă să-ți spun totuși ce am de spus și întrebarea mea mi se pare că nici nu așteaptă răspuns. Adică, simt că n-o să mi-l dai.

Mai ai puțină răbdare și ai să afli. Dar nu te speria, e doar o întrebare, nu o obligație. La urma urmei, sentimentele mele mă privesc, doar nu-ți închipui că am să te spânzur cu ele. Și, repet, nici nu ți-aș fi dezvăluit tristețea pe care așa de bine am ascuns-o până acum dacă n-ar fi fost implicată între noi și o a treia existență. N-ai fi ghicit: o să avem un copil. Îl vreau și am să-l fac. Nu am nevoie să rămâi lângă mine, dacă te ține doar curiozitatea să-l vezi: atunci când va fi cazul, am să ți-l arăt. Ești liber să faci ce vrei. Întrebarea aceea, de fapt, n-am să ți-o pun. Dacă mă mai vrei și dacă te interesează viitorul copilului nostru, ai să ți-o pui singur.

Gina.”

Cu acest plic în mână, ieșind din casa Magdei după zece seara, Gina întârzie în

fața cutiei de scrisori a lui Leon. Văzuse din stradă lumină la ferestrele lui. Nu se hotăra să lase scrisoarea, ar fi preferat să-l mai vadă pe Leon o clipă cu ochii ei. Nu putu rezista. Cu fiecare treaptă, durerea scurma înrăit, până ce, în clipa când apăsă pe butonul soneriei, Gina se simți străfulgerată de o emoție cu fiori reci, gâfâită.

Deschise o femeie cărunță și foarte slabă. Gina se aștepta la orice, așa că întrebă hotărât:

— Leon e acasă?

— Nu, o opri femeia în prag. Leon a murit. L-am și îngropat.

Gina se trezi șezând pe scările de piatră de la ieșire. Leon îi spusese cândva în glumă: „Ești așa de rea că nici la mormântul meu n-ai să vii.” Se adună centimetru cu centimetru și, târându-se spre casă, fu recunoscătoare durerilor de mijloc care o încingeau, pentru că îi dădeau consistență. Cel puțin limba lor o înțelegea.

Vasile repara o mașină în fața casei. Pe la miezul nopții auzi mașina plecând și Vasile veni să se culce.

— Era doctorul Lepădatu, de la spital, zise el. A lovit cu mașina o oaie și pleacă mâine în provincie. Altfel nu stăteam așa de târziu să i-o fac. Dacă n-ar fi îngrijit-o pe mama când a fost bolnavă, nu i-o făceam deloc. Vecinului i s-or fi mutat ochii din cap cât ne-a spionat prin perdea. Tu ce ai?

— Ce să am, izbucni sarcastic Gina, dar se răzgândi și adăugă încet: Un copil.

Vasile amuți. Îngenunche apoi lângă pat și îi sărută cu teamă mâna care atârna.

— Ce-a fost a fost, zise. Poți să-mi promiți că n-ai să-l mai vezi pe bărbatul acela?

— Da.

Apa bolborosește în spate ca o durere surdă. Mânați de ea, urcăm scările înguste, abrupte. Se ivește o ușă. Ne oprim pentru ca Luca s-o împingă, întâi blând, apoi ferm, și să descopere că nu se deschide. Mă dedublez, imaginându-mă dinapoi a ușii. Îmi închipui cum aş pândi pașii de afară, îndurând cu spaimă lungile întârzieri, cum aş deschide înainte să împingă Luca, cruțându-i încercarea. Cu cât ușa rezistă mai îndelung, cu atât mai tare mă apropie de Luca: suntem amândoi de aceeași parte a ei.

— Mi-e sete, spune el.

Și mie mi-este, după despărțirea de Ostrov, care a fost atât de lungă și anevoioasă.

— Nu e tocmai un palat, se împotrivește Luca senzației apăsătoare de irealitate.

Ușa următoare e zidită. Mergem mai departe, cu toate că apa nu ne mai aleargă, n-o mai auzim. Îmi înțepenește talpa între ghearele unui grătar. Luca alunecă și el, calcă strâmb. Fără ușă, mansarda ne primește la capăt ca un refugiu al scării.

Stau în prag cu spatele la odaie, pregătindu-mă să intru de-a-ndăratelea, fără să mă uit la ce vine, ca racul — semnul firii mele. Luca mă trage înăuntru. Are dreptate: în întunericul de pe scară n-am cum să aflu până unde s-au înecat treptele. Îmi strecor mâna într-a lui, recunoscătoare pentru bucuria că sunt așteptată.

Alt geam cu vitralii coboară din tavan și ne ajunge până la brâu: pare o ușă cu pragul îndiguit. Prin ochiurile albe mai curge înăuntru, catifelat, lumina. Ce se întâmplă afară?

Lângă un robinet în perete fără scurgere dedesubt, Luca face palma căuș, și se aplecă să bea. După o vreme, se aude un sâsâit ca de șarpe încolăcit: apa răbufnește improșcând cu noroi și curge măloasă pe podea. Mai încolo e o masă. Stau pe ea cești, o scrumieră coclită, chibrituri, lumânări subțiri. Alături este o ladă de scânduri cât un stat de om.

Luca aprinde o lumânare și cercetează pereții cu ea în mână. Sunt pictați ca într-o mănăstire, cu chipuri de sfinți încercuite, uși deschise una după alta, una într-alta, mereu mai înăuntru, de parcă cineva ar trăi cu spaima că nu mai are cheie. Îmi întinde flacăra care topește ciorchini de ceară. Se opintește în sfârșit să deschidă geamul. Îl zgâlțâie. Mă gândesc:

— O fi și el închis pe dinafară.

Lumânarea mă frige și o scap. Tresar violent. Luca pleacă de lângă geam, aprinde lampa de sticlă de pe masă. Descoperim pe podea o saltea roșie învelită în

hârtie. Dăm foile la o parte și ne așezăm, aplecându-ne greu până jos de tot. Dintr-o pagină umplută cu semne verzi fac o morișcă, așa cum vindeau odată negustorii de nimicuri. Luca se ridică șchiopătând, ia un cui de pe masă și înfige morișca în cerceveaua geamului închis. Glezna scrântită i s-a umflat.

Bate iar ceasul. Sunetul e acum aproape, în spate. Între zid și saltea, sub două cearșafuri, vâr mâna și dibui o pendulă ascunsă. Se lasă liniște după a șaptea bătaie. Ne ghemuim pe saltea, înfrigurați în umezeală. Printr-un ochi de geam spart se vede luna nouă abia ieșită din umbra pământului: un început cât varul de unghie – lună care-ți împlinește orice dorință dacă o botezi cu aur.

– Ce ne mai așteaptă? îl întreb și-l ascult cu bucurie cum spune:

– Cred în puterea nopții.

6

Vlad o sărută din vârful buzelor, grăbit s-o lase în fața școlii, deși era abia șase dimineța și până la spital făcea doar un sfert de oră – or, el intra la șapte. Se trezise înțepenit de mijloc pe la patru fără ceva. Nu era săptămână să nu înghită un maldăr de aspirine. Îl simțise străduindu-se să se ridice singur, să n-o trezească, și chiar reușise să se aplece până la sertarul cu medicamente în vreme ce ea se prefăcea că doarme.

Cărase aparatul de radio la bucătărie, își făcuse un ceai, ascultase posturi în toate limbile răsfoind câteva reviste vechi de peste trei luni, citind articole de politică internațională, peste care Ilinca nici din întâmplare nu-și arunca ochii vreodată. De unde-i venea ei lipsa de interes, neîncrederea în politică, habar nu avea. Ar fi citit orice într-un ziar în afară de pagina externă, scrisă parcă într-o limbă necunoscută în care până și capitalele lumii, Paris, Pekin, Praga, erau cuvinte al căror sens se pierdea.

Singură în patul prea îngust pentru doi, Ilinca se răsucise când pe dreapta, când pe stânga, cercetându-și nedumerită iritarea surdă, aducându-și aminte (pentru a câta oară?) cum se face că se află acum în casa lui Vlad. La începutul lui septembrie, vrând să-și dea examenele pentru doctorat, ceruse concediu fără plată în ședința de Partid și Stoichiță o amenințase că-i retrage dreptul de a-și da doctoratul. Se întorsese acasă cu o durere cumplită de cap, care ținuse o zi, două, trei, până când tatăl Magdei o dusesse la spitalul de boli nervoase, s-o vadă doctorul Vladimir Lepădatu. Era un bărbat înalt, cu fața trasă, gura prelungită mult de-a latul feței și pomeții suiți ascuțit către frunte. Acesta o întrebase tot felul de lucruri la întâmplare, îi aflate neplăcerile, apoi îi propusese s-o interneze o vreme pentru analize.

Adormită cum era, Ilinca retrăia amintirile amestecate. Le lăsa să se așeze singure, nu așa cum se scurseseră în timp, ci după încrederea ori neîncrederea pe care ele i-o stârneau. În primele zile, însoțind-o cu mașina acasă, doctorul Lepădatu îi dăduse un trandafir roz și îi pusese să asculte la casetofonul de la bord o melodie pe care Ilinca descoperi că nu și-o mai amintește. Vlad asculta muzică ușoară și în somn. Printre discurile lui rar se rățăcea un concert. În schimb era mândru de înregistrările lui cu grupuri pop, cunoscute desigur de elevii ei și din al căror ritm, maturizându-se, Ilinca era mulțumită că ieșise.

Apoi o chemă într-o seară la el, în camera de gardă. Îi vorbi despre psihiatrie, îi dezvălui o lume urâtă, în comparație cu care Ilinca se simți superioară, privilegiată, sănătoasă, în siguranță alături de el. Din întâmplare, plecând pentru o oră, Vlad lăsa pe masă o carte de inițiere sexuală. Câteva săptămâni mai târziu, Ilinca ieși din spital,

dar se întoarse, fără motiv, după zece zile. Văzând-o apărând nechemată în cabinetul lui, Vlad se înroși brusc. Ochiul parcă i se scurgeau în sus, trași către fundul capului. În dimineața aceea, el își analiză amănunțit, cu voce tare, stările trăite mai înainte în apropierea ei. Își exprima reacțiile cu o precizie și ușurință care Ilincăi îi luau graiul.

— Nu ți-ai dat seama că te iubesc? încheie Vlad.

Ce-l determinase atunci să se retragă, punând surorile, timp de zece zile, să răspundă la telefon, „Domn’ doctor nu-i aici”, atunci când Ilincă îl căuta la cabinet?

— Voiam să decizi singură, nu împinsă de mine, îi declarase.

Ori poate era de vină ultima seară petrecută cu el la spital? Ajunsese să-i aștepte pașii în jurul rezervei ei, îi pândea vocea pe sală, trezise în ea o emoție interzisă. O bucura privirea lui uitată în ea, îi plăceau toate amănuntele care la început i se păruseră nepotrivite: părul prea lung, apucăturile mai tinere decât vârsta lui, bancurile de adolescent răutăcios, buzele lățite pe cana cu cafea, chiar și țigările fără filtru.

În noaptea aceea Vlad încercase să împingă apropierea mai departe. În zilele de tăcere care urmau acelui episod, Ilincă regretă amar înțelegerea ei de ultimă clipă, însă acum, în patul din care Vlad tocmai se ridicase fără ca ea să-l oprească, scenariul relației lor se încheia altfel.

Trebuia înlăturată iritarea surdă care o urmărea. În dreptul școlii, cu noaptea în cap, aștepta să meargă la Doftana cu elevii. „Rău fac”, își spuse, „că las orice întâmplare din școală să mă tulbure în asemenea hal. Incendiu, restrângeri... E momentul să aflu ce sens dau cuvintelor directoare, Răzmeriță și Vulpe, ca să le folosesc și eu, să nu-mi mai fie frică de amenințarea necunoscută din ele. Vorba lui Vlad, naivitatea este o formă de prostie. Dacă am să învăț să gândesc ca ei, n-o să mai pot fi luată prin surprindere.”

Pe când mașina se apropia de Doftana, Ilincă regândi cu aceeași iritare surdă sfaturile Magdei: „Ție ți se pare că fiecare faptă ascunde ceva împotriva ta, că oamenii au toți două fețe: atunci când sunt blânzi cu tine se pregătesc să te plesnească mai cu sete pe la spate.

Și, de exemplu. O vezi ca pe un balaur. În realitate, ei nici nu-i pasă de tine. Nu-i pasă de nimeni. Câteodată, dacă o înduioșezi, e chiar binevoitoare. În orice caz, ca s-o duci bine cu ea nu trebuie s-o contrariezi, s-o sperii. Dă-i dreptate, fă ce-ți spune (în fond e meseria ta la mijloc), adică n-o pune să facă ea în locul tău, că are destule pe cap.

Dacă te revolți la fiecare lucru pe care te pune să-l faci, sigur că se înfurie. Înțelege și tu că nu toate absurditățile din școala asta vin de la ea. Are și ea pe alții care-i îndeasă sarcini, or, undeva trebuie să le răstoarne. Fă și tu la fel: termină cât poți,

un lucru din trei, dacă nu merge mai mult, dar spune la toate da. Asta o liniștește, o eliberează. O să te critice că nu faci tot. Recunoaște, autocritică-te, și fă mai departe cât poți. Nu e nevoie să intri în panică. Te încarcă prea rău, știe și ea din propria ei experiență că trebuie să te verifice cu decență. Vorba aia, ce ție nu-ți place, altuia nu-i face.

Totul e să fii de bună-credință față de tine. Necazul e că ție nu-ți place să predai. Ai vrea să nu faci nimic. Energia ta seacă de cum pui piciorul în școală. E insuportabilă viața dacă peste tot te simți străină. Uite, eu n-am vrut nici în ruptul capului să mă fac profesoară de liceu, dar, dacă n-am avut noroc și am ajuns aici, am de gând să descopăr tot: mă interesează relația cu elevii, caut să aflu de ce au ajuns profesorii, colegii noștri, așa cum sunt. Dacă prinzi rădăcini în fiecare zi, timpul se dilată, îl ții pe loc, îmbătrânești mai târziu.”

Bătrâniceanu o sculă pe Ingrid ca să se așeze el pe scaun lângă Ilinca, însă, cu ochii în geamul ud de ploaie, Ilinca nu-l observă. Se gândea mai departe la ea însăși:

„Cât timp am învățat, am avut un țel: să intru la liceu, să intru la facultate, să rămân în București, să intru la doctorat. Dar de când am început să predau, nu mai am nicio țință, parcă m-am înfundat, nu mai știu ce să vreau. Iar în ce privește lucrurile învățate până acum, nu găsesc între ele nimic definitiv: totul se repune în chestiune, mă îndoiesc de tot ce mi s-a predat, simt că ideile mele (corecte ori false, habar n-am) au să dispară dacă nu le învăț iar de la început.

Când nu învăț, nu sunt nimic, iar când învăț tot nu sunt eu, mai mult tocesc decât înțeleg. Nu mai știu dacă am învățat dintr-o dorință reală de a ști, ori din cauza concurenței, pentru că în note, în examene, vedeam bătălii, victorii, condiții de supraviețuire. Învățătura a devenit un drog. După 17 ani de școală mi-ar trebui o cură de dezintoxicare.

Atunci când m-a pus Sița să pregătesc ceva despre literatură și filozofie pentru cercul ideologic, mi-am dat seama, și nu era prima oară, că nu pot lega două vorbe, nu știu ce e filozofia, ori literatura. Adică, sigur, am învățat, țin eu minte definiții: obiectul filozofiei, realismul socialist... M-am uitat în dicționarul filozofic din 1950 să mi le reamintesc, dar am dat acolo peste niște explicații surprinzător, primitiv de agresive. Apărau filozofia de religie, literatura de capitalism, parcă noțiunile discutate din perspectivă socialistă n-ar fi existat independent. Era în definițiile acelea o isterie a apărării – mi-au creat senzația incomodă că lumea nu este destul de mare ca să încâpem cu toții în ea.

În loc să fi aflat până acum că mă pot îmbogăți apropiindu-mă de viață, descoperind-o, s-ar putea să fi fost greșit dresată de învățători agresivi să fiu sigură că

tot ce gândesc eu e șubred, că mi se golește capul cu cât știu mai mult. Mă baricadez, ceea ce e mai rău decât să te naști prost și să rămâi ignorant. Ar trebui, cu elevii mei, să fiu pașnică, să le dau o cheie, să îi deschid.”

Se însenina. Ghidul îi duse pe elevi să viziteze închisoarea. Ilinca rămase afară împreună cu câțiva elevi, Vulpe și Bătrâniceanu.

— Propun, începu Vulpe, să jucăm ceva, ca să ne trecem vremea. Să vedem cât putem fi de sinceri: să povestească fiecare câte un incident, câte ceva real. Despre el ori despre altcineva.

Aveau, e drept, câteva ore bune de așteptat.

Luca tace, întins, cu capul rezemat în perete și cu mâinile adunate sub ceafă. Nu ieșiseră încă monede ca aceea pe care i-am dat-o eu cerșetorului la spital. O ȱigancă zbârcită mi-a ghicit odată pe o hârtie mototolită de trei lei: „Are să-ȱi vină fericirea cu un băieȱel peste o apă curgătoare.”

Ferindu-mă să-i ating piciorul lovit, mă sprijin de zid, mă las străbătută de umezeala lui. Mi se pare că știu camera asta pe dinafară. Închid ochii, însă niciunul dintre amănuntele ei nu mi se aciuiește sub pleoape. Înțunericul mă acoperă greu, cu o moleșeală trează: nu mai simt că respir.

Se face că sunt scufundată în apă până la tâmple. Cineva trage în mine și are o armă cu bătaie lungă, pentru că nu vrea să fie văzut de aproape. Mi se tot pare că arma nu s-a descărcat. Totuși sunt rănită, judec, de parcă eu aș fi apăsât pe trăgaci. O lamă de cuțit s-a mistuit în apă, tăindu-mi beregata. N-am simțit-o, dar m-am văzut ochită, am ochit și am tras. Acum o să mi se scurgă sângele în apa asta, și fără el o să mă scufund, ori o să plutesc neputincioasă. N-am altă putere decât să aștept.

Nu eram vinovată, mă gândesc – dar cine mai știe. Era dinainte hotărât. Cei care trec se uită la mine ca și cum aș fi plecat dintre ei. Își văd de drum, pe când eu mă scurg în apă, fără scăpare. N-au decât să-mi scoată sângele cu sila, să facă vid înăuntrul meu. Abia atunci apa o să mă năpădească și o să mă umple și moartea o să fie o lentă umplere cu apă, nedureroasă, nedorită, netrăită.

Ies din vis. Ticăie ceasul din perete. Mi-e o sete amară. Înțuneric și apă, lumea se încheie agresiv.

– Casa asta parcă ar fi o corabie, zice Luca. Mă simt ca un naufragiat.

– Ai o voce dezarmantă, remarc, și el surâde urmărindu-mi curios apropierea.

– Tu abia mă descoperi pe mine, spune.

Îmi cad ochii pe un perete. Găsesc acolo ovalul de sticlă care lipsește din vitraliu, în locul unde am văzut luna nouă. E pictată pe el o încleștare: Sfântul Gheorghe lovește în balaur. În loc să-l pârjolească cu limba de foc, balaurul ingenunchează și cerșește viață. O icoană rău începută, un fals sfânt, la care nu trebuie să te rogi.

Se târăște pe jos o omidă cu păr alb. O las să-și unduiască inelele în sus pe saltea. Luca o împinge scurt cu călcâiul. Omidă se rostogolește și dispăre între două scânduri ale dușumelei. Acolo, înăuntru o să se facă fluturi, dacă o să trăiască.

ȱârâie un greier în rafale. Cum pândesc greierii să se despice zidurile care

ocrotesc somnul... „Cucurigu, boieri mari, dați punguța cu doi bani!”

Din crăpătura omidei urcă o gânănie de smoală. M-aș da la o parte din drumul ei, dacă nu mi-ar atârna brațele moi ca ale altcuiva. Mi se adună sub pleoape un licurici care se împarte în doi, se retopește, se ghemuie, se învâрте în jurul lui însuși. O lumină mică, fulgerătoare. Mâna lui Luca îmi atinge glezna. Deschid ochii și-l văd strecurând înapoi greierele sub dușumea. De ce să-l fi strivit, doar este și el o vietate ca și noi.

Mă ridic în genunchi pe saltea, furnică de dezmorțirea lentă. Stau cu tălpile lipite de perete și capul la înălțimea unde începe geamul. Într-unul din ochiurile lui mă oglindesc: parcă îmi îmbătrânesc trăsăturile cu fiecare oră. „Într-o zi cât alții într-o lună, într-un an.” Se grăbește prea tare timpul în geam.

— E bine să ai un adăpost și căldură, îi spun lui Luca, nostalgic.

— Căldură poate da oricine, îmi răspunde și nu-l înțeleg. Eu vreau să dau mai mult.

7

— Cu cincisprezece ani în urmă mă jucam în nisip, aveam ambiția să construiesc un castel cu ferestre. Puneam fel de fel de cioburi colorate, însă bătea soarele în ele și tot pe mine mă vedeam, afară. Dacă le scoteam, se căscau niște surpături negre. Orice aș fi făcut, nu puteam să mă văd înăuntru.

Vulpe tuși, apoi o întrerupse didactic:

— Era vorba de povești reale, nu simbolice.

— Sunt amintirile mele, replică Ingrid, cu ochii la turnul cu ceas încremenit al Doftanei, pe care de când era în liceu îl văzuse an de an. Dacă nu vă plac castelele, mai am și amintiri cu statui.

— Ai avut o copilărie prolifică, surâse subtil Bătrâniceanu.

— O mai are, protestă Ilinca, spre derutarea lui Ingrid, care nu ținea să fie trimisă înapoi în anii aceia.

— Era un joc, continuă Ingrid. Imitam statuile. Cine se clintea, pierdea. Trebuia să stăm cât mai multă vreme nemișcați, în poziția în care strigătul „Statuie!” ne-a surprins. Și, cum la vârsta aceea nu-mi plăcea să pierd, am învățat să îngheț la comandă, fără să clipesc. Un asemenea joc instructiv ar da rezultate neîntrecute și la noi în școală: știu pe cineva care ni l-ar preda cu încântare.

— Cine? întrebă Vulpe, care era nou venit în școală.

Ingrid își depănă amintirile mai departe, în ciuda foiei lui:

— Pe urmă, într-un an, m-a păcălit cineva lângă o livadă, la munte. Erau înăuntru prune mari, violete, prăfuite albicios, și, ca să nu mă apropii, m-a avertizat arătându-mi înspre gard: „Vulpea”. Acum îmi dau seama că nu putea fi decât un câine, dar degeaba, culoarea vulpii este definitiv compromisă în ochii mei de blana câinelui acela. Mare noroc am avut că n-a lătrat, altfel te pomenești că aș fi rămas convinsă și că vulpea latră. La ce i-o fi trebuit omului acela, un străin, să mă învețe greșit? De ce să-și fi închipuit că mai degrabă o să mă sperie vulpea pe care nu o văzusem niciodată decât un câine fioros? În loc să aflu cu plăcere lucrurile pe care nu le știu, mă trezesc împinsă în ele cu biciul, de la spate, și asta mai ales în ultima vreme.

— La școală? preciză Vulpe.

— Să fim serioși, îl contrazise Ilinca. Ingrid n-are nevoie să fie amenințată. E cea mai bună din clasă, are o influență excelentă asupra celorlalți.

— Adevărul e, ignoră Ingrid cuvintele Ilincăi, că poziția „drepti” e o stare de trecere în care nu se trăiește. Fiecare trebuie să aprobe ori să dezaprobe singur, relaxat, cu capul lui, cu condiția să nu-i fie tăiat. Unii profesori vor să fie ascultați cu sfințenie,

crezuți pe cuvânt înainte de a fi dovedit că au dreptate. Dar, oricât le-ar fi lor de incomod (și știu că le este), eu aș învăța de o mie de ori mai bine contrazicând.

—Și ce-ai vrea să contrazici, mă rog? zâmbi îngăduitor Vulpe.

Ingrid schimbă vocea, adresându-se lui Bătrânceanu:

—Apropo de incidente reale petrecute cu altcineva, mai țineți minte ce a pățit Răzmeriță acum două zile?

Bătrânceanu se întinse, se îndepărtă doi pași să se dezmoștească.

—Ce? o îmboldi Vulpe.

—Cineva tot deschidea ușa în oră și tovarășul Bătrânceanu i-a spus lui Gelu: „Stai la ușă: cum deschide, înșfacă-l și trage-l înăuntru.” Gelu s-a așezat acolo cu o linie în mână și, cum s-a aplecat clanța, a prăvălit linia drept în ceafa tovarășei Răzmeriță. A fost așa de îngrozită că nici n-a cerut socoteală. Parcă a înghițit-o pământul.

—Ce căuta? întrebă Ilinca, ignorând comicul situației.

—Cine mai știe, se întoarce Bătrânceanu între ei, dornic să închidă subiectul.

Ingrid avea o îndrăzneală nouă, necunoscută Ilincăi. Tatăl ei, colonelul Armand, o silise de mică să-și învețe lecțiile cuvânt cu cuvânt, cu cureaua într-o mână și manualul în alta. Așa ajunsese Ingrid ca acum, la sfârșitul liceului, să ia zece până și la istorie, deși, se știa, Răzmeriță își făcea o glorie din a fi zgârcită la note, pretinzând că dacă nu ești excesiv de exigent înseamnă că nu ești pregătit, elevul știe mai mult decât tine și n-ai încotro, te umilești, abdică și-i dai zece.

„Notele mari”, se gândi Ilinca, „sunt pentru ea o înfrângere personală. Mai bine o duc corigenții: e mai blândă cu ei. Îi trece pe toți pentru că depind necondiționat de ea. ‘De la unul cu zece pe linie’, zicea Răzmeriță odată, ‘nu știi la ce să te aștepți’.” Și într-adevăr, degajarea de azi a lui Ingrid era o revelație chiar și pentru Ilinca.

—Și cam ce ai vrea să contrazici?, se întoarce Vulpe la întrebarea care îi fusese ignorată.

—Istoria, de exemplu, explică Ingrid. Sunt de acord cu concluziile finale, evident, dar mi-ar plăcea să pun la îndoială ce ne povestește tovarășa Răzmeriță, s-o pun în situația de a mă convinge că a fost așa. Din ce ne spune, înțeleg că toate epocile au fost pline de revolte, răskoale, războaie, și, deodată, lucrurile se liniștesc, istoria tace mîlc, și ne trezim noi, azi, aici, cocoțați confortabil în vârful piramidei, de parcă timpul ne-ar fi fost sclav, ne-a servit pe noi. Mi-ar plăcea, în joacă, să întorc baricadele, să văd ce-i dedesubtul piramidei, să o reclădesc de jos în sus, că de sus în jos ce-a fost de înțeles am înțeles. Cum zicea Voltaire, totul este cât se poate de bine în cea mai bună dintre lumi cu putință.

Vulpe, profesor de economie politică, nu-l citise pe Voltaire, așa că nu se

neliniști.

— De la Paris te-ai întors tu cu ideile lui Voltaire? o apostrofă Bătrânceanu.

Ilinca nu știa că Ingrid fusese în vară la Paris.

— Unde ți-e uniforma? se trezi deodată Vulpe.

Ingrid își continua monologul, nedumerind-o pe Ilinca din ce în ce mai tare. Se maturizase într-atât în ultima vacanță, ori îi venea din altă parte îndrăzneala, detașarea?

— Credeți că fără uniformă ori cu o uniformă mai reușită noi n-am fi aceiași? De ce să-mi fie rușine că sunt elevă, să mă compătimească femeile pentru că port o rochie demodată ca un sac, că nimic din ce am pe mine nu-mi vine bine? Pot să fiu serioasă și să vreau totuși să-mi fac unghiile, să merg la coafor, să mă îmbrac modern, să simt că sunt privită cu plăcere. Dar dacă suntem toți la fel în clasă, suntem mai ușor de controlat: „N-ai bentiță albă, ieși afară! N-ai matricolă, ieși afară. N-ai servietă maro, idem.”

Atunci când eram în școala elementară, continuă Ingrid, ne puneau să purtăm ciorapi ordinari, groși, de bumbac. În schimb, oricât de frig ar fi fost, cu pantaloni nu era voie. Disciplina noastră nu stă în haine, așa cum crede tovarășa Răzmeriță, care, atunci când te scoate la tablă, o oră întreagă e în stare să te măsoare și să te beștească din cusătură în cusătură. Mie mi-ar plăcea să vin relaxată la școală, să mă pot bucura de ultimul meu an de elevă. Mi s-a acrit de frica din fiecare oră că acum-acum mă ascultă și nu știu prea bine, nu am avut timp să învăț destul, o să-mi dea un opt, o să îmi strice media.

E dezgustător, mai zise ea, să înveți pândit de mutre încruntate, împuns în coaste de frica să nu fii bănuț de cine știe ce. Toată ziua stau cu geografia, geologia și altele pe care le detest (oricât de utile ar fi, nu pot să adun chiar tot într-un singur cap), iar de anatomie e o sărbătoare când reușesc să mă apropiu. Destul am înghițit idei de-a valma. La urma urmei, sunt tânără, vreau și eu să mai scot nasul din cărți și din școală, să fiu singură cu mine, chiar să mă îndrăgostesc dacă am chef. Ori asta nu-i în programă. Ai mei au grijă să nu-mi pierd timpul cu altceva în loc să învăț, la școală ne cheamă și după-amiezile la cor, la ședințe, la muzee, și atunci, pe mine când să mă mai găsesc? Că doar trebuie să fiu și eu ceva pe lumea asta, nu vreau să imit pe nimeni. Acum, de exemplu, dumneavoastră știți bine ce vreau eu, însă bag mâna în foc că asta n-o să schimbe nimic.

Cum dai să ieși din rând, conchise Ingrid, te strivesc încruntări dezaprobatore, exact de la oamenii de care depinzi cel mai tare. Ce grozav trebuie să fie să-ți faci ucenicia deschis, de bunăvoie, să nu fii îngrămădit unde dă Dumnezeu, umilit, mințit

cu bună știință, programatic, de oameni care una văd și alta spun.

— Ia vezi, că o iei razna, se descotorosi Vulpe de afirmațiile ei, nedumerit că ceilalți doi nu găsesc de cuviință să o pună la punct. De unde ai scornit ideile astea?

— Am și o dovadă concretă, flutură Ingrid afară din buzunar o hârtie pe care era un doi uriaș, scris apăsător, cu roșu. Ca să vă convingeți de relațiile noastre cordiale cu cadrele didactice. Bătrânicianu i-o smulse, dar Vulpe i-o luă lui Bătrânicianu din mână și o citi cu voce tare, înecându-se de râs:

„Estemporal.

Tovarășe profesor,

Subsemnata Mămăligă Alma Ludmila nu am dat extemporal la română, eu am fost rău bolnavă și am lipsit două zile de la școală plus duminică, timp în care eu am stat în pat fără să pot mânca și având o stare de somnolență continuă. Am avut o temperatură foarte mare și deci, nu am putut face nimic. Azi, luni, am venit la școală (cu toate că nu trebuia) ca să mă vadă tovarășa doctoră și m-am gândit să asist și la ore (dar de fapt trebuia să plec acasă). Eu vă pot aduce dacă vreți scutire de la medic, deoarece mi-a dat pentru toate orele. Vă rog să mă scuzați, deoarece nu din rea voință nu mi-am făcut lecțiile, ci pentru că era imposibil să mi le fac în halul de boală în care am fost. Eu însă voi pregăti la fel ca și pe celelalte această lecție. Vă mulțumesc.

Mămăligă A. Ludmila.”

— Tovarășă dirigintă! ajunse la ei Dobre. Era desfigurat, alergase cât îl țineau picioarele, gâfâind. Între pomii din spatele închisorii e un om spânzurat! E toată clasa noastră acolo, a venit și miliția.

— Ce cauți aici, tovarășa Acsinte, izbucni Vulpe, în loc să fii cu clasa dumată?! Du-te și ai grijă de ei, că de asta te-am adus! Las’ că mai vorbim noi la ședință despre felul cum procedezi cu elevii! Nu întâmplător s-a produs incendiul la clasa a XII-a D! Să vină toți înapoi, plecăm imediat. În secunda asta!

Ingrid ieși din grupul celor trei profesori pe furiș, așa cum intrase, însă Dobre îi întoarse spatele, iar Ilinca evită să o ajungă din urmă. Într-un pom desfrunzit, atârna într-adevăr, spânzurat, un amărât îmbrăcat sărăcăcios, desculț, cu fața vânată.

— Nu vă uitați așa de aproape, copii, își chemă Ilinca elevii.

Se aude un clinchet dincolo de fereastră. Mă oglindesc trecător: spre uimirea mea, chipul îmi alunecă și se pierde în beznă. Geamul s-a deschis. Petru încalecă pervazul, pune amândouă tălpile pe dușumea. Are papuci de paie rotunzi, uscați, neauziți. Suflă în lampă.

Luca a sărit în picioare. Mă ridic după el. Ne tragem după lada de scânduri. Nu îmi dau bine seama dacă ne ascundem noi, ori nu reușește Petru să observe că nu e singur. M-am obișnuit cu întunericul și îl văd pe Petru oprindu-se lângă saltea. Pânza foșnește, Petru se întinde, se zvârcolește icnind.

— E cerșetorul de la poarta spitalului, îi șoptesc lui Luca.

Îmi aduc aminte că, dându-i banul, am avut un sentiment de eliberare și mă gândesc că nu e umilitor să cerșești. Te simți umilit doar atunci când ceri celor care nu vor să dea. Dar cum să știi dinainte?

Adoarme cu fața întoarsă spre ceasul din perete, sforăind încet, cu genunchii chirciți sub bărbie și cu spatele la fereastra rămasă deschisă. E lângă ladă un sac plin. Ședem amândoi pe el o vreme. Nu înțeleg cum de s-a culcat Petru fără grijă. Luca se miră și el:

— Apa crește mereu. Nicăieri nu ești în siguranță.

Din buzunarul lui Petru se rostogolește până la noi o portocală. Luca își înfinge cu greutate degetele în ea și o curăță. Îmi dă jumătate. Este prea caldă, nu ne potolește setea. Cojile nădușite miros a deșert roditor. Îmi frec podul palmelor cu ele, ca să șterg mîlul adunat. „Mirosul dulceag de portocală cojită”, îmi spun, „mi-l va aduce întotdeauna pe Luca în minte.”

Petru vine de la spital. Dacă nu era mut, l-aș fi întrebat de ce a năvălit apa, el pe unde a venit, cum de a intrat pe geam. Îl văd pe Luca apropiindu-se de pat tiptil. Efortul lui de a nu fi văzut ori auzit mă face să mă simt străină. Aș vrea să sară Petru în picioare, să ne trezim față în față cu el. Prea târziu. Luca a deschis pendula și, ca să nu mai bată orele, scoate greutatea din lanțuri.

— Cine știe dacă nu cumva aude, îmi spune.

Cu zgomot puternic se izbește ceva afară în zid. Alergăm la fereastră. Ochii ni se înfundă în beznă. Iz de mîl urcă de peste tot.

— Să nu intre apa pe geam, spun cu teamă.

Cu coatele înfipite în pervaz și fața în pumni, ascultăm fâșâitul moriștii care se învâрте în voia vîntului. Depăn povestea lui Petru:

— Vâslea la spital de-a latul râului, cu pluta.

„Stăm fiecare între patru pereți”, își spunea Magda, „la căldură, ne uităm că plouă afară și ne simțim apărați, acasă, stăpâni. Presupunând că deodată n-ar mai fi energie electrică, ori apă, ce s-ar întâmpla cu tot orașul ăsta unde s-au îngrămădit mii de blocuri, zeci de etaje, milioane de oameni care n-ar mai avea ce bea, ce mânca. Oare ei ce ar face? Ar ara trotuarele?”

Vlad intră în cabinet, cu un dosar în mână.

—Știi la ce mă gândeam? îi zise ea. Dacă deodată orașul ar muri, n-ar mai fi căldură, apă, lumină, și ne-am refugia la țară, am munci pe brânci ca să ne hrănim, iar capul, care bolnavilor tăi le dă atât de furcă, ar rămâne nebăgat în seamă. O ducem prea bine.

— Așa e. Dar ce te-ai face tu fără telefon?

Magda se încruntă. Vlad își dădu seama că era cât pe ce să se dea de gol, folosind lucruri aflate de la Ilinca.

— De ce tocmai fără telefon? iscodi Magda, simțind, într-adevăr, cum o ia cu frig numai la gândul că legătura aceea, atât de fragilă, ar putea fi tăiată.

— Habar n-am.

— Dom' doctor, vârî sora capul pe ușă. Vă cheamă șefa.

Rămasă iarăși singură, Magda recapitulă ce avea de gând să-l întrebe pe Vlad: „Am venit la tine pentru că... pentru că...” „Poate, cu lipsa mea de intuiție, n-ar fi trebuit să vin”, se gândi. De câte ori avea de așteptat, se trezea că mintea îi alunecă înapoi, lustruind mecanic zilele trăite. Descoperea buimăcită că nu le uitase, le compara cu ziua de față, întrebându-se ce putea să răsară din ea. De data aceasta se opri la prima ei neînțelegere gravă cu Toma, de la care trecuseră mai mulți ani.

Știuse de cum părăsiseră camera din cartierul Floreasca. Toma devenise deodată mai dur, iar Magda se simțea vinovată. În fața unei stații de benzină, el coborâse, desfăcuse capacul de la rezervorul mașinii, și se așezase hotărât cu spatele la ea, în dreptul vânzătoarei. Mișcările lui urcau ca fuioarele de fum, Magda se îndrăgostise până și de gestul scurt al mâinii atunci când încerca să încheie o discuție. Verticalitatea lui era fermă și în același timp fragilă.

Fuseseră doar câteva cuvinte, dar le rostise. Își dăduse seama chiar în vreme ce i le spunea. Privirea lui nu se încălzise nici în ultimul moment, când o văzuse plecând. Trecuse apoi o seară și o dimineață în care Toma n-o mai căutase. Îi telefonase ea.

— Dacă nu te chemam eu, mă căutai tu mai târziu, azi?

— Nu.

— Nici mâine?

— Nici.

Zvâcnea la fiecare cuvânt al lui, spus cu o voce pe care atunci nu i-o cunoștea. Crezuse că e definitivă, ireversibilă, asprimea, nemulțumirea din ea.

— Ceva mediocru a ieșit la iveală, îi spusese Toma. O frică egoistă, care nu intra în schema mea despre tine. Ai fost sub așteptări.

Mult mai târziu, avea să-i explice chiar el: „Atunci când spun ‘sub așteptări’ nu înseamnă că pentru totdeauna.” Atunci însă, exigența lui care o refuza îi secerase Magdei răsuflarea.

— Ție ți-ar fi ușor să te desprinzi acum de mine?

— Asta e ceva ce ne-ar privi pe fiecare.

Magda își aminti, cu acea memorie incomodă pe care o avea pentru durerile de tot felul, cum i se ridicau cercuri negre din creștet.

— Mi-e frică, spusese, dându-și seama ce egoist sună cuvintele ei, însă negăsind altele. Aș vrea să te văd.

— Să mai treacă o vreme.

Era peste puterile ei să îndure spaima, ca o gheară înfiptă în măduva oaselor.

— Bine, se răzgândise el. Peste o jumătate de oră, jos la Mitropolie. Dar am să fiu dur, o prevenise.

— De ce?

— Pentru că nu pot să mă prefac.

Își retrăia încordarea de atunci.

— Ești mai detașată decât sunt eu, îi spusese Toma de cum o văzuse.

Când el își reluase acuzațiile, simțind că se sufocă, Magda imploră:

— Nu sunt așa.

— Dacă vrei să te cred, explică-mi momentul acela.

Dar deodată, stând pe muchia patului îngust din cabinet, Magda își dădu seama că uitase să retrăiască esențialul. Un val de dragoste se revărsă atunci când își aminti că, în tot timpul drumului, pe când dădeau ocol Mitropoliei, n-o părăsise blândețea lui Toma. Nu era duioșie în vorbele lui, dar o privea de parcă ochii i-ar fi fost străini de tot ce se întâmplă. Se uitaseră o vreme la biserica sfântul Spiridon.

— Al cui sfânt e? întrebă Magda, cu toate că Toma o avertizase că nu mai vrea să audă nicio întrebare.

Atunci, ca și mai târziu, Toma o lăsase să înțeleagă că totul e din vina ei, că el a fost neplăcut luat prin surprindere și silit s-o reaprecieze.

— Am crezut în tine, îi reproșase, nici nu știi tu cât. De un an de zile nu fac decât să te iubesc.

Magda putea înțelege orice din cuvintele lui. Neliniștea ei creștea. Se întâmplase un accident la Piața Unirii, tramvaiele stăteau înșirate. Era șase după-amiază, senin, toamna târziu.

„Mi-a fost frică de multe lucruri și înainte să-l cunosc pe Toma”, își spuse Magda, „dar nu m-am simțit așa de neputincioasă niciodată. Eram gata de orice numai să rămân lângă el. Nu se gândea să stea cu mine, fie și așa, dar sentimentul nu are casă.”

Ajunsesese în cele din urmă de la Mitropolie până în strada Austrului pe jos. Fiecare pas durase o veșnicie. În loc s-o ducă înainte, o trăgea înapoi.

„Ca atunci”, interveni iar Magda în șirul amintirii, „la început, când l-am văzut în mașină cu altă femeie. Cu ochelarii lui de soare, pe care nu-i mai pot suferi, se uita țintă înainte. A trecut pe lângă mine ca și cum n-aș fi fost.

‘Atunci când sunt la volan’, mi-a explicat mai târziu, ‘nu văd decât drumul.’ Avea o privire fixă și vinovată. Ne cunoșteam de vreo cinci luni. Îmi spusese că are un pacient la Ploiești, era sâmbătă la prânz.

Eram cu Ilinca, la șosea. L-am zărit de departe, cu bucurie. Abia după ce n-a oprit, am văzut-o din urmă pe femeia de lângă el, care își răsfiga părul peste spate cu un gest degajat. Parcă s-a despiciat pământul și s-a închis la loc deasupra mea. Nu aveau aer. Am încercat să umblu, dar capul mi se înfunda ca un bolovan între umeri.”

Își interzisese să re trăiască momentul acela, ca o izbitură în moalele capului.

„M-a căutat a doua zi dis-de-dimineață cu o voce tupilată. Poate asta m-a convins că el, de fapt, mă văzuse și sperase să treacă neobservat, că nu-i plăcuse prezența mea acolo. După o vreme s-a săturat, se vede, să aștepte întrebarea, și a pus-o el: ‘Atunci ai văzut și că nu eram singur?’

Mi-a explicat că era o bolnavă din pavilionul lui, că îl rugase s-o ducă la rude la Ploiești dacă are drum într-acolo. ‘O nebună,’ mi-a spus. A trecut clipa de gelozie și tristețe profundă și am rămas, ca un talisman, cu bucuria, căldura cu care s-a întors la mine în dimineața aceea.”

Vlad întârzia de două ore. Magda își închipuia, de fapt, dinainte răspunsul lui:

— Sigur că un risc există. Abia când rămâi ai să știi adevărul.

— Și dacă nu rezist, după primele luni?

— Legal nu poți face nimic.

— Și dacă nasc un monstru?

— Asta, dragă, depinde de tată.

47

– Puritan?

– Uite ce e, țâncule, ia vezi-ți tu frumușel de treabă. Mărită-te, matale, și fă copii când ți-o zice eu.

Vlad nu se mai întoarce și Magda plecă în cele din urmă. „Am s-o fac”, se gândea, „atunci când am să pot trăi ca și cum Toma s-ar fi mutat cu mine.”

— Când eram copil, înfigeam morișca în geam și mi se ura așteptând vântul să o învârtă. De la o vreme, spune Luca în șoaptă, lucrurile au început să vină înainte să le aștept.

Vânt dinspre tâmpilele orașului spulberă aerul copt în ziua Ostrovului. Orașul e sus în deal. S-o fi umplut cu apă doar găleata văii care leagă centrul de mahala. Din deal, vântul bate în susul râului, spre colina periferiei și pădurea din coama ei. La venire am coborât din centru către curgerea râului și l-am trecut de-a latul, pe o limbă de pământ. Dacă ar fi să ne lăsăm duși de vânt, acum ar trebui să urcăm spre izvor.

Crește clipocitul apropiat al apei, se întesc izbitorile în zid de sub geam.

— E o plută, hotărăște Luca.

Dibuie în jur după ciocan, cuie, clește. Începe să desfacă scândurile lăzii din odaie, trage masa la geam, o golește lăsând totul pe podea. Pune două scânduri cap la cap. Când lovește cuiul, se cutremură odaia ca de dangătul unui clopot. Își mută scândurile pe pervaz, unde bocăniturile se înfundă în zid.

„Se ferește să-l trezească pe Petru”, îmi spun. „Pune la cale ceva împotriva lui.”

— Ce vrei să faci?

„A fost odată ca niciodată, că dacă n-ar fi...” Pluta lui taie zilnic râul de-a latul. Petru hotarnicul. Luca ciocăne la intervale egale. Îi aud răsuflarea grăbită. Se încolăcește în jurul scândurilor. În ochii mei înoată, ca în acvarii la gurile Dunării, peștișori mici exotici, de aur și chihlimbar nesănătos, ținuti fără scăpare departe de lumina zilei. Semințe venite din râuri îndepărtate, care continuă să nască o viață trist măsurată. Și, chiar în râul acela, Luca pescuiește un pește uriaș, lucios, cenușiu, viu. Tai undița deasupra cârligului. În apa curată, bună de băut, înot trasă de el în susul râului, prin locuri pe care singură n-aș fi avut putere să le străbat.

Fugărită de sorocul orei, mă trezesc buimăcită. Spaime înăbușite își târăsc rupte hăturile cât văd cu ochii.

— E târziu? întreb.

Dă din cap, în semn că da, s-a lăsat noaptea și noi tot aici ne aflăm. Mi se întorc cele patru zări. Îl văd cum încalecă geamul și coboară. Alerg să mă uit: stă în picioare și fixează de plută scândurile bătute cap la cap. Catarge. Cobor lângă el. Fiecare bocănitură amenință să ne răstoarne.

Furăm pluta lui Petru.

După ce elevii decupaseră cu grijă literele din carton galben și apoi le mai tăiaseră o dată din carton alb pentru că directoarea Serdaru avea principii ferme și dispoziții clare în ce privește pavoizarea claselor, Ilinca și Magda rămaseră o după-amiază în școală să le lipească. Nu se găsea pânză roșie de drapel în tot orașul. Cu mare greutate, printr-un șiretlic, Magda obținuse câțiva metri de la un liceu vecin, ai căror profesori sufereau și ei, tot acum, de febra lozincilor.

Tâmplarul avea de făcut panouri de lemn pentru toate clasele școlii. Ca să n-o lase la urmă și să se trezească citată ca exemplu negativ în ședința de Partid, Magda îi dăduse un bacșiș, așa că acum aveau și litere, și panou. Le rămânea doar să respecte textul indicat de biroul organizației de bază. Ilinca îl citi:

– „Munca, activitatea social utilă, factorul determinant în formarea conștiinței omului nou, a tinerei generații.”

– Mi-aduce aminte de Lenin , cu „Învățați, învățați, învățați”.

– Nu mai e voie să punem lozinci din clasici, o lămuri Ilinca.

– De ce?

– Nu sunt din organizația noastră de bază.

– Aha. Mă temeam că ne dezicem de ei.

Seriozitatea cu care Magda vorbea o deruta profund pe Ilinca. Începură să calculeze distanța dintre rânduri, fixară sforile ca să lipească literele drept, de la un capăt la altul și în tot acest timp Ilinca boscorodea că ea nu se pricepe la lozinci, că atâta după-amiază liberă avea și ea săptămâna asta, până când Magda o apostrofă:

– Dacă ți se pare că te umilești făcând o lozincă, refuză și gata. Explică-i Șiței că te simți terfelită și te asigur că o să te ia în serios. Eventual va încerca să te convingă că te înșeli. Dar, ca să te creadă, trebuie să te crezi tu mai întâi, să fii convinsă că din demnitate, și nu din comoditate, te împotrivești. Să fii, adică, și mai lipsită de umor decât ea. Dacă totuși te decizi să faci lozinca, fă-o și nu mă bombăni pe mine la cap. Eu mă descurc și singură. Chiar mă distrează. Dacă lor nu le e rușine să înzorzzoneze școala ca pe o grădiniță, de ce m-aș simți eu înjosită? Joc cum mi se cântă. De fleacuri ca lozinca asta mă dezic, iese din joc personalitatea mea. Am învățat să cedez în lucrurile mici, și să-mi păstrez împotrivirea pentru cele mari.

– Ia te uită! exclamă Ilinca, ascunsă în spatele ziarului „Informația Bucureștiului”, neștiind cum s-o facă pe Magda să tacă. Se înțelegeau bine atunci când Magda nu dădea să înfigă în alții ca o sulită ironia ei seacă, pe care Ilinca o resimțea ca pe o cruzi-

me nemeritată.

– Te informezi?

– Da, citi. „Facultatea de Limbi Străine București anunță scoaterea la concurs a postului de asistent poziția 17, Catedra de Literatură Engleză.”

– Dă-o-ncoa, i-o luă Magda.

– Mi-a plăcut mai mult în facultate decât în școală, încercă altă deschidere Ilinca, plimbându-și vârful limbii peste buza de sus, în vreme ce-și dezlipea neîndemânatic degetul de o literă, pe care o și rupsese. Fir-ar să fie! Ce-i mai chinuim noi pe copiii ăștia pentru te miri ce. Mult le pasă lor de toate materiile care li se vâără pe gât.

Era un subiect vechi. Ilinca știa sigur că Magda va protesta.

– Prea le cauți în coarne, nu se dezminți Magda. Ce, nouă ne-a plăcut în școală? Niciodată, de atunci încolo, n-am mai fost așa de încordată, timorată, obosită permanent, nici chiar atunci când am muncit de trei ori mai mult. Acumularea este o perioadă rea, de panică. Pe mine, la drept vorbind, puține materii mă interesau cu adevărat, însă o lecție nouă era un exercițiu intelectual, îmi plăcea atunci când ajungeam s-o știu. Îmi îmbogățeam, dacă nu altceva, cel puțin vocabularul. Mă simțeam vioaie la minte.

Dacă te iei după școlar și vrei să-i cânti în strună, n-ai decât, dar ai să te trezești că scoți din liceu capete găunoase. A învăța, orice, este un efort, nu o bucurie. La orice vârstă. De bucurii se pot îngriji și singuri. Profesorul trebuie să fie dur, ca să-i facă să muncească pentru că le e greu, se opintesc peste puteri – este, în fond, împotriva firii. Dar dacă-i lași în voia lor au să te înjure mai târziu, când o să se trezească goliți, fără nicio idee solidă, niciun sistem intelectual. Școala trebuie să dea o configurație creierului lor.

– Eu am ieșit amorfă din liceu, deși învățam la fel de conștiincios ca tine. Am sentimentul că niciodată n-am înțeles nimic.

– Acum, după ani de studiu, tu îți poți permite să te îndoiești de ce știi, s-o iei de la capăt, și să înveți pe dos ce ți s-a spus într-un anume fel. Ai o structură intelectuală, un cap antrenat, cu care n-ai decât să faci ce tîmbe vrei. Dar, dacă n-ai fi avut idee ce e, de exemplu barocul, ori alt cuvînt, nu te-ai fi simțit umilită, de parcă ceva ți-ar fi fost ascuns, refuzat? Dă-le și copiilor ăștia o șansă să aibă ce răsturna mai târziu. Vâără-le pe gât cât mai mult, nu te teme că le pierzi simpatia, oricum nu însemni mare lucru pentru ei. Păstrează-ți demnitatea de profesor, nu renunța la distanța care pe ei îi obligă să te urmeze intelectual. Cu cât sunt mai refractari, mai revoltați, tu încarcă-i, aleargă-i mai tare. Asta înseamnă să le deschizi capul. Greșești dacă le dai

dreptate atunci când se plâng că sunt obosiți de atâta învățat. Nimeni nu supraviețuiește astăzi dacă nu-și umple capul peste puterile lui. Nici chiar tu.

Observând că mâinile Magdei merg mai rapid acompaniate de expunerea de opinii, Ilinca procedă cu înțelepciune: n-o mai întrerupse până ce terminară de lipit ultimul semn. Portarul bătut în cuie lozinca. Răzmeriță și directoarea sosiră să controleze rezultatul.

– Trebuia să scrii dedesubt numele, și cu litere mai mici, se avântară.

– De ce? se miră Magda. Nu vă place să vedeți clar numele Tovarășului?

Din spate, Vulpe ridică glasul, ca să fie auzit mai curând:

– Bravo, tovarășa Matei, știam eu că veți da exemplu de inițiativă și conștiinciozitate. Felicitări!

Răzmeriță îl îngână și se topi cu directoarea afară din sală, cu un surâs extatic dedesubtul ochilor, precipitându-se să uite până și că au obiectat.

A doua zi Magda făcu în zori un drum la secretariatul Facultății. O cunoștea pe secretara șefă de când era studentă. La repartitie aceasta o îndemnase să nu facă contestație pentru că nu a fost oprită asistentă, ci să-și aleagă un liceu, să nu-l piardă și pe acela. În haosul de atunci din amfiteatru, Magda încercase timid să spună „Contest”, însă toți se uitaseră subit în altă parte. Își dăduse seama că nu asta era calea, așa că alesese, dintre cele câteva școli din București, liceul 15, unde învățase ea însăși. Secretara semnase ordinul de repartitie cu un zâmbet de satisfacție.

Apoi, din dreapta și din stânga, Magda fusese învățată să facă memorii la minister. Intrase de mai multe ori în tot lungul verii când la un funcționar, când la altul, arătând bonul de înregistrare și încercând zadarnic să le explice. Căscău toți ochii la ea de parcă ar fi sosit călărind fără cal. Ajunsese chiar la consilierul ministrului, Șuramare. După un număr de scurte întrevederi împăciuitoare între două uși, acesta îi declarase: „Eram îngrijorat. V-am chemat special ca să vă spun să vă prezentați negreșit la liceu în toamnă. Se va rezolva și restul, desigur, dar ar fi o mare greșeală să vă pierdeți postul.”

Așa că Magda se prezentase la liceu. Știuse că a pierdut din secunda în care decanul citise, înainte de repartitie, lista cu asistenții numiți de minister. Memoriile le făcuse mecanic, cu perseverență. Ultimul luase calea Comitetului Central.

Atunci când îi ceruse o autobiografie pentru a fi atașată la propunerea facultății de a o opri la catedră, decanul îi spusese prietenește: „Ar fi înțelept, deocamdată, să nu-ți faci iluzii.” O privise lung, mut, și plecase din încăpere.

Spre sfârșitul verii fusese luată prin surprindere de efectul ultimului ei memoriu, adresat de data aceasta biroului de sesizări al Comitetului Central.

Explicase în el că fusese înlocuită în postul de asistent de studenți cu medii mai mici, și că înlocuirea se folosise de pretextul că vărul Magdei, Aram Hanganu, era plecat definitiv din țară, se stabilise la Paris.

În timp de câteva zile, memoriul trecuse pe la secretariatul facultății și ajunsese din nou la minister. Magdei, îi fusese relatat comentariul secretarei de la facultate: „Ia te uită, asta s-a trezit s-o conteste pe Virginica noastră!” Era vorba de Virginia Ulieru, care, într-adevăr, apăruse pe listă după ce Magda fusese tăiată. Înlocuirea, presupuseseră acum cei de la minister, se produsese înainte ca hârtiile să părăsească Universitatea, probabil peste capul decanului, la rectorat. Magda află astfel că soarta unei hârtii trebuie aprig ocrotită, urmărită din semnătură în semnătură, nu lăsată așa, la voia întâmplării.

O funcționară de la minister îi explicase: „Numele dumneavoastră nici n-a fost pomenit la noi. Este vina celor de la facultate. Analizând lucrurile, mi-am dat seama imediat că vi s-a făcut o nedreptate. Acum însă, repartiția oficială s-a încheiat, e târziu. Aveți într-adevăr dreptul să ocupați un post în învățământul superior, cu condiția să vi-l găsiți.”

Nu-l găsisese, așa că apărea acum în fața secretarei ca profesoară de liceu. Tocmai pentru că auzise de la alții că în asemenea concursuri se știe dinainte favoritul, se feri să aibă de-a face cu dezaprobări. Își luă lista de acte necesare, le duse pe toate în câteva zile la secretariatul facultății și decise să considere concursul drept o evadare din rutina școlii. Se feri, adică, să-l ia prea în serios.

La proba scrisă, desfășurată în sala de consiliu, descoperi că se prezintă, pentru același post, cinci candidați. Pe niciunul nu-l cunoștea. La plecare îl întâlni pe Rotocol, asistentul poreclit de studenți, pentru aerul lui aristocrat, Protocol.

— Dâmboiu, îi spuse acesta, e rudă cu Buzdugan, șeful catedrei. Ai auzit probabil că Buzdugan și-a omorât nevasta când se ducea la pescuit cu noaptea-n cap și a intrat cu mașina într-un car cu fân. De atunci, își tot caută alte responsabilități de familie. Este înduioșătoare nevoia lui de a avea grijă de alții.

Mergeau spre Grădina Icoanei. Ploaia se amesteca cu zăpadă.

— Deci n-am nicio șansă.

— De fapt de ce ții să fii asistentă?

— Fiindcă, dacă nu te silește meseria să înveți mereu, ești pierdut, te înghețe activitatea obștească. „Producția” te stoarce și te lasă ca pe o unealtă înapoiată, când te-ai demodat. Sigur, vreau să fiu utilă, dar nu mi-ar dispăcea să mă răsfăț, să produc învățând. Ca profesor de școală, curând voi ieși din ritm: azi uit ceva, mâine altceva, îmi scade nivelul intelectual, îmi crește în schimb simțul pedagogic. O să fiu un dascăl

excelent, de care, peste treizeci de ani, elevii o să râdă ca de un anacronism. Nu sunt mulțumită de școală pentru că aș vrea să lucrez mai mult. Nu se face cine știe ce filologie în liceele noastre.

— Eu, care nu am fost niciodată profesor de școală, însă predau la facultate de peste zece ani, aș fi invocat alte motive decât tine: e mai obositor, bănuiesc, să ții în frâu o clasă de băieți la vârsta critică, decât să discuți cu o grupă de studenți care știu ce vor și învață cu interes.

— E un efort mai mult fizic, îl aprobă Magda, deseori deprimant, epuizant. Relația cu elevii e ca un derdeluș: nici nu știi când te trezești în groapă și trebuie s-o iei iar la deal cu sania în spinare. Rareori poți fi blând și relaxat. De obicei stai la pândă: n-ai de gând să lovești, evident, dar mimezi autoritatea. E nevoie de un umor nesfârșit. Mie îmi plac elevii: sunt obscuri, neprevăzuți, se rătăcesc în ei. Secretul este să nu vâri toată brânza într-o singură plăcintă: e firesc ca ei să depindă de tine, dar tu de ei — eroare!

Plănuia, aşadar, o evadare. Respect repeziciunea cu care Luca a imaginat-o, însă ar fi nedrept să mă agăţ acum de el: în doi, pluta alunecă mai greu. Luca trage la vâslă, ne clătinăm, nu izbuteşte s-o scoată. Nu ştiu să-mi țin echilibrul, cred că îl încurc. Dacă am să cad în apă, o să trebuiască să mai aibă grijă şi de mine. Dau să urc înapoi în mansardă. Întind mâinile să mă apuc de pervaz. Braţele mi se bălăngăne în aer: nici zid, nici cercevea. Bâjbâi mai jos, mă aplec şi descopăr că mi-a ajuns geamul lângă fluierul piciorului.

— Poate ar fi bine să ne baricadăm înăuntru, spun.

— Dacă urcă aici, apa urcă desigur şi pe scări şi ne-ar prinde în odaia lui Petru ca într-o menghină.

Nehotărâtă, ridic ochii. Ziua a fost senină, cerul e acoperit de stele. Imensitatea lui, despre care nu ştiu nimic, mă copleşeşte. În comparaţie cu ea nu au nicio însemnătate zbaterele mele. Luca mă ia în unghiul braţului, urmărind ca şi mine stelele de pe cer. În oraş luminile străzii le ascund, e nevoie de mare întunecime împrejur ca să vezi strălucind celelalte lumi. Ne aşezăm pe pervaz, cu tălpile pe plută şi genunchii sub bărbie. Catargele lui Luca sunt unite ingenios între ele cu o scândură pironită în cuie. Înfiptă în geamul deschis în afară, morişca încă fâşâie în vânt lângă noi. Luca poartă sub braţ cearşafurile lui Petru. Are de gând să facă pânze din ele.

Pluta coboară. Ne agăţăm cu nădejde de lemnul pe care şedem. Picioarele ne atârnă moi, în gol. Dedesubt sunt două etaje înalte până la caldarâm.

— Atunci când eram copil, la internat, spune Luca, aveam senzaţia că ajunge să întind mâna şi pot să apuc streăşina casei de peste drum. De ce să nu ne gândim şi acum că este suficient să ne lăsăm în jos şi tălpile noastre au să dea de pământ? N-are ce să ni se întâmple rău.

Se aude huruit îndepărtat de motor. Vedem trei luminiţe înaintând de la o stea la alta: o mică lume concentrată, aşezată înţelept pe scaune închise într-o maşinărie etanşă, care sfârtecă cerul. Să vrea şi n-ar avea cum să ne vadă, să afle ce se petrece aici. Călătorii sunt poate cuprinşi de beţia că întrec stelele. „Câte oare sfârâma-vor...” Îi mărturisesc lui Luca:

— Eu n-am zburat decât în vis.

Nu avem încotro, trebuie să răbdăm izul apei revărsate, ba mai mult, trebuie să o folosim pentru a ne refugia din ea. Până ce ajungem iar pe pământ uscat, vreau, ca şi Luca, să mă menţin la suprafaţa ei.

55

Îmi alunecă gândul la dimineața de mâine a lui Petru, care n-o să-și mai găsească pluta din vina noastră. Îl părăsim în mansardă. Nu mai așteptăm decât ivirea zorilor. S-ar putea să urce până la el apa și să-l acopere de tot. Înainte și înapoi apa ne taie calea. Se oprește morișca, semn că vântul a stat. Catargele lui Luca nu ne mai sunt de niciun folos.

10

În fața ușii pe care scria „Cadre”, Magda se opri, despături caracterizarea scrisă de directoarea Serdaru și, a cincea oară în acea zi, o reciti fără să priceapă dacă e în avantajul ori în defavoarea ei. Auzi apoi o femeie răstindu-se înăuntru:

— Cine a mai văzut să scrieți patru coli cu rude? Nici n-am așa de multe formulare.

— Păi, ați spus că vreți toate neamurile, și mai am, ce să fac...

— La cele din străinătate ați ajuns?

— Mai durează până atunci.

— Cât?

— Știu și eu, până se hotărăște careva dinăștia să plece.

Magda deschise ușa și dădu cu ochii de Stoian Vameșu, asistent la catedra de economie politică. Lăsând baltă formularele pe masa din birou, acesta așteptă să termine Magda și ieși odată cu ea pe culoarul lung, neluminat.

— Îmi fac dosarul pentru susținerea doctoratului, spuse el. Dar tu de ce ai venit aici?

— Dau concurs pentru un post la facultate.

— Nu mi-ai spus nimic.

— Trebuia să te țin la curent?

— În viața ta n-ai să ai un prieten mai credincios decât mine. Te-ai putea îngriji măcar să nu mă pierzi. Încotro o iei? Te conduc. Sau, mai bine, hai la mine, mai stăm de vorbă. Mi-am cumpărat o garsonieră, vreau s-o vezi și tu, să mă înveți cum s-o aranjez.

— Ce faci?

— Opresc un taxi. În cinci minute suntem acolo.

— Vezi-ți de treabă.

— De ce? N-ai atâta încredere în mine, ce dracu’?

— Încredere am. Cheful îmi lipsește.

— Atunci vin eu la tine.

— Nu mă duc acasă, am ore la prânz.

— Vreau și eu să mai vorbesc cu tine. De un an de zile nu ne-am văzut. Hai să intrăm măcar să bem o cafea.

Agitația lui o obosea. Se gândi că n-o să poată ține cum trebuie seminarul de probă de la ora unu, însă, decât să hoinărească până atunci aducându-și aminte cum

a vrut și n-a putut să rămână asistentă, preferă povestea lui Stoian.

— Mi-a făcut un prieten horoscopul, începu el. Se pare că am un destin de excepție, în ce privește scrisul. Îmi și apare un volum de nuvele, de fapt. Ce-ar fi să mergem la el să ți-l facă și ție? Am ști măcar dacă ne mai așteaptă ceva împreună.

— Nu vreau să pândesc catastrofa, râse Magda. De la viitor aștept bucurii.

— Măcar în liceu să mă fi iubit, coborî el glasul. Mă uitam la mine în oglindă, nu arătam rău deloc și nici tont nu eram, și mă întrebam, „Cum e cu puțință să nu mă iubească?” Prietena aia a ta, care mi-a tot dat târcoale și eu nu puteam s-o sufăr pentru că nu se spăla — aia ți-a băgat în cap că sunt neserios și umblu după toate fustele.

— Nu ea. Tu mi-ai dezvăluit asta. După fiecare vacanță îmi povesteai un maldăr de aventuri.

— Fabulam. Voiam să-ți forțez interesul, dar tu te fereai până și să te atingi de mine. De peste zece ani te aștept. Dacă nici asta nu-i o dovadă de statornicie, chiar nu știu ce ai vrea. Părinții tăi sunt de vină, că nu ne-au căsătorit atunci când eram studenți. Eram sărac, n-aveam viitor, după părerea lor. Nimeni n-o să aibă grijă de tine cum aș fi avut eu, ca un rob.

Stoian avea o remarcabilă încărcătură transcendentală. Orice întâmplare în gura lui devenea un mit. Oamenii își schimbau năravul după umoarea lui: dacă i se împotriveau erau balauri, dacă-i cântau în strună erau îngeri coborâți din rai. „Dar s-a mai gândit vreodată cineva, în afară de el, la singurătatea mea?” se întrebă Magda.

— Te văd mereu ca în clasa a noua, când m-am îndrăgostit de tine: purtai o rochie verde ca iarba și fuseseși bolnavă, erai îngrozitor de palidă.

Îi povestise Magdei, cu un an în urmă, că o studentă a lui s-a îndrăgostit de el nebunește, dar că el o chinuia spunându-i cât o iubește pe Magda.

— Ce mai știi de studenta ta sentimentală? îl întrebă.

— Au repartizat-o la capătul țării, nefericita. S-a măritat cu un măcelar care o bate pentru că nu-i face copii. Nu mai poate ea să iubească pe altcineva după ce m-a cunoscut pe mine.

— Trebuia s-o iei de nevastă.

— Cum naiba. Taică-său a făcut pușcărie. Nu mă mai lăsau să plec la Madrid nici într-o mie de ani.

Stoian avea o inteligență de invidiat, făcea asociații de idei seducătoare.

— Nu mai ești ca atunci, reluă el. Am îmbătrânit amândoi. Nu mai ai prospețime în ochi, te-ai uscat. Dacă erai lângă mine, n-ai fi ajuns niciodată în starea asta. Acum te iubesc mai mult din inerție. Numai dacă s-ar întâmpla o minune și te-ai îndrăgosti și tu nebunește, ai mai putea fi salvată. Ferește-te, o avertiză, să rămâi fată

bătrână. Nu văd toți în tine ce văd eu. Și, în fond, pentru mine ai existat doar așa cum te-am văzut în toamna aia, înveșmântată în iarbă.

— Știu, replică Magda. Am fost întotdeauna vedenia ta.

— Iartă-mă, sunt crud.

— Deloc.

— Ba da, insistă el. Știu că te doare.

„Eu îl văd și nu-l vreau”, se ridică Magda. „El nu mă vede și mă vrea. Ce poate fi între noi doi, decât o alianță în indiferență?”

De la liceul Lazăr îi mai rămânea o jumătate de oră de mers până la facultate. Ningeă încet, începeau să se albească acoperișurile și mașinile puse sub prelate, la iernat. Magdei îi era frig, se simțea obosită și slăbită.

„Am învățat câte ceva de când am terminat facultatea”, își zise. „La început am fost și eu ca Ilinca: mă credeam inutilă, tolerată. Pe urmă am descoperit că am locul meu, așa cum îl are fiecare.”

Apropiindu-se de sala unde urma să țină primul seminar din viața ei, Magda se gândea: „Puteam să fi predat anii ăștia, la facultate. Nu m-aș mai fi temut acum că n-am să fiu în stare să țin un seminar. Pe de altă parte, viața din școală mi-ar fi rămas necunoscută. A fost o întâmplare rea, dar... tot răul spre bine.”

Abia acum, după ce s-a potolit vântul, ne dăm seama că ne-a fost frig. Răceala apei ne țiuie în urechi, ne ard degetele de parcă le-am ținut în aburi fierbinți. Mă furcă gleznele: își cer dreptul de a merge pe pământ ferm. Îmi aduc aminte vorbele unui olog: „Mă dor picioarele ca și cum le-aș mai avea.” Ca să se dezmoștească, Luca se apleacă, întinzându-se cu voluptate înainte.

— Mai e un geam lângă noi, se răsucesc el deodată. Am zărit luna sticlind în el.

Întinde mâna în lungul zidului, însă geamul cu vitralii al mansardei îl împiedică, îi stă în cale. Se pregătește să coboare, cu toate că nu știm cât de departe e pluta dedesubt. Se atâră cu mâinile de pervaz, îl țin și eu cât pot, se întinde mereu mai mult, în sfârșit a ajuns. Apucă de ceva și trage.

— L-am deschis. Poate găsim altă ieșire.

Cobor după el. Se cațără pe burlanul dintre geamuri, se târăște înăuntru cu capul înainte. Încalcă, se odihnește. A intrat în odaie și nu-l mai văd.

Mă strigă să vin după el. Mă las trasă de mâini în sus, atâră suspendată în strânsoarea lui. Mă opresc în genunchi peste pervaz. Ne privim o secundă în ochi, nu mă încumet să-i spun că mi-e rușine pentru că mă las târâtă fără să-l ajut.

Podeaua e moale, parcă am călca pe o pernă de aer. Dacă ne aflăm într-o amăgire a apei care secretă uscat așa cum deșerturile secretă oaze? Mă aplec și pipăi podeaua: e acoperită cu un covor gros, nebatătorit, mătășos. Luca răsucesc și aici un robinet, situat în peretele dinspre mansardă.

— E dulce, anunță.

Bem. Suntem într-o odaie geamă cu mansarda, doar că aici nu se vede nicio ușă. Tot geamul rămâne singura scăpare. Cineva de dincolo, poate Petru, trebuie să fi zidit acest spațiu de care nu avea nevoie. N-am fi aflat de el dacă nu creștea apa. Luca desface cearșafurile aduse de pe plută. Ne întindem alături pe covorul moale. Să tot fie miezul nopții.

11

Avusese nenumărate ore, ca studentă, în sala fixată pentru concurs. Urma să țină seminarul în locul lui Rotocol, care, deși nu făcea parte din comisie, se așeză între Buzdugan (care era decanul), profesorul Crăciunescu și secretarul de Partid. Voia să vadă cu ochii lui cum decurg lucrurile. Nu pierdea niciun prilej să se pună rău cu Buzdugan în văzul lumii. Fiind specializați în același domeniu, tehnica redactării în literatura contemporană, decanul îl împiedica sistematic pe Rotocol să se afirme, refuzând să-i încredințeze orice fel de curs. Toți colegii de generație ai lui Rotocol erau deja lectori, pentru că avuseseră buna inspirație să se ocupe de secole moarte, cum le numea el.

Atunci când Magda Matei se prezentase la examenul din ultimul an, Buzdugan intenționase s-o noteze cu opt, pentru că, spunea el, „lucrarea nu e academică, e prea generală, simplistă chiar.” Rotocol, care o descoperise pe Magda, o dusesse la cercul științific studentesc și și-o considera ucenică, se împotrivi. Îi aprecia nu atât inteligența („Ce să ceri de la o femeie”, era replica lui), cât conștiinciozitatea, voința. Buzdugan îi dăduse zece, fără convingere. Magda se simțise umilită, însă Rotocol zâmbea triumfător.

Erau cu totul cinci studenți în sală, flămânzi, dornici să scape de ultima oră. Trebuia să analizeze cu ei o poezie despre veșnicie. Se sfii să pomenească de eternitate, amintindu-și întrebarea lui Buzdugan, la una din ședințele cercului studentesc: „Să ne spună tovarășa Acsinte”, tușise el, „ce înțelege prin veșnicie?” Pe Magda o pufnise râsul.

Începu să citească versurile, explică rapid cuvintele necunoscute și trecu la partea cea mai grea a orei. Planul ei era ca, prin întrebări elementare, să-i aducă pe cei cinci să vorbească ei despre idealul poetic, cu care ea nu voia să se compromită. Apoi avea de gând să le spună: „Da, ați înțeles corect, călătoria poetului țințește într-adevăr către eternitate, dar ăsta e un cuvânt gol, o etichetă pentru ceva necunoscut nouă. Să analizăm mai degrabă sentimentul cu care călătorul încheie poemul: este vorba aici de eșuare, ori de victorie?” Studenții se lăsau greu.

Rotocol nu vedea unde bate Magda cu întrebările ei naive. „Se crede la liceu”, o dezaproba el în gând. Îi luă pe rând pe colegii lui prezenți, și își trecu vremea punându-i fiecăruia din ei în minte gândurile bănuite de el.

Secretarul de Partid:

„Dâmboiu are 40 de ani – cam mult, pentru un june asistent – și

în adolescență a făcut închisoare, când cu manifestele din licee. O fi fost vinovat ori nu, nimeni nu știe. Cert este că a fost închis, iar asta rămâne la dosar. E neînsurat, dar nici Matei nu e măritată. Ceilalți au ieșit din competiție încă de la scris. Matei are un văr: plecat, fugit, Dumnezeu știe. Proastă nu e. Chiar dacă ar fi, odată reușită, se mai deșteaptă ea... Dacă îl sprijin pe Dâmboiu, îl câștig pe Buzdugan, însă dau de bănuț la cadre. Pe Matei n-am de ce s-o sprijin, dar dacă până la urmă se alege ea? Va fi interesant de tras concluzii: ce atârână mai greu, închisoarea în adolescență ori rudele plecate?"

Buzdugan:

„O să le spun la plecare studenților: ‘Așa e că cel mai mult v-a plăcut Dâmboiu? E cel mai bun profesor din capitală!’ Dacă decanul trăiește cu Matei, îl privește, o bagă el în catedră până la urmă. Pe când de Dâmboiu n-are nimeni grijă dacă nu am eu. Numai de injustiții a avut parte. Măcar acum să i se facă dreptate. Nu am eu atâta prestigiu în facultate încât să-mi impun punctul de vedere când e vorba de calitatea unui cadru nou?"

Crăciunescu:

„E vîioaie, degajată, naturală, inteligentă. Dar nici Virginia Ulîeru nu e de lepădat. Dacă aș fi eu rector, cum eram atunci când Matei a fost repartizată, acum ar intra. Dar sunt profesor consultant. Decizia nu-mi mai aparține. Oricum, am să-i dau zece. Eu sunt obiectiv.”

Seminarul se încheie fără ca Magda să-și fi dat seama dacă urmărește cineva planul ei. Studenții aveau aceleași priviri goale și îi înțelegea. Urmau să dea examen cu Buzdugan: părerile lui aveau ei nevoie să le învețe.

La Buzdugan se ferea cu strășnicie să se uite, pentru că o înghețase de la bun început cu o exigență fățișă. Crăciunescu, scund, slab, cărunt, îi zâmbi încurajator cu toată fața, iar la plecare îi șopti la ureche: „Bravo”.

De aici încolo, anunțarea rezultatului plutea în indeterminare. Rotocol o ajunse din urmă pe culoar, lăsându-i pe ceilalți să se îndepărteze către decanat, în partea opusă.

— Felicitări. Crăciunescu susține că ce-i trebuie catedrei noastre acum ar fi o tânără ca tine, iar decanul nu l-a contrazis. În ce privește un anume punct dureros, decanul m-a întrebat pe față: „O iei tu pe garanție că, după un an, nu se trezește să se reîntrească cu văr-su, ăla de la Paris?” Te-am luat, evident.

Îi strânse mâna.

— De ce mă ajutați? îl întrebă Magda.

— Uite-așa, și Rotocol ridică din umeri, râse, îi întoarse spatele și plecă.

Magda se opri la cel dintâi telefon public ieșit în cale. Cabinetul lui Toma nu răspundea. Se uită la ceas, era două și jumătate. „E de gardă”, își aminti. Cumpără un covrig, luă autobuzul, îl schimbă după o oră, se urcă apoi pentru o jumătate de oră într-un tramvai și la ora cinci află la poarta spitalului că Toma nu mai e acolo. Acasă nu-l putea căuta.

— Bine, îi dădu ea cinci lei portarului. Atunci mă duc la doctorul Lepădatu.

— Da, dânsul mai este, că de câteva săptămâni nu știu ce are, parcă tot nu s-ar mai duce din spital.

Străbătu aleile lungi asfaltate, care și așa, în vânt și ninsoare, îi erau dragi pentru că erau mereu în preajma lui Toma. Se scurseseră câteva săptămâni de când îl vizitase pe Vlad ultima oară. Voia să-i ceară un concediu medical de o zi. Se simțea sfârșită. La ușă, abia, își dădu seama că s-ar putea să-l găsească dormind. Înaintea ei, intra sora, Diana, ducând o farfurie cu mâncare în mână. Magda hotărî să aștepte afară. Lui Vlad nu-i plăcea să fie privit atunci când mănâncă. Ușa se desfăcu imperceptibil, zgâlțâită de curent și, cum nimeni n-o închidea, Magda ascultă:

— Am auzit că nu mai stai singur.

— Aha.

— Ce caută la tine?

— Cum ce caută, o iubesc.

— Și eu?

— Tu n-ai bărbat? Atunci când ți-am propus să divorțezi, n-ai vrut. Ai zis că nu renunți la copil, când știi că eu nu pot să-ți fac altul.

— Acum cinci ani! De ce nu mi-ai mai propus când ai luat-o pe ea? Te-ai și însurat, te pomenești.

— Aș.

— De ce?

— Aștept să mă răzgândesc — asta e salvarea mea. Dacă am răbdare să aștept cât trebuie, inevitabil îmi vine altă idee, și uite așa am scăpat eu burlac până acum.

— Poate se răzgândește ea.

— Exclus. Mă iubește. Dacă nu venea după mine topită, nici nu mă uitam la ea.

— Te-a înduioșat aerul ei de intelectuală amorezată.

— M-a uluit că o fată serioasă poate da cu piciorul la tot ce are (și avea), pentru unul ca mine, cu peste douăzeci de ani mai bătrân.

— Ce avea?

- Un bărbat tânăr.
- A, e măritată, mititica. Și zi, te iubește așa de tare că tu mai ai chef să faci dragoste și cu mine. Și mai ai și o mutră de înmormântare.
- Necazuri. Am lovit un... o oaie pe șosea și mi-am paradiț mașina.
- Mult îți pasă ție că eu te iubesc.
- În felul tău.
- Adică?
- Mă iubești la spital. Îmi împrumuți prestigiul. Sora Diana e combinată cu Lepădatu, ce tipă bine (și la 38 de ani), dacă l-a băgat în cofă pe craiul ăla. Ia să ne purtăm frumos cu ea, să n-o încasăm. Cam așa ceva, nu?
- Ești măgar.
- Un măgar simpatic.
- „Vlad are o nouă aventură, și eu îl bat la cap cu concedii medicale”, se răsuci Magda. „Dar, dacă tot am venit, ar fi bine să termin mai repede. Poate telefonează Toma până diseară. Sigur că e și el curios să afle ce am făcut.”
- Intră. Sora se ridică să plece. Vlad își încheie halatul și, în timp ce-i scria certificatul, o întrebă:
- Acum a plecat din spital și doctorul Matei. Nu te-ai întâlnit cu el? A venit cu încă trei medici pensionari să depună un memoriu la directorul Elisei, ca să fie lăsați să mai lucreze. Toma tocmai pleca. Eram și eu acolo atunci când i-a refuzat. Le-a spus că el, ca director, nu vede nicio modalitate legală, iar de memoriu nici n-a vrut să audă, parcă i-ar fi fript degetele. Deși, un om inteligent și de vază ca el ar trebui să-și dea seama că un memoriu nu e neapărat un act contestatar, nu?
- Magda ajunse acasă chiar în secunda când sună telefonul. Îi spuse lui Toma dintr-o răsuflare tot: seminar, concediu, memoriu.
- De ce-mi spui tu mie toate astea? izbucni Toma, abia la sfârșit. Înseamnă că ai stat și l-ai ascultat pe Lepădatu cum mă comentează. E foarte ambiguă relația ta cu el.
- N-am spus nimic rău, se strânse Magda.
- Să-ți spun și eu o noutate, dacă suntem la capitolul destăinuirii.
- Vocea lui tăioasă continuă:
- Am fost propus să plec trei ani în California.
- Magda se sprijini de perete și câteva minute înotă în întuneric. Nu-și găsea mâinile, paltonul o sugruma, capul îi atârna gol. Când își reveni, își dădu seama că a alunecat pe jos și, înainte să se fi ridicat de unde căzuse, duse iar receptorul la ureche:
- A închis.

L-a ajuns și pe el somnul. Nu ne rămâne decât să așteptăm să se crape de ziuă, ca să vedem încotro o putem lua. Vorbele îmi dau târcoale, mă pregătesc să le strivesc cu buricele degetelor, să mă ung cu dulceața lor lipicioasă. Lui Luca îi plac lucrurile cărora le dă el târcoale și n-are de unde le apuca. Întinsă lângă el, ajung să suspectez și eu cuvintele mele colorate cu care credeam că am să pot desena pânzele albastre ale altor lumi.

Nu mai găsim nimic de zis, amuțim ca Petru, după ce am băut apă pe săturate. „Miezul de sete s-a dărâmat, a venit apa și l-a luat, vom face altul pe râu în jos, altul mai trainic și mai frumos...” Se prăvălește ceva din acoperiș. Luca întinde mâna, îmi arată în ea un pui de hulub cu ochi beți, a cărui inimă bate cu furie înspăimântată. Ne sunt trupurile ca mănușile moi de vată, cu capete mari și grele. În palma lui Luca hulubul adoarme aburit, suspinând întretăiat. Visează, zgârcindu-se, ulii flămânzi. Îi netezesc puful răzvrătit pe spinare. Mi se oprește mâna în pumnul lui Luca și îl aud șoptind:

— Ți-am întins o mână bună.

12

În cele câteva săptămâni scurse de la incendiu se lăsase o liniște totală. Deși, atunci când se aflau la Doftana, Vulpe o amenințase pe Ilinca, spunându-i că va redeschide cercetările, acum părea să fi uitat. Numai Dobre lipsea adesea, aducând motivări semnate de ofițerul Baba. Se apropia vacanța de iarnă și anul nou. Se dădeau teze, se încheiau medii, erau ascultați cei amenințați cu corigența, în vreme ce restul elevilor se relaxau, veneau la școală mai mult pentru plăcerea de a sta împreună. Micile lor idile erau acum evidente. Din când în când câte unul din clasă venea la Ilinca, disperat că un profesor are ceva cu el, nu vrea să-l treacă și cum o să ia el media șase pe trimestrul doi dacă pe ăsta nici cinci nu i-a ieșit. De data asta o opri Gelu.

— Doamnă...

— Tovarășa profesoară, îl corectă.

— Tovarășă doa —, se bâlbâi Gelu, cât pe ce să adauge „doamnă”. Dictatorul mi-a dat doi la teză.

— Care dictator? se prefăcu Ilinca a nu fi aflat porecla.

— Tovarășul..., și Gelu înghiți în sec.

Nu știa cum îl cheamă.

— Tovarășul de biologie.

— De ce dictator? Vă terorizează?

— A, nu. Dictează lecția nouă după manual, de asta. Se așază la catedră, își pune servieta dinainte, ca să nu-i vedem cartea, și ne citește. Când e lecția prea lungă și el sare rânduri, începem să tușim și să-l îngânăm cu cuvintele care lipsesc.

— Și?

— Azi am învățat, da' n-a vrut să mă asculte.

Dictatorul, cum îi spuneau elevii, era bolnav de inimă, pe punctul de a se interna a treia oară. Pe Gelu nu l-ar fi interesat istoria lui, iar pe Ilinca o irita totalul dezinteres al lui Gelu pentru școală.

— Mai învață, îl sfătui.

— Nu puteți să-i suflați ceva?

— Ce să fac?

— Să-i spuneți de mine.

Ar fi vrut să-l repeadă, însă descoperi că nici să-l refuze nu e în stare.

— Să vedem.

Veneau la ea numai atunci când aveau ceva de cerut.

— Am și eu o poreclă? îl întrebă.

— Dobre a găsit-o, răspunse Gelu fără să clipească. Axa, de la Acsinte.

— ...? Adică?

— O linie bună între două puncte rele.

— Ce mai e nou cu Dobre?

— De când cu incendiul, se uită urât la mine. Nu-mi mai povestește nimic. L-a pus Silvia pe frigare. În loc să rămână prieten cu Ingrid — ce n-aș da eu să se uite aia la mine! — el oftează după cai verzi pe pereți. Silvia asta le face ochi dulci la toți. E drept că e cea mai bine tipă din clasă, dar chiar să ne ia la rând...?!

— Și cine e actualul favorit?

— Eu.

La ușa cancelariei, Gelu făcu o plecăciune politicoasă și Ilinca intră singură, gândindu-se: „Ce mai bărbat o să fie și ăsta.”

— Așadar, țineți și orele tovarășei Matei, îi aminti cu autoritate Vulpe.

— De ce? De ce? se vârî în vorbă Bătrânceanu.

— E bolnavă, îl lămurii Ilinca.

— Da, comentă Vulpe. În frumoasa noastră românească, Matei boalește. Nu i-o fi ieșit răbdarea cu concursul, mai știi. Să ne bucurăm, dragi tovarăși, MeMe-ul, ori mielul școlii, rămâne pe lângă noi.

— Poate aveți de gând să-l sacrificați de Paști? replică Ilinca. Apoi se corectă: În vacanța de primăvară.

Lipsa Magdei o silea să predea zece ore pe zi. Oricum, nici Vlad nu dădea pe acasă cu zilele în ultima vreme, iar bătrâna Lepădatu se tot foia printre lucruri, ca și cum faptul că șederea Ilincăi se permanentizează în camera lui Vlad îi producea mâncărimi în palme. Era din ce în ce mai multă vreme în școală și de aceea ar fi vrut să le facă pe plac elevilor, să aibă pe cineva de partea ei, un punct de sprijin.

De când plecase de acasă, Ilinca se rupsese cu totul de lumea dinainte și încă nu se stabilise în alta. Plutea incomod într-un interval intermediar păstos. Aștepta, în sine ei, să vină Vlad s-o scoată din încurcătură.

Vlad făcuse o astfel de încercare într-o seară, ducând-o în vizită la prozatorul Scutelnic. „Poate îi traduci un roman”, îi spusese el Ilincăi, remarcând, nu pentru prima oară, că Ilinca îi întoarce brusc spatele atunci când îl vede că se îmbracă. Ajunseseră în apartamentul soților Scutelnic după ce urcaseră nouă etaje pe jos, într-un bloc nou din Pantelimon. Erau așteptați cu sarmale și vin. În tot timpul mesei, Ilinca nu reușise, cum își planificase, să-i spună cunoscutului prozator că îi admira romanele, le citise cu plăcere.

Adevărul era că-i citise doar câteva nuvele, împinsă de la spate. „Pe tine”, o repezise Magda, „nu te interesează ce se întâmplă în țara asta, în cultura asta? Înainte să citești istorii de literatură și estetici, pune-te cu burta pe romanul românesc. Pentru tine lectura n-are actualitate, e un exercițiu steril, te lasă nemodificată. Pot să-ți spun că, spre deosebire de culturile neamurilor străine, un roman românesc trece prin tine. Te uiți altfel în jur după ce-l citești pe Marin Preda, de exemplu, pe Scutelnic ori pe Buzura.”

Scutelnic se arătase dornic ca romanele ori nuvelele să-i fie traduse și Ilinca găsisese momentul să-i arate că le-a înțeles:

— M-a impresionat ratarea tuturor personajelor, atmosfera ostilă, simbolică...

— Nnnuu..., o întrerupsese panicat Scutelnic. N-am... N-am vrut să fac simboluri. Nu, zisese, repetându-și sacadat cuvintele.

— Când am plecat din țară, îi sărise nevasta lui, Letiția, în ajutor, am golit acvariul, am dat toți peștii. Femeia de serviciu, făcând într-o zi curățenie, l-a băgat în priză și a mai găsit în el doi peștișori. În câteva luni, acvariul s-a umplut la loc.

— Erau de sexe diferite, observase Vlad.

— Chiar dacă nu erau, îi explicase Scutelnic, în asemenea împrejurări unul din cei doi își schimbă sexul.

Se făcuse târziu. Vlad debita bancuri și pe Scutelnic îl treceau nădușelile.

— Știi ce făcea odată un ambasador la București? încheiase Vlad. Spunea că tot adevărul despre români e în glume și, în loc de rapoarte trimitea superiorilor lui ultimele bancuri.

Ajunși acasă, Ilinca nu mai răbdase:

— De ce i-ai pisat cu bancuri proaste? îl întrebase ea pe Vlad.

— Un psihiatru bun își plasează subiectul într-un mediu neprielnic ca să-i vadă rapiditatea reacțiilor.

— Dar ăsta nu era bolnav.

— Nu-i nimeni sănătos tun.

Ilinca îl invitase pe Scutelnic pentru ziua următoare să se întâlnească cu elevii din cenaclu. Pregătit să răspundă întrebărilor despre opera lui (studiată în școală de pe când era Ilinca elevă), prozatorul făcu o figură nereușită. Elevii nu întrebară nimic, nu-l citiseră, iar el nu avu cu ce să umple timpul, care se scurgea penibil. Pasivitatea junilor creatori, membri ai cenaclului, îl încurca. Se simțea sfredelit până-n încheieturi de atenția zâmbitoare a Siței Serdaru. La plecare descoperi în cancelarie un fost vecin de bloc.

— Mă, Scutelnic, îl bătu pe umăr vecinul, cum a fost treaba cu primul tău

roman?

— Lasă, lasă, sfârâi Scutelnic, însă celălalt nu se dădu bătut.

— În manuscris abia l-am putut lăsa din mână, continuă el și, odată publicat, îl răsfoiesc iar și văd că era o lozincă.

Cei doi ieșiră împreună și în urma lor pe Ilinca o căută o femeie care se recomandă „Diana”.

— Am auzit de tine, începu aceasta. Ești Ilinca.

„Memoria ei o fi sensibilă doar la numele mici”, reflectă Ilinca.

Părul violent oxigenat o îmbătrânea, avea o față obosită, aspru fardată.

— Da, recunosc.

— Eu sunt... Cum să-ți spun ca să nu te necăjesc? O veche cunoștință a lui Vlădel. Știi că așa i se spune în familie, nu?

Habar n-avea.

— Să nu te superi pe mine. Am venit pentru ceva foarte delicat.

O măsură pe Ilinca, văzu că e calmă și mai adăugă:

— N-aș vrea să-ți fac rău.

— E o amenințare? răbufni Ilinca, fără să-și dea seama că s-a dat de gol, se simte vinovată.

— Știi cum e cu morala comunistă.

— Sunt membră de Partid, i-o reteză.

— Tocmai. Azi, mâine, îți face vânt. Nu ai atâta demnitate să-i dai tu cu piciorul prima?

Urmă o confesiune lungă, despre mici neînțelegeri și mari împăcări, despre vieți distruse, despre unii care au totul, alții nimic de pierdut. „Așadar, Vlad are totuși un scenariu fix”, remarcă Ilinca. „Cel puțin pe asta a dat-o gata de tot, dacă de șase ani încă n-a ieșit din scenariul lui. Ori poate are ea o coardă care mie îmi lipsește?”

— Și ce-ai vrea să fac eu acum? încheie.

Sună de ieșire. Primul care intră pe ușă, pândind secunde când poate sta singur de vorbă cu Ilinca, fu Bătrâniceanu. Ca și Scutelnic, urmasa facultatea de română. Îl văzu pălind și roșind încurcat la vederea Diane. Femeia dădu să-l tragă afară pe sală, înainte ca el să deschidă gura. Prea târziu.

— Ilinca, să-ți fac cunoștință cu nevastă-mea.

Întinzând mâna, femeia răsuflă:

— Diana Bătrâniceanu.

Ilinca în schimb își rosti numele apăsător:

— Ilinca Acsinte.

69

Numele acesta i-l readuse în suflet pe Miron, pentru prima oară de când i se opriseră ochii asupra lui Vlad. Văzându-i pe soții Bătrâniceanu cum pleacă acasă împreună înspre noaptea rece de iarnă, se simți singură, incredibil de singură, neașteptat de singură, singură vinovat.

Ca să nu adormim amândoi odată și să se întâmple ceva pe neașteptate, am hotărât să ne povestim amintirile cu voce tare. Luca e mai obosit, are dreptul la odihnă primul, așa că încep eu:

— Atunci când aveam cinci ani m-au trimis într-o colonie de copii, la Breaza. Seara ne puneau să trecem în șir indian printre smocuri de flori. Erau așa de înalte că trebuia să mă ridic pe vârfuri ca să văd clopoștii albaștri. Urcam în dormitorul unde pătrundea șuieratul trenurilor. Era beznă. Desenam în minte clopoșelul albastru cu o lumină înăuntru, ca lampa pe care seara o stingeam acasă atunci când terminam de citit un basm. Lumina răsucită atunci în minte mă urmărește de câte ori înnoptez în locuri necunoscute. Doar că neliniștea nu mai caută leac. Clopoștii albaștri nu au nicio putere.

Altă dată eram cu școala într-un loc cu livezi. Au făcut foc de tabără în ultima noapte. Ne-au adunat în jurul lui, să ardă zilele vacanței. Am întârziat singură în dormitor, mușcând dintr-un măr acru, așa cum sunt bune merele, necoapte. Mi se închideau ochii după ziua nesfârșită. Abia ne întorseserăm din una dintre acele excursii obligatorii care-mi înghițiseră atâtea dimineți. Încă mă urmărea, din timpul urcușului, setea de nepotolit, pentru că pe dealuri nu găseai apă de băut decât la întoarcere. Așa am descoperit cum poți să blestemi cel mai cumplit pe cineva — ajunge să-i spui: „Să-ți fie atât de sete încât apa să ți se pară dulce.” Vreascurile trosneau în livadă plesnind cu scânteii. Râdeau, scandau, cântau în cor. Simțeam că nu era bine să nu mă duc, însă am adormit înainte să mă ridic, scufundându-mă într-o beznă mută.

Ultima vacanță de student am petrecut-o la mare. Dimineața răsărea alburii din apa sărată, sleită de furtună. Mirosea a alge, a scoici căscate. Înotam gândindu-mă ce soartă a avut și Nausicaa, să-i cearnă marea norocul. Dacă aș fi fost eu în locul ei, aș fi spus, „Cere-mi să te aștept atâția ani câte fire de nisip ai în pumn și să nu îmbătrânesc.”

Valuri scurte porneau să muște din țărni. Soarele răsărea fără să încălzească, era spre toamnă. Marea mă îngheța. Pluteam limpede printre meduze și înfățișări sărate. Pe neașteptate, am înghițit o gură de apă amară. N-am mai putut să respir. Se deschidea o întindere uriașă până la tăietura cerului, de unde soarele mi se înfîșea în ochi. N-am apucat să strig, văzduhul m-a târât de ceafă afară din mare. Cu părere de rău am înotat înapoi la mal. Nu avusesem putere să ajung, cum aș fi vrut, atât de departe în larg încât lumea să fie numai apă și cer.

Tac. O sete de după-amiază îndrăgostită mă frige și somnul îmi scapără în ochi, revărsându-mă.

— Mi s-a părut o clipă că abia ies din locurile unde m-am născut, începe Luca, frecându-se la ochi. De atâtea ori m-am întors la acea primă amintire, că am tocit-o. Ce e aia să ai trei ani? Pârâul se rostogolea cu furie spumegând de la munte și vadul se adâncea. Apa lăptoasă înghețată se umfla în vârtejuri. Mă dureau ochii de la repeziciunea cu care sclipeau pietrele în ea. M-am trezit singur pe mal: mama, tata și surorile mele trecuseră. M-au uitat acolo. M-am revoltat, am strigat după ei cu îndârjire, lângă apa de care mi se părea că n-am să mai trec. Un câine scheuna lângă mine. M-a recuperat tata. Cărat în cârcă deasupra apei, așteptam să fiu dus la malul celălalt, pentru că asta mi se cuvenea. De atunci chemările șchioape către celălalt mal mi-au secăt. „Sunt singur și mă duce...” Dar uite, abia ațipisem că am și dat să trec iar în somn Prahova, care, ca întotdeauna, era învolburată la iscarea primăverii.

Nu reușeam să-l prind. „La anul o să am și eu șase ani”, îi spuneam și el îmi răspundea, „da, dar eu o să am șapte”. „Bine, atunci anul celălalt o să am și eu șapte.” „Da, dar eu —” Douăzeci mi se părea la capătul lumii și nici acolo nu puteam să-l ajung. Am gândit așa până când, într-o noapte pe când eram la internat, am dormit la infirmerie. N-aveam pe nimeni aproape decât pe mine și de la mine nu știam ce să aștept. Mi-am lipit capul de geam și mi-am spus că, dacă întind doar mâinile din umeri în sus, strada o să se preschimbe într-o vale, iar sub degete o să mi se desfacă mereu înainte două șuvoaie pe care o să alunec cu viteză amețitoare. „Ce frumoasă e libertatea”, descopeream. M-aș fi atârnat cu putere deasupra, călătorind spre răsărit, însă aș fi alunecat mereu mai jos. Cu gândul la ceaunul întunecos al văii, mi se făcu lehamite de atâta îndrăzneală surpată. Mereu cu un an înainte — imposibil. Mi-am lins gustul de leșie al acelui an de pe buzele arse și cred că somnul m-a încercat apoi lin ca o parașută.

N-am știut de mine până la treizeci de ani. Atunci am călătorit în străinătate prima oară. Îmi aduc aminte că am plecat la gară urmărit de o stare care semăna cu dorul de acasă când acasă nu există. M-am oprit în ușa vagonului, cu privirea pironită în ochiul semaforului. Nu mă petrecea nimeni, n-aveam prieteni în oraș. O voce mecanică anunța „...accident pe linie” și roșul opririi îmi izbucni în ochi. Am văzut deodată stele gelatinoase cu tentacule. M-a înconjurat o lume de monștri, spaime și presimțiri fabulate pe negândite de mine însumi. Pentru ca lumea aceea geamănă lumii reale să nu mă mistuie cu flăcări stârnite chiar de mine, am hotărât să gândesc senin, să nu imaginez nimic împotriva mea. Ca să pot trăi, țineam focul în mâinile mele. Târziu, trenul s-a urnit și i-am ascultat îndelung răsuflarea furișă, „sentimental,

72

sunt un biet suflet sentimental, sunt...”

A tăcut Luca. Tăcem împreună. Se face că ne aflăm pe o insulă de jăratec, suspendată între apă și cer. De câte ori ajungem la margine și vrem să privim în jos, o făptură ni se arată albă, cu o creangă de vâsc arcuită, și ne întoarcem strângându-ne unul în altul. Apoi din nou o dorință crâncenă ne târăște către marginile care promit mai mult și mai mult.

73

13

Magda stătea culcată și se uita în gol. Ilinca se temuse să n-o trezească din somn, însă pentru nimic în lume nu s-ar fi așteptat să vadă o asemenea derută pe chipul ei. Având o zi liberă, plecase odată cu Vlad și, coborând din mașina lui pe strada Austrului, urcase s-o vadă pe Magda. Abia atunci când dădu cu ochii de ea îi veni în minte: „Ar fi în stare să creadă că o controlez dacă e într-adevăr bolnavă. O să fie, sper, suficient de inteligentă să vadă că și eu am lipsit, am trecut și eu prin teama că cineva, din senin, o să mă controleze și o să raporteze că mă prefac, ceea ce, sunt sigură, s-ar fi și întâmplat dacă nu mă găseau acasă. Nu degeaba m-a întrebat Răzmeriță în prima zi când am revenit, ce boală e aia că mereu sunt pe drum.”

Puse pe masă portocalele pe care i le adusese. Încă ninge. Zăpada era înaltă și scârțâia dimineața, în întuneric, nebătută, sub primii pași.

Venea rareori în ultima vreme la Magda. Nu vorbeau la telefon, nu-și făceau confesiuni. Odată, când se plimbau împreună la șosea, Magdei i se făcuse rău, se sprijinise de o bancă și rămăsese ca acum, cu ochii ațintiți în gol. După o vreme, îi spusese Ilincăi că nu mai poate suferi plimbările la șosea și începuse s-o ocolească și pe ea, de parcă ar fi asociat-o, amenințător, cu ceva dureros. Ilinca resimțea îndepărtarea Magdei ca pe o superstiție peste care Magda nu putea să treacă.

—Suntem două bolnave în casă, se ridică Magda mai sus în pat, zâmbind silit, ca să-i spulbere stânjeneala. Voiai să mă vezi pe mine, ori pe eleva ta, Ingrid? Sau nu știai că stă tot aici?

—Habar n-aveam. Am venit la tine. E prima oară când lipsești. Ce ai?

Era palidă, cu fața foarte lungă. Brusc, sună telefonul. Magda tresări însuflețită, se grăbi să coboare din pat, se clătină, alunecând înapoi cu capul pe pernă. Zbârnâitul se opri, trăsăturile i se lungiră la loc, ochii i se goliră. „Nu s-a schimbat nimic”, remarcă Ilinca, amintindu-și că i-a povestit și lui Vlad. „Tot mai pândește un fir nevăzut.” Îi păru rău că făcuse cu Vlad comentarii ironice pe seama Magdei.

—Ce-a mai fost ieri? întrebă Magda.

—Sița a mai achiziționat o poreclă. Au descoperit copiii un anunț dat de maică-sa în ziar: „Ferdinand Serdaru, scumpul și iubitul nostru nepoțel, copil eminent dotat, adaugă azi cel de-al zecelea mărgăritar pe șirul de aur al vieții. Îi dorim să ne trăiască 100 de ani. Măița și Nănica Zmeu.” Așa că acum SS-ul s-a autohtonizat, a intrat în basm, i se zice Nănica Zmeu.

—Băiatul ei cel eminent dotat e schizofrenic, nenorocitul, zise Magda. În

perioadele rele se încuie în cameră și stă maică-sa nedezipită de gaura cheii, să nu cumva să se arunce de pe balcon. Odată era disperată că trebuia dusă o statistică la secția de învățământ și ea nu putea pleca de acasă. M-a chemat să vin eu la ea să o iau. Când am intrat, se ruga de băiat să-i deschidă, iar el hârșâia ceva de pereți și râdea înfundat.

Magda își aminti scara de lemn mirosind a mucegai și neluminată din Dudești, și odăile vechi, afumate, reci ca o pivniță. Pereții erau toți scrijeliți. Se vede că nu aveau bani să-i zugrăvească, ori nici nu-i mai observau. Mirosea a ardei copti în încăperea unde o primise directoarea Serdaru.

Mirosul îi aminti Magdei de ceva neplăcut. Se strădui să descopere ce, și găsi: cu mulți ani în urmă, murise arsă de vie Maria, femeia de la mansardă. Gătea pe scară, pe o lampă cu gaz care explodase și femeia alergase jos în flăcări, sunând disperată la ușa doctorului. Magda era singură acasă. Să tot fi avut vreo doisprezece ani. O înghesui pe Maria în ligheanul unde curgea apa topită din răcitor (încă nu aveau frigider), încercând să-i stingă rochia de pe ea.

Sus ardea. Strigă pe fereastră „Foc!” și sosiră vecinii din curte cu un stingător de incendiu. Maria se întinse pe un covor, plină de funingine, udă, gemând. Veniră vecinele s-o ungă cu ulei. Una dintre ele mirosea a ardei copti. Se vede că tocmai îi curăța când auzise strigătul Magdei. De câte ori se coceau în casă ardei, vara, pe Magda o apuca o tristețe, o milă, o neputință nesfârșită. Nu se încumeta să urce iar firul amintirii.

Venise o ambulanță și o duseseră pe Maria la spital. Arsurile erau întinse. Dacă n-ar fi fost cocoșată și ar fi avut o suprafață mai mare de piele sănătoasă prin care să respire, poate ar fi supraviețuit. Căzuse de la o fereastră înaltă atunci când era copil, se încovoiasă și rămăsese pitică. Stătea singură cuc sus la mansardă. Muncea cu ziua pe la oameni.

Atunci când ea se prăpădi, sora unei îngrijitoare din curte, care pândeia camera întunecoasă a Mariei pentru că plănuia să se mărite, sparse broasca și îi azvârli bruma de lucruri pe scară. „Dacă nu întârzia ca să încuie ușa camerei, să nu intre focul în ea de pe scară și să-i ardă cele câteva mobile agonisite”, comentaseră vecinii dezaprobator, „mai trăia și azi.”

Magda răspundea monosilabic. Ilinca nu mai găsea ce să-i spună.

—Știi, începu Ilinca, nu ți-am mai povestit de multă vreme ce se întâmplă cu mine.

—Foarte bine. Dacă nu știu nimic, n-ai să ai niciodată sentimentul că te am la mână.

„Nici nu-i pasă ce ar putea fi”, se revoltă Ilinca.

— Totuși, insistă ea.

Magda se răsuci în pat:

— Nu-s bună de sfaturi.

Ilinca nu voia, în fond, decât să se destăinuiască, să se audă vorbind și în acest fel să se convingă pe ea însăși de realitatea întâmplărilor trăite recent — întâmplări care de la o vreme parcă se dezîntâmplau, cum spunea ea, încercând să facă o noțiune din sentimentul neliniștitor că i se dezlipesc tălpile de podele și nu mai este în stare să se tragă în jos. Aluneca lipsită de consistență, nebăgată în seamă. Ce n-ar fi dat să umble bolovănos ca Sița, Vulpe, ori bătrâna Lepădatu. „N-am substanță”, își explica. „N-am nici necazuri, nici bucurii. Ce-o fi găsit Vlad la mine? Poate din milă, din curiozitate, din comoditate m-a luat?”

O lăsa pe Magda să-și pândească mai departe telefonul la care nu putea ajunge pentru că, după spusele ei, avea tensiunea prea mică pentru a se ridica măcar o clipă în picioare. Avusese de gând să-i propună, „Vrei să stau cu tine până sună iar?”, dar, fiind vorba de Magda, ideea că Ilinca a înțeles le-ar fi despărțit definitiv.

Pe Ingrid o găsi alături, singură. Amândoi părinții lucrau. Era răgușită. Fără să o întrebe ce are, Ilinca o asigură că o răceală nu e mare lucru, trece curând.

— Bucură-te că nu te mai scoli devreme câteva zile, o sfătui.

Se așteptase să stea cinci minute, să-i zâmbească și să plece. Bucuria de pe chipul lui Ingrid o făcu să mai întârzie. Îi venea greu s-o lase singură. Băură împreună un ceai, se uitară la fotografiile, la cărțile lui Ingrid. O descusu despre romanele de dragoste ale elevilor din clasa ei, despre acele relații trecătoare între copii apăsați prematur de o gravitate ancestrală.

Ingrid rămase apoi în fotoliu, uitându-se pe geam după haina învechită a Ilincăi, privind cum se opresc fulgii în părul ei lung până-n brâu. Îi fu recunoscătoare că, de la Magda, s-a oprit și la ea, spulberând singurătatea care păruse că o înghite și o scuipă afară ca un vulcan noroios. Nu se interesase de ea niciunul dintre colegii ei.

Le văzu viitorul: bacalaureat, banchet, admitere, căsătorie, copii, bătrânețe, amintiri, regrete, sfârșit. Fusesse cu o primăvară înainte să ducă flori la mormântul bunicii ei. Bunica ei murise pe când Ingrid avea zece ani, într-un început de primăvară, în odaia unde acum o primise pe Ilinca. „Adu-mi câțiva ghiocei, vreau să-i mai văd o dată”, o rugase, însă Ingrid tot amânase și nu-i adusese. Nu i se păruse important. Se gândise cu iritare că e timp pentru asta și mai târziu. Îi purtase chiar pică bătrânei aceleia blânde, care o înconjurase cu mai multă afecțiune decât merita, pentru golul resemnat din ochii ei, pentru înțelepciunea cuminte cu care zăcea, refuzând să se

hrănească, ca să-i ferească pe ei, cei din jur, s-o vadă prea multă vreme cum trage să moară.

Venise cu ghiocei și îi căutase mormântul. Nu-l găsisese. Cimitirul Bellu Catholic era plin cu pomi înfloriți. Pentru prima oară în viața ei de orășeancă, le simți mireasma. Nicăieri nu era atâta primăvară în oraș. Se miră, „De unde atâta aer curat?” Cimitirul n-o mai înspăimânta. Aflase pur și simplu că există un prea târziu. În mirosul acela înflorit, dantelat, de primăvară, purtând în minte pomii încărcăți cu petale, ramuri lângă ramuri, neprăfuite, ignorate de goana autobuzelor, își zise că acest prea târziu o să mai aștepte, o să se apropie de ea, de ai ei, mai încolo.

Ilinca mergea la întâmplare. Evada din apăsare construindu-și o identitate superioară, privită cu respect, aprobată, invidiată, preocupată. Era regizoarea unui spectacol de varietăți într-o manieră cu totul nouă, cântece alcătuite din mici scenete cu tâlc, fără ritmul obositor al muzicii ușoare care era la modă. I se respecta orice capriciu, orice schimbare de text, de lumini, de decor.

Cei din jur nu înțelegeau bine ce are de gând. O urmau și aveau să fie uluiți de succesul răsunător. Îi dădăcea pe cântăreți să fie actori, se înfuria și îi bruftulua, știa că viitorul e de partea ei, își putea permite să fie dură. Emitea fraze memorabile, pe care cineva, un alt regizor, care o descoperise din întâmplare și se minuna de flacăra neașteptată, le nota și avea să i le amintească afectuos mai târziu: „Să nu fim mai catolici decât realismul socialist.”

Încheia spectacolul cu hora Ciuleandra, cântată auster la nai, în toată gama sensibilității, de la oftat la urletul de bucurie și înapoi la șoapte instigatoare, „ia ciuleandra la bătaie”... Nu construia ceva anume. Pur și simplu își inducea o stare de mulțumire, care însă se dezumflă atunci când Ilinca reveni la firea ei adevărată, încheind: „Nu sunt bună de cine știe ce.”

Era aproape ora trei. O stânjenea gândul că trebuie să se întoarcă acasă, să mănânce prânzul pregătit de mama lui Vlad. Vladimir făcea toate târguielile. Bătrâna Lepădatu se ocupa cu gelozie de toate amănuntele gospodăriei și Ilinca se simțea vinovată să fie servită la nas, ca o stăpână. Lui Vlad nu-i plăcea, evident, ca mama lui s-o slugărească pe ea, dar chiar el îi spusese că nici lui nu i se permite să aibă inițiative la curățenie ori în bucătărie. Bătrâna își făcea treburile din zi în zi cu și mai mult zel. Ilinca se aștepta ca Vlad să răbufnească în cele din urmă: „Da’ tu ce naiba nu pui mâna pe nimic?”

Încercase să se apropie de fosta farmacistă Lepădatu așa cum procedase cu mama lui Miron. Mama lui Vlad se trăgea însă dintr-o veche familie boierească și desfășura un întreg protocol pe care Ilinca nu-l cunoștea. Când ai terminat de mâncat,

cuțitul se așează în farfurie paralel cu furculița. Într-o casă străină nu-ți lași lucrurile spălate să se usuce la vedere și nu intri în nicio încăpere înainte să fi bătut la ușă. Vlad o asculta cu răbdare pe mama lui monologând ore în șir și, după ce seara se scursese fără ca Ilinca să fi putut schimba măcar o vorbă cu el, venea să se culce și îi explica: „Nu vreau s-o contrariez, mă gândesc mereu că n-o să mai fie mult timp lângă mine.”

Ar fi putut merge să mănânce în garsoniera părinților ei, însă amânase să se arate părinților abătută. Nădăjduia să treacă perioada adaptării, să se instaleze într-o viață fericită cu Vlad.

Mergea prin zăpada fleșcăită cu noroi, pe linia tramvaiului: Sfântul Ștefan, Mântuleasa, Sfânta Vineri. Afară se însera, bătea vântul. Se trezi brutal în dreptul blocului de pe Văcărești unde locuiau părinții lui Miron. Sâmbăta, de când se măritase, veneau aici la masă. Ea îl lua de la birou și veneau pe jos, exact pe drumul străbătut de ea acum. La etajul întâi, ferestrele lor erau luminate. Desigur, spre bucuria bătrânilor, Miron stătea acum cu ei. Erau oameni cumsecade. Cât pe ce să urce, se dezmetici în pragul ușii de la intrare și se uită la ceas. Se apropia ora sosirii lui Miron, așa că se grăbi să dispară. Nu pe ea o așteptau.

78

21

Mijește geana luminoasă a pământului. Mă descopăr pândind cu dușmănie pierderea nopții. Aș vrea ca Luca să nu se oprească din povestit.

— La vârsta mea m-a făcut tatăl meu pe mine, încheie.

Mă gândesc la tabloul meu preferat: o poartă deschisă într-un gard de lemn, soare printre valuri de frunze. Ani la rând l-am privit de foarte aproape, dornică să intru în liniștea lui, să scot capul dincolo de ramuri, către cerul care pe pânză nu exista. Nu de mult, l-am privit într-o doară la plecare, peste umăr, de la celălalt colț al încăperii: frunzele și-au pierdut liniștea, am descoperit că din fața porții pornea de fapt un drum de pământ. Tabloul urmărea direcția lui suitoare către tavan. Era o pânză cu drum fără cer.

Luca se ridică într-o rână.

— Dacă e tot orașul sub apă? întreb, ținând să amân fuga.

Ne gândim amândoi la molimele dintr-un oraș inundat. Îmi trece mâna peste frunte, zâmbind neliniștii mele:

— Pădădie mică.

Puiul de hulub zburătăcește buimac dintre mâinile noastre. Îi explic:

— Apa poartă sâmbăta orașului.

79

14

— Ce ai? o întrebă Vlad.
— Am astenie.
— Îți pun eu diagnosticul. Tu spune ce te doare.
— N-am încredere în diagnosticele tale nici cât negru sub unghie.
— Așa! Dacă ai fi în stare să te pui singură pe picioare, ți-as trece cu vederea îngâmfarea, dar așa... Dă-i drumul: ce te doare?

— Capul.
— Unde?
— Înăuntru.
— Ai cam mult umor pentru o bolnavă.

Îi luă tensiunea, pentru a cincea oară în săptămâna de când Magda nu se putuse scula din pat.

— Ai o stare nervoasă proastă?
— O stăpânesc.
— Ce te roade?

Nu vorbise niciodată intimități cu ea. Credea că o cunoaște și fără să pună degetul pe rană. De data asta însă i se păru că e ceva care a întrecut limita. Ochii ei nu mai luceau ca un hopa-mitică: alunecaseră în cap și nu se mai puteau răsturna. Orice ar fi fost la mijloc — un amor, o decepție profesională, un ideal năruit — Magda trebuia făcută să se expună și să se judece în fața lui.

— Nu-ți mai mozoli ce ai acolo sub bărbie, se înfurie văzând-o că, în loc să vorbească, își sughe medalionul. Ce reprezintă?

— Zodia gemenilor.
— De la el o ai?
— Care el?

— Tu mă crezi chiar tâmpit? Eu, adică, nu văd ce se întâmplă cu tine? Nu te măritai tu până acum dacă individul după care ți se scurg ochii și din cauza căruia te uiți la noi bărbații de rând ca la lobode, n-ar avea angarale? Că nu-mi vine să cred că suspini în taină. Te-o fi vrând el, nu zic nu, dar mi se pare mie că nu-ți poate da cât aștepți. Mă înșel? Nu-i nevoie să-mi spui cine e și nici că e însurat: atâta lucru am priceput și eu. Dinspre mine, poate să fie și de pe altă planetă. Mie să-mi spui clar ce te roade psihic.

— Nu mă poți ajuta.

- Bineînțeles.
- Păi atunci de ce să-ți spun? Totul depinde de el.
- Și de tine.
- Te înșeli. De mult nu mai fac decât ce așteaptă el de la mine.
- Vlad se îndoia de docilitatea Magdei. Se gândi chiar că el nu s-ar fi împăcat deloc cu încăpățânarea, cu iscodirile ei insistente.
- Și el? o întrebă.
- Spune că am de la el chiar mai mult decât e în puterile lui să dea.
- Nu vrei să te confesezi, ori ți-e frică să nu mă duc țintă să urlu în plin bulevard cum trăiești tu cu bărbatul alteia?
- Nu fi vulgar.
- Sunt. Vin la mine milioane de descreierate. Vin degeaba, că alea sunt țăcănite sadea, și când dau și eu de una relativ sănătoasă pe care pot să-mi demonstrez dexteritatea de a o sălta de la podea — poftim! Nu mă lași să mă desfășor, te porți mai rău ca un schizofrenic bolnav țeapăn.
- Dacă încep, nu mă mai opresc. O să am senzația că e destul să-ți spun, că aranjezi tu totul, și n-o să mai pot să te sufăr după aia.
- Știe că ești bolnavă?
- Da.
- A venit să te vadă?
- Lasă chestiile astea romanțioase.
- Când ai leșinat, a fost ceva legat de el?
- Mi s-a părut că am spus ceva... adică, lui i s-a părut îngrozitor... adică nu, de fapt supărarea lui violentă mi-am închipuit-o doar eu. Pentru el nici n-a existat.
- Ți-a fost teamă că ai greșit și că îl pierzi?
- Da.
- Era prima oară?
- Poate a doua.
- Reacția fizică a fost aceeași și prima dată?
- Cred că da.
- Ce te-a speriat în mod special?
- Îmi spusese că o să plece din țară pe trei ani.
- Riscurile meseriei, scumpo. Dacă erai nevasta lui, plecai cu el. Cât timp petreci cu el?
- Cam... o oră pe săptămână...
- Profund sentiment trebuie să mai aibă pentru tine dacă îi ajunge o oră pe

săptămână.

— Ce folos că tu îți vezi cuceririle zi și noapte o lună de zile și după aia ți se acrește până și de umbra lor?

— Tu nu te-ai gândit niciodată că a iubi pe cineva înseamnă a nu te putea lipsi de prezența aceea?

— E între noi ceva foarte luminos.

— Vorbești cu vorbele lui.

— De ce spui asta?

— Fiindcă, din secunda în care-ți ies din gură, s-au și întors împotriva ta. Dacă te-aș ști mai flușturistică, ți-aș spune, plângi fetițo, ușurează-te hohotind și, hocus pocus, când se face senin ai să vezi altceva. Dar firea ta are o pereche de ochelari de cal aplicați pe viață. Nu mi te-ai mărturisit, Magda: l-ai citat pe el. Așa că eu mă retrag. La mine să vii când te-o durea așa de tare de să simți că-ți sar ochii din cap dacă nu urli cuiva că tu ai dreptate și că el te calcă în picioare.

— A zis că și eu am fost unul din motivele pentru care n-ar fi plecat din țară. Acum o să mă fac bine, dacă știu că nu pleacă. Și... dacă mă ajuți.

— Da' el ce cusur are? Să te ajut, ca să te pună iar la înfometare?

Vlad plecă trântind ușa. Magda se ridică în capul oaselor, repetându-și cuvintele rostite de Toma atunci când se despărțise de ea, nu demult: „Și eu care, după asta am mereu în mine imaginea ta.”

Luca sare în picioare netezindu-și hainele cu o mișcare rapidă. Îl urmez. Împăturește cearșafurile, le ia sub braț. Prin geam ni se arată apa revărsată cât vedem cu ochii. Coborâm pe plută. Pe măsură ce scade întunericul, apa, mai caldă decât răceala dimineții, răsuflă un abur lăptos care ne înghite vederea.

—Soarele răsare dinspre centrul orașului, socotește Luca, deci, spre apus e mahalaua, iar la miazăzi era spitalul. Într-acolo trebuie să mergem, spune, indicând locul de unde izvorăște lumina.

Nu ține seama de apă, așa cum n-a ținut seama de Petru, pe a cărui plută ne aflăm. Zidurile joase ale Cetății s-au înecat. După ce a hotărât direcția, Luca apucă iar vâsla, se încordează, în sfârșit o desface. E grea, umflată de apă — numai un uriaș ar putea-o mânui.

Despăturește cearșafurile și le leagă cu noduri mari la colțuri de cele două catarge. Împinge apoi cu palma în zid, ca să ne depărtăm de el. Tencuiala i se lipește de liniile palmei, însă nu ne urnim. Dibui pe sub apă sfoara cu care Petru a priponit la venire pluta de burlan și o deznod. Ne așezăm turcește pe lemnul plutitor. Așteptăm vânt prielnic și scrutăm pâcla ca un coviltir peste apă către cât vedem cu ochii.

Vlad voia să fie de Crăciun la munte. Nu ca să petreacă anul nou la Predeal, sau mai bine zis nu numai anul nou. Se gândea să se detașeze pe câțiva ani, poate chiar până iese la pensie, la sanatoriul din Pârâul Rece.

„Acolo nu sunt cazuri grave, e mai mult o muncă de rutină, de întreținere, nu de vindecare ori de depistare. Nu am nicio responsabilitate în ce privește viața pacienților înainte și după luna de relaxare. Pentru asta au în orașele lor medici de spitale și policlinici care sunt obligați să-i urmărească, să-i împiedice să tulbure societatea. N-o să mai am hoarde de pacienți pe zi, ca măcelarii. Tot ce pot face va fi să-i pun la cură de somn și bineînțeles să stau cu ei la taclale. Psihiatria e o artă a taifasului. Neliniștești, faci bolnavul să se vindece singur, ca în Biblie: ‘Trimite-mi, Doamne, doar cuvântul tău’...”

Unde am mai auzit eu asta de curând? A, da, la Ilinca. Și când mă gândesc că ea abia acum citește Biblia pentru prima oară. Dacă nu-i trebuia pentru doctorat, nici nu punea mâna pe ea. Spunea că le-ar vorbi despre Biblie și copiilor în școală, dar se teme să nu fie răstălmăcită. Ce nume au și ăia, Răzmeriță, Vulpe, Zmeu... Mie unul nu mi-ar fi frică. E un fapt de cultură Biblia? Este. Păi, cum să treci peste el?

Eu am rămas de modă veche cu curiozitatea asta pentru tot ce-mi cade sub ochi. Ilinca e mai așezată, mai sânguincioasă pe cărarea ei. Dar acum s-a isprăvit. Aranjez transferul, îmi pierd urma, mă instalez la Predeal și mă apuc de scris. Am să fac un volum de psihiatrie cu istorii de cazuri, să-l dau de rușine pe cel mai bun romancier. O să mă citească amicii pe nerăsuflăte. Cui nu-i e frică, în străfundul bine pitit al sufletului lui, că e anormal, că este altfel decât ceilalți, că ascunde o boală reprobă? Unii sunt persecutați, alții exaltați, năuci, incompetenți, deseori frigide și impotenți, și pe fiecare în parte îl apucă pandaliile atunci când se gândește că toți ăilalți sunt perfecți, doar el e marcat.

Am să fac o carte pe cinste. O s-o intitulez ‘Stârpiți Tabu-ul’. Nu era rea cartea directorului Toma Elisei despre inovația lui în tratarea claustrofobiei, numai că era exclusiv pentru specialiști. Eu am de gând să mă prostituez, să scriu pentru ageamii. Dacă n-am inovat psihiatria, măcar s-o popularizez.”

Trecuse de Câmpina, nu mai ninge. Își scoase haina, poetizând, cu gândul la anii pe care-i va petrece, ca în vacanță, în munți: „Mirarea, primăvara, că explodează verdeța, că nu mai e frig și te simți în largul tău, nu te mai atacă natura, nu mai trebuie să te aperi, să te adăpostești de ea. Mirarea că auzi tunete: vin ploile de vară, furtunile,

aerul îmbâcsit, canicula, fructele. Mirarea că se retrage bunăvoința verii și ești iar ca un pui golaș, cu reumatisme, răceli, încotoșmănare. Mirarea că, de la an la an, trăiești de cincizeci de ori aceleași schimbări și le uiți, ca să te miri de la început de ele.”

Ar fi putut chiar începe volumul cu cazul Magdei. „Ce-o să se aleagă de ea?” se gândi. „Ciudat, cum te aliezi dezinteresat cu un om doar pentru că te-ai nimerit să îl vezi evoluând de la copil la adult. Magda ia drept sigură înțelegerea mea nesentimentală cu ea. I se pare că, după ce am văzut-o schimbându-se în punctele cruciale de maturizare și nu m-am dezis de ea, n-o să mă apuc tocmai acum s-o moralizez, să-i pun condiții. ‘Tu ai știut întotdeauna să mă iei așa cum sunt’, mi-a spus. Probabil că dacă aș ține cât de cât la ea, cum ține misteriosul din zodia gemenilor, aș fi și eu mai egoist, aș încerca, la fel ca el, s-o aplatizez, s-o torn în forma mea. E de necrezut că Magda cea descurcăreață și senină este așa de caraghios neajutorată în sufletul ei. Pun capul că o lasă puterile înainte să apuce să se bucure de ce are.

Ce-o fi așteptând? El este, probabil, mai înțelept ca mine, judecă ce consecințe are un divorț și consideră că cea mai bună cale de a rămâne lângă Magda este să nu tulbure apele cu stiluri de înot fanteziste, să trăiască în nisipul de pe fundul mării, după bolovani, epave, corali. După cum reacționează Magda, aș zice chiar că e terorizată de spaima ca nu cumva el s-o suspecteze că-și dorește altceva și să se retragă, apărându-se astfel de tulburarea plănuită de ea.

Mi-aduc aminte că, odată, în cuibul de peste geamul meu, am zărit porumbeii încăierându-se: unul înfoiat și dolofan voia să-i scoată afară pe stăpânii cuibului. Îl împungea cu ciocul pe bărbătuș și, când porumbița viorie îl ciugulea și ea, o îndepărta dând din aripi. Am luat o mătură lungă pentru șters tavanele, vrând să-l gonesc pe intrus. Au zburat toți. Mă temeam că nici vecinii mei de drept n-o să se mai întoarcă la cuib. I-am tot pândit. Și-au făcut apariția spre seară. Am avut sentimentul penibil că-și continuaseră lupta în altă parte și că porumbița se întorcea cu gugustiucul dolofan și agresiv. M-am băgat între ei ca musca în lapte. Soartă ingrată de psihiatru.”

Obținui cu destulă ușurință de la directorul sanatoriului propunerea de transfer și pornii în aceeași zi înapoi spre București, cu gândul că, dacă era adevărat ce auzise și directorul Elisei chiar are să plece în California, n-o să-și bată el capul tocmai acum, în ajunul plecării, să-l rețină pe un oarecare Lepădatu în spital. Se și vedea instalat singur cu Ilinca în apartamentul plăcut mobilat de la ultimul etaj al sanatoriului. Îi găsisese Ilincăi un post la liceul din Predeal, o jumătate de normă, mai mult ca să nu-i întrerupă viața de salariată. „Dacă vrea, o să poată renunța la școală. O să stea acasă să-și termine doctoratul. După aceea, când o să ne întoarcem amândoi cu câte o carte a noastră în București, o să se mai ivească ceva, îi găsesc eu altă școală.”

Deschise radioul și îl închise în aceeași secundă, curentat de enervare la auzul unei arii de operă. Nu-i spusese Ilincăi de intenția lui. Trânti ușa, ca să fie auzit bine și s-o vadă ieșindu-i în întâmpinare.

– Ai venit? tropăi bătrâna Lepădatu cu un plic în mână.

– Ilinca unde e?

– Nu s-a întors de azi dimineață. I-am făcut ardei umpluți, ziceai că-i plac, și zac acolo. Când nu ești tu acasă, mănâncă pe unde apucă.

Desfăcu plicul. Era o citație de la Procuratura Municipiului București. Se uită la ceas: mai avea timp să ajungă la ora indicată. Năvăli înapoi în mașină, goni spre Statuia Aviatorilor, în jos apoi pe Calea Victoriei. Când ajunse era fix ora opt seara. Îl primi un ofițer. Vlad fu silit să se așeze și să asculte:

– În ziua de 7 noiembrie, orele 6:45, s-a produs un accident pe șoseaua Olteniței, în care a fost omorât, nu departe de spitalul de boli nervoase, cercetătorul Leon Zauberberg, în vârstă de 48 de ani.

– De ce-mi spuneți mie toate astea? se foi Vlad iritat.

Anchetatorul continuă netulburat:

– Lovitura n-a fost puternică, doar cu partea din față a aripii: decedatul se pregătea să traverseze și a fost atins ca din zbor. Probabil, dezechilibrându-se, a căzut cu capul peste un obiect metalic de pe șosea și a decedat la o oră după accident. La reconstituire a fost identificată o mașină a cărei culoare și marcă ar corespunde, printre altele, și cu a dumneavoastră. Facem, așadar, o verificare de rutină.

– Așa da, îl aprobă Vlad. Atunci vă înțeleg. În acel moment eu eram...

– Exact asta aveam de gând să vă întreb.

– Da, eu eram... ia să vedem... 6:45 ați zis? Da, am ajuns mai devreme, cred, la spital. Eu încep la șapte de obicei, însă, de la o vreme, am atâta de lucru încât sunt nevoit să mă duc acolo cu noaptea-n cap ca huhurezii.

– Cam de câtă vreme ?

– Asta nu mai știu, prea multe îmi cereți să țin minte.

– Vă mulțumesc pentru promptitudinea cu care ne-ați vizitat, încheie ofițerul.

Atât a fost.

Îl conduse spre scară, întinzându-i mâna:

– Vom verifica deocamdată.

Vlad se abătu pe la locuința lui Vasile Tarcea, pe care îl scoase din odaie în pijama.

– Ai grijă, îi spuse, dacă vine vreodată vorba, nu mi-ai reparat niciodată mașina, mai ales acum de curând. Mă cunoști pentru că o tratez pe maică-ta. Ne-am

înțeles?

La un sfert de oră după plecarea lui, sună altcineva la ușa lui Vasile: un ofițer de miliție.

– Ați reparat în seara zilei de 7 noiembrie o Skodă galbenă?

Slab de înger, bănuind că vecinul l-a reclamat, Vasile spuse tot ce știa.

– Unde era lovită?

– În față, aripa din dreapta.

Îi trebui multă vreme să scrie declarația.

– O să pătesc ceva? întrebă, gâfâind de emoție.

– Vom vedea.

Vasile se băgă la loc în pat. Gina se încruntă, răsucindu-se cu spatele la el. „Un accident... Accident?”

În ceața sângerie soarele uriaș rânjește: „Pe aici nu se trece.” Însuflește balauri închipuiți, moșnegi hidoși, cetăți, turnuri, creneluri, ferestre. Sub puterea lui pâcla se zvântă. Mă uit leneș cu ochii mari în soare, cu toate că știu că după ce-mi mut privirea o să văd o vreme doar întuneric orb.

Echilibrul nostru pe plută e fragil. Suntem amenințați de propriile noastre mișcări, de o nouă năvălire a apei, ca și de retragerea ei. Uscatul iese încet la vedere. Dealul cu mahalaua e mai aproape de noi. Miezul orașului însă e departe, dincolo de apă. Luca ridică iarăși vâsla, hotărând:

—O să ne îndepărtăm deocamdată de centru, pentru că mahalaua e mai aproape de noi.

Răstălmăcesc: „O să ne îndepărtăm deocamdată de răsărit, pentru că apusul e mai aproape de noi.” Așa cum stăm cu spatele la miazăzi și fața către miazănoapte, soarele răsare din dreptul inimii și apune în mâna cu care scriem.

Luca a izbutit să urnească pluta. Alunecăm paralel cu râul, către izvorul lui. Trecem prin locuri care în vremuri obișnuite se colindă pe jos. Râul revărsat ne împinge spre izvorul cu apă curată. De când am părăsit Ostrovul ne e mereu sete.

Stau turcește și mă uit vinovată la Luca. Îl urmăresc din spate cum vâslește din răsputeri. Deodată ne ciocnim de un crenel mai înalt din zidul Curții Vechi. Izbitura e violentă. Mă rostogolesc cât ai clipi din ochi jos de pe plută. Apa nu e rece. Luca împinge cu vâsla în crenel, să-l ocolească. Mă apuc cu o mână de plută. Ca să mă cațăr înapoi singură, ar trebui s-o zgâlțâi. Îmi este teamă să nu-l răstorn și pe el. Nu îl strig. Vâslește cu gesturi lente și mai e așa de mult până la uscat.

Mă las trasă de plută. Palma îmi tot alunecă, brațul cu care mă țin e amortit. Îmi mut ochii de pe umerii lui Luca. Văd în jurul meu, ca în larg, numai apă și cer. Zarea mi s-a închis cerc în jur, punctată de două dealuri, ca o cămilă. Mă feresc să înghit apă, ca să nu mă sperii, să nu-l sperii și pe el. Apa mă ține. Nici nu-mi dau seama când am început să înot în rând cu Luca, fredonând copilărește în ritmul răsuflării: „să aștept atâția ani câte fire de nisip... la catarg.”

„Ce-ar fi”, mă gândesc, amețită de ușurința cu care alunec, „să găsim într-adevăr la capăt o insulă unde răsăritul și amurgul să se desfacă în același timp, la un loc, asfințitul să se prelungească în răsărit, fără noapte, fără zi. Atunci nu aş mai vâna soarele pieziș printre clădiri, sau în ferestrele lor, atunci n-am mai măsura timpul.”

Obosit, Luca oprește, se întoarce către mine, găsește uluit pluta goală. Mă apropii iar și mă agăț de lemn. Se uită la mine nemișcat. Nu știe dacă am căzut și el nu a auzit, ori m-am aruncat de bunăvoie. Se apleacă timid, mă ajută, mă urc la loc lângă el. Mă feresc să-l ating, ca să nu-l ud. Desface un cearșaf înnodat. Încep să mă dezbrac, înfășurându-mă în el.

— Cum e apa?

Nu-i răspund. Mă gândesc la el, că nu știe să înoate, la pluta pe care vâslește răbdător către asfințit.

16

— Când mă urc în tren, povestea Vasile, găsesc în compartiment un puști rotofei, cârn, cu obrăjorii roșii.

Pe Gina descrierea o enervă, ca și cum Vasile s-ar fi recomandat prin ea, cu îngâmfare și satisfacție, drept tată el însuși. Își târșâi ostentativ cizmele roșii prin zăpadă.

— Îl întreb, își continuă Vasile relatarea, grăbind pasul după ea: „Nu-mi dai mie ursulețul ăla?” Și dau să i-l iau. Ce crezi că-mi răspunde? „Ți-l dau dacă ghicești cât am dat pe el!”

Când trecură pe sub felinar, umbra Ginei se ridică mult deasupra celeilalte, înghițind conturul lui Vasile în ea. Își îndesă gluga paltonului peste părul încrețit, acoperindu-și cu ea fruntea până la sprâncene. Cu un gest rapid, Vasile îi scutură ceva nedefinit din gene, dar își retrase pe loc familiaritatea atunci când încruntarea ei neagră îl fripse în podul palmei ca un laser.

Iar era Crăciun. Pentru că nu avuseseră bani să împodobească un brad, pentru că Gina nu gătise nimic — nu mai gătea de când fusese amenințată că pierde sarcina dacă nu stă mai mult culcată — și pentru că în casă mirosea a cărbuni și tot nu se încălzise, pleaseră să se plimbe, ca să se întoarcă obosiți și să adoarmă până a doua zi. Vedeau pe străzile lăturalnice din jur case ca și a lor, încălzite cu lemne, cu apă în curte și miros greu de cărbune încins. Altă pereche trecu în grabă, încărcată cu pachete și dispăru, însă nu înainte ca Gina să fi auzit pe unul dintre ei exclamând:

— Ia uite ce romantică e căsuța asta!

„Pitorescul pe care-l caută ei”, prelungi ea aceste vorbe, „e mizeria altora. Poate că nu e o fericire să stai în bloc, legat de un petec de podea suspendat în aer, dar e mai comod decât să stai romantic la gura sobei când focul s-a stins. Poate că nu au nici ei prea multă căldură și nu le merge liftul și e zgomot din toate părțile, însă, dacă noi am avea destui bani, mâine m-aș muta.”

Se găseau apartamente, la marginea orașului, dar hotărâseră să nu se înhame la plata ratelor înainte ca Gina să aibă copilul. Vasile ar fi câștigat bine dacă ar fi muncit zi și noapte, și chiar așa avea de gând să facă, după ce Gina nu era în primejdie. Până atunci era mai important să aibă grijă de ea, pentru că, dacă Gina avea să rămână cu el și numai cu el, cum îi promisese, Vasile știa că alt copil nu va mai putea să aibă.

„Decembrie, ianuarie, februarie, martie, aprilie, mai, iunie, iulie”, socoti Gina pe degete, „august. Dacă am noroc, se naște ca Leon, în zodia leului.”

Se scursese mai bine de o lună de la dispariția lui Leon și Gina nici măcar nu aflase unde a fost înmormântat. Primele zile după noaptea cu scrisoarea veniseră ca o ușurare. N-o mai rodea fierăstrăul geloziei, nu se mai simțea aruncată, înlocuită. Se putea gândi la el în voie, fără să se revolte că se umilește cerșind dragoste de la un bărbat care n-o vrea.

Sentimentul se eliberă de asprimi, încăpățănări, nemulțumiri meschine și se revărsă bogat, total, asupra lui. Nu-l împungea cu gelozie pe Leon, nu-i mai reproșa câte ceva la fiecare pas, nu-l mai acuza în gând că o face să sufere ca un câine, nu se mai usca iască sub furia că el nu are destulă grijă de ea. În acele zile, pentru prima dată fără resentimente, Gina pur și simplu iubea.

Simțindu-se mai bine, reîncepu să meargă la școală. Copilul, neliniștea că își poate pierde postul, zăpada, apropierea vacanței, ar fi vrut să le împartă cu Leon. Îi telefona din inerție, se mira că nu-l găsește. Abia mai târziu avu în sfârșit nevoie să-l vadă. În mai multe rânduri nu răspunse nimeni la soneria apartamentului lui, apoi aceeași femeie căruntă, în negru, îi trânti ușa în nas când o văzu că tace și dă să intre spre odaia lui Leon.

Îl căută la birou. Oamenii trăiau la fel de bine și în absența lui. Un individ o luă de umeri, susurând:

— Ce să-i faci, asta-i viața. Și ce pereche frumoasă făcea cu ultima lui cucerire, Viorica!

O urmărea linia rotunjită a umerilor lui Leon atunci când o îmbrățișa. Adulmeca fiecare trecător, rugându-se în gând ca măcar unul din ei să se radă cu același săpun ca Leon. Căuta de departe cu înfrigurare silueta lui. Voia să se lase înșelată că l-a regăsit. „Abia acum ar fi trebuit să-l întâlnesc”, își spunea. Îl visa noapte de noapte. Ar fi dat orice pentru o cât de mică atingere a lui. Dragostea care o umpluse începea acum să o pustiască.

Se întoarse spre Vasile, acceptă grija lui pentru copilul altuia. Era ultima șansă ca Leon să rămână viu lângă ea. Cu cât se îngrijea pe ea mai tare, lăsând casa în spinarea lui Vasile, cu atât creștea bucuria acestuia de a o vedea dependentă de el, de a-i fi de folos. De câte ori simțea că se apropie criza, momentul acela când lipsa lui Leon o să-i rezeze răsuflarea și o să se trezească plângând în hohote ore întregi, Gina se apăra instinctiv cu imaginea copilului care va crește, readucându-și tatăl la viață.

„Dacă-mi pierd postul din școală”, hotărî ea, „o să mătur și străzile pentru ca Leon să fie mulțumit în el.” Aștepta, așadar, să se reîntâlnească cu Leon. Avea de gând să se îngrijească, să rămână tânără și atrăgătoare douăzeci, treizeci de ani, doar ca să mai fie o dată în preajma lui. Vedea acum lumea cu altfel de ochi, dinăuntru. Se uita

cu neîncredere la toți ceilalți, care patinau grațios în marginile ei. „Nimeni nu cunoaște profunzimea la care am ajuns eu, iubind un bărbat până la a-l căuta în copilul încă nenăscut.”

Trecu și anul nou fără ca Gina să încerce să mai stea de vorbă cu Ilinca, fără să afle de concursul Magdei. Își ținea orele, se întorcea acasă, făcea focul în silă și se culca. Cei din școală își explicau că sarcina cu ciudățeniile ei o face să se poarte ca o surdomută. Nu simți nevoia să se confeseze până când, pe neașteptate, se trezi față în față cu Stoian.

Un văr al lui Vasile din Galați, Iorgu, se pregătea să dea examen de admitere la facultatea de economie politică. Vasile reuși să aranjeze ca asistentul Stoian Vameșu să-i facă o verificare, dar, tocmai în ziua când Iorgu veni de la Galați, Vasile primi ordin de încorporare și alergă la comisariat să vadă ce e cu acel ordin. Gina știa vag că Vasile suferă de ceva, că a fost declarat inapt pentru armată, așa că n-o îngrijoră hârtia descoperită chiar de ea în cutia de scrisori: era, desigur, o greșeală.

În după-amiaza aceea, îl duse ea pe Iorgu în strada Turturele, la locuința lui Stoian. Acesta îi primi într-o garsonieră plăcută, cu pereții acoperiți de cărți. Termină repede cu Iorgu. Îi puse câteva întrebări, îi recomandă să vină la cursurile de pregătire, îi explică de unde să ia troleibuzul ca să ajungă la gară și o rugă insistent pe Gina să mai rămână. După ce Iorgu ieși, rușinat că nu cunoaște Bucureștiul și ros de furie că Vasile n-a avut atâta grijă să vină cu el, că nevastă-sa nu-i bună de nimic, Stoian se întoarse către Gina:

— Aveți o figură surprinzător de interesantă, îi explică. Ochii dumneavoastră au un aer transcendental.

Era de vârsta lui Vasile, mult mai înalt, foarte slab, cu ochii verzui ascunși sub ochelari groși de miopie. Se trezi povestindu-i, până la un punct, totul despre ea.

— Nu ți-aș fi povestit toate astea, încheie ea, oricât de curios te-ai fi arătat, dacă nu ai fi avut un anume farmec pe care nu l-am mai întâlnit.

Buzele lui subțiri, lungi, mereu umezite cu limba, zâmbiră enigmatic.

— La ce ți-a folosit povestea mea? îl întrebă.

— Am vrut să văd dacă sunt în stare să te înțeleg, răspunse Stoian. Atunci când am început să scriu nuvele, îmi ziceam că mai bine mă feresc să urmăresc ideile personajelor. Trebuie să spun doar ce li se întâmplă: faptele sunt semnificative. De la o vreme, însă, îmi dau seama că nu judecam corect. Importante sunt gândurile unui personaj.

— Vrei să spui că m-ai înțeles?

— Mai mult decât crezi. Și eu îmi doresc, deseori, să mă eliberez de femeia pe

care o iubesc, să aflu că nu mai este. Ca și tine, e profesoară. Poate o cunoști. Magda o cheamă. Magdalena Matei.

— Ha! Nu mi-aș fi închipuit că se poate îndrăgosti cineva de Magda, exclamă Gina. Și vrei să scapi de ea?

— Ca să pot să scriu.

— Adică vrei să zici că și eu am vrut să scap de...?

— Evident. Ca să poți avea un copil.

„Își închipuie că am vrut ca Leon să moară, așa cum ar vrea el să știe că, de mâine, Magda nu mai există, chinul că n-o poate avea s-a sfârșit. Ce porcărie. I se pare că mă înțelege, dar de fapt îmi pune în gură murdăriile lui”, reflectă Gina.

Cum stătea ușor aplecat deasupra ei, şuvițe blonde îi alunecau mățos pe frunte. Mirosea a săpun străin și, printre nasturii cămășii, i se vedea pielea netedă, albă ca laptele. În vreme ce o săruta, mintea ei rumegă mai departe: „De ce să aibă numai Magda dreptul să facă mofturi? Aproape m-a dat afară din casă, voia să scape de mine, să se culce, nici nu s-a gândit ce-ar putea fi în sufletul meu. Prea i-au venit toate de-a gata.”

Întotdeauna visase să iubească un bărbat înalt, suplu, blond și cu ochii verzi. Trebui să facă un efort de voință pentru a se smulge de lângă el. Parcă o îmbătase aerul lui topit. Stoian îi povestea cum a iubit-o pe Magda, cum nu l-au vrut părinții ei și o să le pară rău de asta într-o zi, dar mai ales cât de uluit este că acum, lângă ea, Gina, toate tristețile vechi s-au șters. Se simte neputincios, ca în transă, în mâinile ei.

— Nu-i adevărat, îl împinse, împiedicându-l să-i descheie bluza.

— Poate că nu, se încăpățână Stoian, însă suntem amândoi așa de singuri...

Gina se simți ca într-un mușuroi unde furnicile trăiesc rânduri-rânduri, cățarate unele peste altele: sus mai e cum mai e, dar cele de la fund, oricât s-ar strădui, înaintează tot înapoi, scurmă spre înăuntrul pământului.

Se întoarce noaptea târziu. Găsi dulapurile răvășite și pe masă un bilet de la Vasile: „Am să-ți scriu cât pot de repede. Te-am așteptat până în ultimul moment. Nu îți face griji, mă întorc eu cumva, atunci când o fi să naști. N-am avut încotro...” Se învârtă în jurul ei măști de carnaval: îi era silă de casa preotului din Rupea, de sanatoriul din Pârâul Rece, de cortul în ploaie de la Capul Midia, de visele ei cu Leon. Puse mâna pe telefon și citi din carnetul lui Vasile numărul lui Stoian. „Suntem amândoi așa de singuri”, spusese, și avea dreptate. Mârâi:

— Viii cu viii.

E dimineață de-a binelea. Apa s-a umplut cu lumină. Spinarea dealului se apropie. Zărim acolo gospodăria de țară și un povârniș cu lanuri de porumb prea copt, gata să se usuce. Ne desprindem de ziua de ieri, de paznicul care-i pândea pe cei ce se păstrau liberi să iasă din spital, de geamul de lumină și apă—sărbătoarea și slăbiciunea scării, de acea lentă umplere cu apă, nedureroasă, nedorită, netrăită.

Revăd, în odaia lui Petru, chipul meu în geam—timpul meu în oglindă. Cercetăm de pe plută gardurile știrbe, casele joase de lut spoit, cu acoperișuri de carton smolit și stive de lemne pentru iarnă. Revărsarea în noapte ne-a îmbogățit în gesturi neîncercate. Acum ne pregătim de întâlnirea cu uscatul. Îmbrac rochia zvântată la soare. Îmi scapă cearșaful cu care m-am înfășurat, se înmoaie lășindu-se în apa cafenie și se scufundă. Luca mă ia de mână. Aproape am ajuns.

— M-am legat de tine, recapitulează.

Se caută în buzunare. Scoate câteva monede cu un tractor gravat pe spate și cheile mașinii. Restul, acte și tot ce mai aveam, s-a pierdut pe drum înapoi. Îmi arată monedele în palma întinsă:

— Avem trei bani.

Ne ajung cel mult pentru biletele de metrou către centru, dacă metroul mai circulă. Nu am mâncat de ieri de la amiază și mai avem până să ajungem în locuri cunoscute.

La poarta unei curți zăresc un bătrânel foarte alb. Dau să-l strig pe Luca, vreau să i-l arăt, însă vorbele îmi stau încheiate în gât și între timp pluta mușcă brutal din mal, împotmolindu-se. Ne bucurăm de pașii pe pământ, care ni se înșiră unul după altul, neplănuți. Dealul e pieptiș la început, cu movile, stâlpi de lumină, urme de roți, de căruțe, de cai. Ajungem la ulițe. Ferestrele sunt acoperite cu ziare. Luca se oprește să citească. Trebuie să fie un ziar foarte vechi, pentru că la timpul probabil anunță ninsori și îngheț. Pe deal în jos e bine de dat cu sania, mă surprind iar gândind ca în copilărie. Am trecut de prima poartă, unde-l zărisem de pe plută pe bătrânelul alb. Nici țipenie: e duminică, oamenii dorm.

Doar n-o să ne apucăm să batem cu noaptea-n cap la ușa cuiva, ca să ne lase să ascultăm la radio buletinul de știri. Totuși, liniștea mahalalei e ciudată după o inundație care a ajuns atât de aproape de ea. Ori poate n-au prins de veste. Ne uităm în jos, să vedem cât a fost de amenințat dealul. Strada s-a arcuit, coboară, și pietrele ei ascuțite acoperă imaginea apei. E drept că am scăpat de vâslit și putem umbla în voie,

însă descoperim că pașii nu ne mai ajung.

E pe uliță o cișmea. Apa țâșnește măloasă și aici. Ne gândim că inundația a distrus conductele, a înecat rețeaua subterană a orașului. Mii de galerii săpate cu trudă și ascunse ochiului sunt acum măcinate, preschimbate în mâl. Curgerea asta noroioasă scoate la iveală viața nevăzută a orașului, nebănuită atâta vreme cât apa fusese păstrată incoloră de țevi, de închisorile de sub pământ prin care trece. Suntem istoviți, însetați, flămânzi. Mă apropii de umărul lui, și Luca recită ironic:

—Sunt trei morți în oraș, iubito.

– Propun, aşadar, ca temă a acestui consiliu, discutarea clasei a XII-a D, a cărei dirigintă este tovarăşa Acsinte, începutu directoarea Serdaru, încercând să acopere zumzetul din cancelarie, care însă continuă pe şoptite în tot timpul şedinţei.

Invitată să vorbească despre cauzele şi consecinţele incendiului izbucnit cu câteva luni în urmă, Ilinca descoperi că nu are ce spune. Se frământă să scoată măcar o propoziţie, simţind cum creşte ostilitatea celor din jur, convinşi desigur că îi sfidează. I-ar fi fost mai uşor să vorbească dacă ar fi ştiut exact ce vor ei să audă: atunci nu i-ar mai fi fost frică să nu facă o gafă, să nu-şi vâre singură sub scaun un butoi cu praf de puşcă.

– Ştim cu toţii, se ridică Răzmeriţă ca să curme tăcerea din ce în ce mai penibilă a Ilincăi, că tovarăşa Acsinte, spre deosebire de noi, pune şcoala şi meseria pe planul doi. O interesează în primul rând problemele personale şi am avut suficiente dovezi în acest sens: a stat într-un lung concediu medical, furând, în acest fel – da, tovarăşi, furând – din timpul datorat elevilor. Se sustrage oricăror activităţi extraşcolare, sub pretext că învaţă pentru doctorat. Dar, tovarăşi, munca de pedagog se desfăşoară poate nu atât în şcoală, cât mai ales în timpul liber al elevilor, în afara ei. Să ne spună nouă tovarăşa de câte ori l-a vizitat acasă pe instigatorul clasei a XII-a D, Dobre? Ce ştie despre viaţa lui intimă, despre împrejurările care l-au împins pe acest drum profund greşit? Să ne spună, zic, concret, ce exemplu dă ea elevilor în ce priveşte morala comunistă. Cum îi educă în spiritul eticii şi echităţii socialiste, aşa cum ne străduim noi toţi ceilalţi să-i formăm?

Magda ridică mâna să intervină, dar directoarea îşi plimbă ochii absentă peste capul ei.

– Mă scuzaţi că vă întrerup, se ridică Magda liniştită, cu de la sine putere.

Răzmeriţă îşi piţigăie vocea încercând s-o acopere, însă Magda, odată pornită, nu se dădu bătută:

– Am ceva de spus, repetă. Sunt profesoară ca şi dumneavoastră. Vă rog să mă lăsaţi să vorbesc.

– Mă rog, se trânti Răzmeriţă pe scaun, de parcă s-ar fi aşteptat să i se înfigă în carne o pioneză.

– E drept că Ilinca şi cu mine suntem cele mai noi cadre şi deci cu cea mai redusă experienţă din şcoală. De aceea nici n-am încercat să-mi fac cunoscute părerile până acum, considerând că am mai mult de învăţat ascultând pe alţii. Vreau să spun

cu această ocazie că le sunt recunoscătoare acelor care și-au dat osteneala să-mi deschidă ochii, să mă introducă în tainele meseriei – acelor care s-au purtat cu mine generos, m-au luat ucenic fără a fi roși de spaimă că s-ar putea să-i întrec. Dar, să fim înțeleși, numai lor.

Ilinca observă cum freamătă nările celor din cancelarie, ca ale unor ogari puși pe urmele vânatului. Acuzările îi stârneau. Fie se înghesuiau să le aprobe, fie nu îndrăzneau să le dezaprobe. I se păru o clipă că în locul capetelor cu păr vede spinări înduioșătoare de oi vârate una într-alta.

Se gândi: „Atunci când pregăteam pentru cercul de învățământ ideologic tema ‘Organizațiile de bază ale Partidului’, citeam că prima obligație a biroului de Partid este să-i ajute pe membrii organizației, să-i controleze pentru a-i ridica, nu ca să-i înfunde. Dar, ciudat, orice dialog al meu cu Vulpe e o lovitură sub centură. Ca și cum ar spera că n-am să mai urc la mal, ca să aibă el satisfacția să exclame expert: ‘Ați văzut, tovarăși, eu v-am prevenit că o să se înece!’

Și, pe urmă, se spune în documentele de Partid că o adunare trebuie să fie o ‘manifestare a înțelepciunii colective’. Ia să ne gândim: dacă eu, de exemplu, revoltată de faptul că Răzmeriță mă culpabilizează pentru că vreau să învăț, mă ridic și spun că de fapt ar trebui să ne reciclăm cu toții, oare ce-ar fi? Propun ca, paralel cu orele, să avem cursuri și examene. Cum va reacționa înțelepciunea colectivă? Bănuiesc că ar născoci cele mai ingenioase scuze: copii, greutate, sănătate șubredă. Dacă eu totuși o fac, nici pe mine nu mă lasă, pentru că făcând mai mult decât ei îi amenință: ei văd în dorința mea de a învăța un șiretlic prin care am să-i dau jos ca să mă salt peste ei.

Ori ca ei, ori împotriva lor. Dacă ăsta e spiritul în care își pregătesc și elevii, nu e nicio mirare că se simt amenințați. Cine a apucat să vadă în învățătură o armă de atac ajunge, inevitabil, să se folosească de ea așa, în cele din urmă.”

– Tovarășa Răzmeriță, aici de față, continuă Magda cu o tresărire ironică pe care doar Ilinca i-o observă, a pus Ilincăi Acsinte câteva întrebări absolut îndreptățite, dar pe care trebuia să ni le adreseze tuturor. Toți ne străduim să ne îmbunătățim activitatea, recunoscând, deci, implicit, că avem lipsuri, ceea ce nu înseamnă că trebuie să ne perpelim de frică, să fim veșnic învinuiți.

Da, trebuie să fim prezenți în viața extrașcolară a elevilor, însă nu e cazul să ne transformăm în detectivi. Dar cine de aici poate afirma că îi e cunoscută conștiința fiecărui elev ca buzunarul de la haină? Mi se pare o nedreptate strigătoare la cer să îngrămădim în capul unui om cinstit greșelile colective, ale noastre ale tuturor, numai pentru că intuim că acel nefericit n-are destulă prezență de spirit să se apere.

Sunt prima să-mi fac autocritica: am greșit, greșesc, voi mai greși, fără voia mea,

ca tot omul, dar sunt de bună credință, muncesc să mă îndrept. Dacă vi se pare că Ilinca Acsinte este un element primejdios care nu se integrează în societatea socialistă, ori, mai rău, o sabotează, atunci spuneți-vă părerea pe față — la tovarășa Răzmeriță mă refer — pentru ca acuzatul să știe clar de ce e învinuit, să fie avertizat să se apere dacă are ce apăra. Tovarășa Răzmeriță, aveți convingerea că incendiul a izbucnit din cauza Ilincai Acsinte?

— Ei, să n-o luăm chiar așa, se fâstâci directoarea împăciuitoare.

Ilinca simți în tonul ei că Magda așteaptă cu înțelepciune ca îndoiala stârnită de Răzmeriță să se stingă și să dispară orice acuzație legată de provocarea incendiului. Își aduse aminte, rușinată, de o discuție a ei mai veche cu Magda.

„Tu ești așa de imperturbabil calmă”, îi spusese ea Magdei, „pentru că nu-ți pasă de nimeni. Dacă Sița, să zicem, ar telefona acum că a făcut un infarct și e pe ducă, tu te-ai gândi pur și simplu cine o să vină în loc, ce spectacol nou ar pune în scenă alt director, cum te-ai descurca cu el, în fine, orice numai la biata nenorocită nu.” „Te gândești tu așa și pentru mine”, o repezise Magda. „Dar să știi că ceea ce te face pe tine așa de inimoasă e mila de tine, nu de ei. Te pui în pielea lor și te sperii că o pățești și tu. Oi fi eu prea detașată, însă nici capului tău nu-i poate merge bine, înfipt în tălpile altora.”

— Ba s-o luăm, strigă Răzmeriță, sigură pe ce spune. Nu întâmplător am adus în discuție morala comunistă, care, după cum știți, stă la baza formării omului nou, a schimbului nostru de mâine...

Prelegerea se lungea. „E la modă vorbitul în dodii”, își baricadă Ilinca urechile. „Dacă te porți natural și vorbești nesforăitor, Răzmeriță ar fi în stare să te claseze drept protestatar. Mie, una, mi-e silă să-mi urlu pe toate drumurile aprobarea. Foarte bine în sus, foarte bine în jos — ei, fir-ar să fie. Dacă trăiesc și muncesc după același plan ca ei, nu e clar? De ce să-mi fie mereu frică de gafe verbale, de ce să mă autotorturez cu ‘Vai de mine, am spus o prostie’?”

Da, de asta nu-mi descleștez eu fălcile la ședințe: mi se pare uneori că Vulpe abia așteaptă să mă înțeleagă, chipurile, mai subtil decât mă înțeleg eu, să mă folosească pe mine împotriva mea. E o performanță să-ți dai singur un picior în fund, ori eu la chestia asta zic pas. Evident, Vulpe e și el, în fond, un bărbat ca mulți alții. Aș fi putut să fiu nevasta lui, să-l iubesc, chiar să-i fiu mamă. Tot om e, dar, ca și Răzmeriță, nu se poate ca masca pe care o poartă la lumina zilei să nu-l fi modificat. Și-o fi scoțând el noaptea pielea de porc, însă mă întreb, nu s-a schimonosit Făt-Frumos stând zeci de ani sub ea?

Ceva trebuie să rupă vraja, cineva trebuie să-l mântuie de limba lui agresivă,

ori o să rămână cu beleaua asta pe cap? Nenorocirea este că nimeni nu mai ia drept o nefericire reală aspectul lui din timpul zilei: toți știu că pielea de porc e o prefăcătorie a lui și-l lasă în ea, dacă el o poartă. Nu se mai găsește nimeni dornic să descopere ceva frumos în el, înăuntrul lui, pentru că toți ne temem în ziua de azi să batem nouă mări și nouă țări și să rupem nouă opinci de oțel, ca în basm. Cei de teapa lui Vulpe, puși în poveste, devin personaje ratate: blestemați să se urâtească, se îmbracă în pielea de porc fără să-și dea bine seama ce fac și, de cum au pus-o pe ei, uită cu totul cum erau înainte. Nici nu se mai gândesc că până la urmă tot o să le vină vremea să scoată capul din ea.”

Îi povestise Magdei ceva asemănător nu demult și aceasta o acuzase că dramatizează. Magda replicase: „Poate că rolul lui Vulpe, nefiind jucat cu suficientă înțelegere ori inteligență, îl urăște. Dar, ca și învățământul în general, el nu este în esență agresiv. Ai și tu mai mult umor, lasă lucrurile rele să treacă pe lângă tine, strecoară-te la lumină.” „Parcă tu le lași?” „Nu”, recunoscuse Magda, „dar am măcar puterea să le înfrunt.”

Într-adevăr, atunci când Vulpe întârziase peste măsură să-i elibereze caracterizarea biroului pentru o excursie în Polonia, Magda nu se lăsase intimidată. Ilinca își aminti amuzată dialogul lor. „Dacă erau alte vremuri”, o compătimea Vulpe, „faceai un tur de câțiva ani prin Europa. Știu că ești dornică să călătorești.” „O să călătoresc eu și în vremea noastră”, i-o tăia scurt Magda. „Fiecare cu vremea lui. Mare pacoste ar fi să mă trezesc, cu educația mea de acum, în alte vremuri. M-aș putea descoperi incapabilă să mă adaptez. Lumea asta m-a crescut, nu-mi displace în ea, o înțeleg — în fine, locul meu e aici. Dar acest aici ar fi mult mai plăcut dacă, de exemplu, mi-ați elibera caracterizarea pentru excursie.” I-o spusese pe șleau, însă ce folos? Încă nu o căpătase.

— E o chestiune intimă, se sclifosi Răzmeriță, dar n-o pot ascunde colectivului. Tovarășa Acsinte își uită scrisorile de amor extraconjugal în cataloagele copiilor.

Bătrâniceanu sări ca ars:

— De unde până unde am trecut de la incendiu la răvașe?

Ilinca nu-și amintea dacă scrisoarea lui era semnată.

— Propun, continuă Bătrâniceanu, să constituim o comisie care să cerceteze nivelul ideologic al tovarășei Acsinte. M-aș însărcina chiar eu cu această problemă.

— Au de gând să mă pedepsească? îl întreabă Ilinca în șoaptă pe Vulpe, care tăcea mâlc lângă ea.

Vulpe o privi lung. Ședința decursese parcă în absența lui.

— Ce să ne complicăm cu comisii, protestă Răzmeriță. Mai avem, doar, o

anchetă în școală.

—Stai liniștită, îi șopti el Ilincăi. Căinii latră, caravana trece. Apa curge, pietrele rămân.

Să fi fost Vulpe cel anchetat?

—După cum ați aflat, continuă directoarea, întrucât se reduc orele de limbi străine din programă, urmează să se facă restrângeri. Pentru moment, însă, n-ar fi cazul. Poate va pleca să lucreze la facultate tovarășa Matei...

—Nu, o întrerupse Magda.

Hârtia oficială prin care i se comunica rezultatul spunea: „Vă facem cunoscut că, potrivit dispozițiilor în vigoare, concursul pentru ocuparea postului de asistent, poziția 17, la Facultatea de Limbi Străine, Catedra de Literatură Engleză, la care ați candidat, a fost anulat întrucât nu s-a comunicat rezultatul în termen legal. Vă restituim alăturat dosarul cu acte și lucrări depus la înscriere.”

Rotocol îi explicase că s-a întârziat deliberat comunicarea rezultatului. Îi spusese: „Nu se aștepta nimeni să fie respins Dâmboiu. Ai repurtat o mare victorie: concursul s-a anulat în favoarea ta.”

100

17

Încep să apară femei în prag. Ne măsoară hainele de orășeni hoinari, şușotesc în urmă încruntate, cu palma la gură. Trece pe lângă noi un om arcuit de spate, purtând din greu în brațe un coș plin cu pepeni. Îl urmează un câine roșcat.

Iar îmi aduc aminte ceva din copilărie: eram într-o vară lângă o livadă cu prune viorii. Ca să nu intru, m-au amenințat: „Acolo după gard e vulpea.” Până în ziua de azi atunci când spun vulpe văd în fața ochilor un câine mare și roșu păzind amenințător un loc interzis. Omul cu pepeni se oprește, împinge o poartă cu piciorul, intră. Prin fereastra neacoperită îl deslușim intrând cu câinele după el într-o adunare de oameni așezați pe bănci lungi.

— Pepenii n-au să le ajungă la toți, chibzuiește Luca.

Zăbovim uimiți în fața geamului închis, uitându-ne la oamenii adunați înăuntru atât de devreme dimineața în ziua lor de tihnă. Câinele se gudură spre masa din față. Unul din cei trei conducători ai adunării, în picioare, se oprește din vorbit, așteaptă să ajungă câinele în dreptul lui, ia o scândură de pe masă. Cu o privire tâmpă, câinele ridică botul spre el. Omul îi arde una peste ceafă cu sete și animalul țâșnește luându-și lumea-n cap, ca jupuit. Schelălăitul lui umple strada. Îl vedem gonind prin curte până când, stors, se ghemuiește la poartă cu capul sub labe.

Înăuntru, omul cu scândura scrie ceva pe tablă cu o încetineală de necrezut, ca și cum s-ar gândi cum să facă fiecare literă. Se întoarce spre încăperea acoperind cuvintele cu corpul lui. Gata, parcă, să tragă un glonte în acoperiș, ridică toți mâna și așteaptă să fie numărați. După ce toate brațele coboară, se mai ridică unul: omul cu pepeni. Capetele se întorc spre el mute.

Omul se ridică de pe locul lui de la margine și iese tot uitându-se înapoi. Îl urmărim odată cu câinele. Se oprește în fața unui bordei cu ferestrele îngropate pe jumătate. Coboară, descuie și dă drumul câinelui înainte. Îl privim stăruitor. Se uită de jur împrejur și în cele din urmă ne face semn să venim. Ajungem într-o încăperea cu miros de mere lovite care își risipesc aroma la întâmplare. Geamul e întunecat cu hârtie albastră. Se chircește și scoate de sub pat un preș rupt. Îl pune peste câine fără să-l mângâie.

— Ce era acolo? îndrăznește Luca.

— Vor să iasă duminica la muncă, să lungească metroul, să facă un canal care să strămute râul mai încolo, să nu ne inunde.

— Nu s-a revărsat încă? întrebăm înlemniți.

—Nu.

Luca dezvelește un colț de geam. Se opresc în dreptul lui câteva perechi de tălpi. Omul cu pepeni își ia lopata la spinare, răsuflă adânc și ne spune:

—E mai bine să ieșiți prin beci acum.

Saltă din podea capacul de lemn, sub care se cascadează bezna. Ieșim în spatele ogrăzii, fără să fi aflat nimic, fără să fi găsit vreun fir ca să legăm ziua de ieri cu cea de azi. În stradă vedem mergând spre râu, de unde venim noi, alți oameni cu lopeți. Luca se ia după ei.

18

– Da, răspunse Sița Serdaru, ridicând receptorul. E aici, dar suntem în consiliu. Cine o caută? Vă... vă... vă rog să mă scuzați, da, sigur, bineînțeles, cum să nu poată? Îi comunic imediat. Într-o oră? N-aveți nicio grijă, mă ocup chiar eu de problemă!

Preocupată, puse receptorul în furcă.

– Tovarășa Acsinte, i se adresa ea Ilincăi de parcă o vedea pentru prima oară în timpul ședinței.

Bătrâniceanu se foi la gândul că acum directoarea va da curs propunerii lui de a cerceta organizat nivelul ideologic al Ilincăi.

– Inspectoarea Buicliu, anunță directoarea, v-a numit să însoțiți un reporter străin, al cărui ghid s-a îmbolnăvit. Vine să ne viziteze școala chiar azi după-amiază.

Ședința se încheie în pripă. Intrară toți la ore într-o disciplină înțeleaptă. Ilinca rămase singură să aștepte. Revăzu camera de hotel unde petrecuse sfârșitul săptămânii cu Vlad. I se păruse, ca niciodată, că îi cunoaște fiecare gând, însă asta n-o făcuse să se simtă mai aproape de el.

„Sfârșit de iarnă”, gândise ea atunci. „Mi-ar plăcea să revăd, să fiu în stare să recunosc odaia unde am stat atunci când am văzut prima dată marea. M-a apucat un fel de febră a locurilor unde am dormit. Încerc să le regăsesc, am senzația că țin minte perfect stările trăite în ele, când de fapt am uitat și străzile, și casele. E doar o închipuire că nu mi-a scăpat niciun minut.

E timpul să admit că m-am pierdut, sunt alta, am în mine mai multe vârste: copilărie, adolescență, tinerețe târzie. Nu vreau să aflu că nu e nicio legătură între vârstele mele, nu vreau să mă gândesc că ies ireversibil din ele. Mi se pare că, dacă mi le amintesc, e ca și cum nu m-aș fi tras din ele, le stăpânesc, nu mă las scoasă din joc. Atunci, la 17 ani, când se crăpa de ziuă, înotam prima oară în lungul plajei pustii. Mă scuturam de angoasele copilăriei, presimțeam vârsta următoare.”

Din pat, Vlad o urmărise prin ușa balconului și intensitatea de vârf a vârstei ei îl făcuse să și-o închipuie alunecând către o pantă lentă, pe care o prevedea. „Pierdere constantă, la început neobservată, azi a unei amintiri, mâine a bucuriei, poimâine a foamei de ce va mai fi. Mai are până să se trezească. Asta se întâmplă abia atunci când îți dai seama că ai început să pierzi. Atunci înveți să strângi bine în pumni ce-ți rămâne, să nu irosești anii idealizându-i, să nu treci prin ei ca un somnambul.” Apoi el închisese ochii, se prefăcuse că a adormit, că nu simte gestul smucit cu care Ilinca îi smulsese cartea din mână, învelindu-l cu pătura până sub bărbie.

Bătrâniceanu făcea curse între condica de prezență și gazeta de perete, dându-i insistent târcoale Ilincăi.

— Sper că n-ai înțeles greșit propunerea mea, i se adresă. E vorba numai de activitatea profesională, în niciun caz de viața ta particulară. Suntem discreți, ce naiba. O să fie așa, ca un fel de inspecție neanunțată, cu un proces verbal în care o să scriu, „Tovarășa Acsinte este o profesoară etc, etc.” Evident, etc-ul depinde de tine. De felul cum predai, vreau să zic. Zău, Ilinca, să nu mă înțelegi greșit. Dacă știam în ce situație ești, nu te plictiseam cu scrisoarea aceea, care de fapt a fost un fleac, un exercițiu de imaginație, declanșat de muzicalitatea numelui tău. Sunt un sentimental visător, un suflet de poet — Răzmeriță o să înțeleagă chestia asta. Să vezi tu dacă mâine n-o să se poarte ca și cum nici usturoi n-a mâncat, nici gura nu-i miroase. Oricum, am fi amândoi mai în siguranță dacă mi-ai da-o înapoi.

— Am aruncat-o la coș.

— Nu mă prosti, nu faci tu asemenea imprudențe. Te-ai strecurat cu atâta abilitate până acum, că nici nu bănuiește nimeni de ce nu răspunde telefonul tău acasă, și vrei să te cred că ai aruncat -o la coș? Fără s-o rupi?

— Am rupt-o.

— Păcat. Avea o oarecare valoare literară, era un poem în proză. Cândva l-aș fi putut publica.

— Era chiar convingător. Ai talent.

— Îți recit altul, dacă vrei. Compus tot pentru tine. În loc să plec cu Vulpe și să îi îndrug bazaconii, ar fi mai plăcut să te conduc pe tine acasă diseară. Ce zici, mă aștepți?

Directoarea Serdaru reveni în cancelarie ca să-i explice Ilincăi ce anume îl va interesa pe reporterul străin:

— Spune-i că avem cercuri științifice, că ne-am autodotat cinci laboratoare, că avem debateri ideologice săptămânale. Să înțeleagă omul că avem o intensă atmosferă intelectuală în liceu.

Martin, reporterul străin, sosi mult mai târziu decât anunțase și o găsi pe Ilinca privind pe perete o reproducere după Grigorescu.

— Tabloul meu favorit, îi explică ea. O poartă înfundată în vară, uitată în verde.

— Unde crezi că duce drumul care trece prin fața ei?

— Drumul? se miră Ilinca, pentru că, privindu-l mereu la fel, văzuse până atunci numai pomii. Unde să ducă? zise ea la întâmplare, amânând să intre în rolul de ghid. O fi ieșind din tablou.

Bărbați, femei, copii cu lopeți ies din curți, se alătură șuvoiului, parcă pleacă în cruciadă. Se întorc spre noi curioși, lacomi de povești vii.

— Mergi tu pe partea cealaltă, mă trimite Luca. Să nu atragem atenția.

Ezit, mă uit cu jind la bărbații care-și strâng familiile în jurul lor. Mă simt provizorie.

— De ce? mă împotrivesc.

— Așa. Nu vezi în ce lume trăim?

Traversez greoi, merg înapoi odată cu el, pentru că Luca vrea să aflăm ce știu oamenii mahalalei despre inundație, dacă nu cumva a fost amenințat și spitalul. Îi citesc pe față că se simte răspunzător pentru locul acela în care decidem închiderea unei săptămâni și începutul alteia.

Îmi urcă în nări aerul înghețat dintr-o iarnă împăcată, în munți. Gerul surprinsese apa care picura din crengi și o încremenise în țurțuri. Rășina se scurgea de chihlimbar pe trunchiuri, pe unde scoarța era scrijelită. Brazii noi scoteau vârfurile din zăpadă până la genunchi. Brazii bătrâni, ninși din greu, trosneau sub vânt.

Ne-am așezat din mers pe scaunul telefericului, m-a înfășurat până sub bărbie cu pătura tocită. Cablul de care atârnam scârțâia în dreptul stâlpilor, iar scaunul tremura scurt cu noi. Deodată, înaintarea a murit, înecată în alb.

Către poale, brazii erau înlocuiți de fagi și mesteceni. Le vedeam departe sub noi ramurile desfrunzite. Zăpada ne înfîgea lumina amiezii în ochi, făcându-ne să vedem mari rotocoale goale de materie arsă. Dacă scaunul s-ar fi prăbușit atunci cu noi doi în el, n-aș mai fi cunoscut spitalul.

Peste drum, Luca stă de vorbă cu o femeie care își răsfiră părul peste spate cu un gest degajat. Se întoarce către el, râd amândoi. Rămân pironită locului: nu vreau și n-am să refac drumul spre albia râului.

Pierd șirul minutelor. Oamenii cu lopeți s-au îndepărtat. Luca mă găsește privind în gol, așezată pe un trunchi de copac trăsnet.

— De ce te-ai oprit? mă descoase.

— Mi s-a părut că nu te mai întorci.

— Îți construiești fals, mă asigură. Nu dezertez așa.

Încerc să scutur starea de sfârșeală. Luca își face planuri:

— Dacă află măcar acum de revărsare, poate vor încerca să ia legătura cu centrul orașului și o să ne spună pe unde s-o luăm într-acolo.

— Am văzut că te ții după ei.

— Atunci ai văzut și că nu eram singur?

— Da.

— Era o femeie, dar nu cred că era zdravănă la minte. Când m-am uitat după tine, dispăruseși. Simțeam nevoia să-mi confirme cineva că râul s-a revărsat cu adevărat și am evadat din Curtea Veche cu tine.

Trecem iar pe lângă locul unde am văzut adunarea. Cei care o conduceau atunci stau acum în poartă și mănâncă pepenii zemoși. Sângele roșu le curge în barbă și pe haine. Sâmburii se rostogolesc și saltă rânjind în colbul curții.

— Atunci când eram mic, pepenele era pentru mine un miracol, un fruct rar, exotic, spune Luca. Apoi reia un refren cunoscut:

— Sunt trei morți în oraș, iubit.

Mă uit la el. În ce mă privește s-ar putea să fi rămas numai două morți, pentru că de una am senzația că aș fi trecut atunci când m-am oprit fulgerată, pe când el se îndepărta — și nu era singur — între oamenii cu lopeți.

Un bătrânel alb ne-o ia înainte, cărunt și pitic, tăind cu o seceră ruginită nalbele ce ies peste gardurile curților. Parcă l-am mai văzut, ori l-am visat, ori am auzit numai despre el. Vorbește singur:

— Mâncau, beau, se însurau și se măritau, până în ziua când a intrat Noe în corabie și a venit potopul și i-a prăpădit pe toți.

Urcă din urmă strigătele mulțimii.

— Să nu ne creadă pe noi vinovați, tresărim.

O luăm la goană înainte. Strada se înfundă într-o poartă. Ne ascundem după un stâlp, gâfâind. Îi explic lui Luca ce simt:

— Și nicăieri nu se deschid pânzele albastre ale altor lumi.

19

—Tu nu te-ai maturizat încă, spuse Toma netezindu-și părul, așezându-se pe un scaun în dreptul Magdei, într-o cameră la subsol, al cărei geam se lumina intermitent sub farurile mașinilor.

În loc să-l asculte, Magda lungea ultimele minute din ora ei lângă Toma.

—Nici eu până la treizeci de ani n-am știut de mine, mai spuse el.

Cu o lună în urmă, Rotocol îi telefonase Magdei, transmițându-i că decanul facultății e dispus s-o angajeze ca asistentă suplitoare. Trebuia să plece din liceu dându-și demisia. Trebuia, adică să piardă definitiv acel post. Înainte de telefonul lui Rotocol, i se păruse că orizontul se închide cu zidurile școlii, netencuite de peste o jumătate de veac, demne de porecla liceului, Bastilia. Toma avea dreptate: trebuie să știi să aștepți.

Directoarea Serdaru primise cererea ei de demisie cu bunăvoință neutră și de la ea Magda se îndreptase spre N. Reușitu, inspectorul șef. În cele din urmă, acesta îi înmână hârtia de care avea nevoie, cu avertismentul grijului: „Las' că ne vedem atunci când te-or da afară și ai să te întorci în genunchi la noi după supliniri!”

Hârtia anunța că i se desface contractul de muncă începând cu ziua de 23 aprilie. Serviciul Cadre al Universității îi întocmi un contract temporar de muncă, cu care Magda se prezentă la Buzdugan, șeful de catedră.

Pentru început, obligația ei era să însoțească studenții la liceele unde își făceau practica pedagogică. Într-una din zile, intrând cu ei în liceul 15, fu întâmpinată de Răzmeriță de departe:

—Ei, ești fericită că ai plecat de aici?

—Că am plecat? Nu. Sunt fericită că am ajuns acolo, îi răspunse.

Lângă Toma, încercând să scape de numărătoarea minutelor pierdute, Magda se întreabă de ce i-a pomenit de articolul ei despre romanele lui Scutelnic, respins de revista „Studii Literare”.

—Un roman bun trebuie să aibă o poveste, o trase Toma lângă el. Să arate un destin, o naștere, iubire, moarte. Sunt sătul de analize subtile, hrănite cu vieți leneșe, populate doar cu slabe tresăriri.

—Oamenii pe care-i știu eu au cu toții vieți leneșe: copilărie, studii, repartiție, slujbă, căsnicie, copii. Așa-i văd eu. Cele trei opturi: muncă, somn și... mai ce? În epoca asta cu destine identice, romanul e o răbufnire ascunsă a morilor de vânt, o imagine dinăuntru a răstigniților la stâlpul celor trei opturi. Tagma profeților și a ursitoarelor

a dispărut. Acum, când se vorbește pe toate drumurile de viitor, știm viața copiilor dinainte de a se naște. Ca și cum s-ar fi întâmplat deja.

Respirând aerul odăii de subsol, Magda se gândi la destinul Ilincăi. Îl vedea previzibil, nespectaculos: „O să rămână profesoară până la adânci bătrânețe.”

— Tu, îl întrebă ea brusc pe Toma, te-ai gândit vreodată la viitorul nostru — al tău și al meu?

— Omul trebuie să aibă un mister, se ridică Toma de pe scaun, punându-și ceasul la mână. Tu nu vezi ce viață trăim?

Era la începutul zodiei gemenilor. Ieșiră în stradă. Magda se lipi de el încă o dată, cu ascuțită părere de rău.

— La mulți ani, îi spuse.

Se rupse de el, îl urmări dispărând, așteptă să-și întoarcă ochii spre ea, își făcură un semn scurt cu mâna. Porniră în direcții opuse, fiecare spre casă. Era seară, nu distingeau fețele oamenilor de pe stradă, însă îi vedeau pe toți grăbindu-se aduși de spate, singuri, cu copii, cu neveste, amenințați de neprevăzutul pe care nu-l mai observau: se tăbăciseră fără să crâcnească.

Gardul e înalt, nu-l putem sări fără să fim văzuți de cei ce aleargă încoace. Vocile lor se apropie. Zgâlțăm poarta, care cedează în cele din urmă, hârșâind pământul. Pânze de păianjen ni se lipesc în ochi, în păr. Destrămăm ce au țesut gângăniile ani de-a rândul, cât n-o fi intrat nimeni pe poartă. Împingem la loc poarta și tragem pe dinăuntru zăvorul ruginit. Se deschide sub ochii noștri o viziune vegetală, o explozie de verdeață. La capătul ei se ridică un castel cenușiu cu ferestre îngropate în piatră și un turn cu ceas.

— E nouă, zice Luca.

Îmi potrivesc ceasul, îl ascult cum ticăie. Apa s-a scurs din el. Mi se pare deodată ciudat să-mi atârne orele de brațul stâng. Auzindu-mă, Luca reflectează:

— Timpul e o temă feminină.

Parcul nu pare un loc în paragină. Pomii și ierburile au o geometrie gândită. Dacă există cumva și un paznic, ne-ar putea învinui că ne-am strecurat înăuntru pe furiș.

— Ce bine era în copilărie, spune Luca. Atunci toate erau la locul lor.

— Cât a durat copilăria ta dacă la unsprezece ani ai plecat la internat?

— În adolescență au început hărțuiele.

Se joacă cu o nuia elastică. O încercuie peste capul meu ca la sfinți, apoi șfichiue iarba. Eu i-o ținuiesc locului cu vârful piciorului. Înțeleg mai bine petecele de verdeață din oraș, din care pribegesc melcii pe ziduri și unde prind copiii lăcuste în după-amiezele de sărbătoare.

— Ce univers străin, fânul cosit, spun, și mă simt de parcă mi-ar fi dat cineva brânci într-o fotografie.

Luca se înalță pe vârfuri, rupe o vișină stafidită, mi-o întinde. Mușc o fărâma și îi dau lui restul, zicând:

— Să nu înghiți sâmburele.

— De ce? mă întreabă, așa cum întreabă cineva care așteaptă să afle că o să-i crească un pom în burtă.

— Acolo e castelul duminicilor, hotărâsc și Luca mă aprobă, adăugând:

— Îmi place tot ce e fantastic.

O salcie rătăcită de apă se despletește deasă până la pământ, cu trunchiul schimonosit, năpădit de lăstari. Ne facem loc printre crengile subțiri, ne ascundem înăuntrul ei. Umblând pe străzile lăturalnice ale orașului, visam la iarba câmpului, dar

acum prima grijă este să mă apăr de gâzele care o locuiesc. Natura este un refugiu ratat.

Îmi vine în minte un sfârșit de film: fericirea surprinsă încetinit, după o luptă inumană și nedreaptă. O explozie de iubire într-o direcție previzibilă, plutind în soare peste o pajiște înflorită. O compar cu liniștea noastră drămuțată: ce rar ni se întâmplă să ne lungim pe pământul gol și să ne gândim numai la el, planetă călătoare, la precizia lui și la nemișcarea noastră. Deasupra, frunzele foșnesc ca o răsufare. Dedesubtul nostru, statornicia se înfundă și din vreme-n vreme ceva se schimbă în altceva.

Sunt așa de aproape de Luca încât, atunci când se răsuțește spre mine iar eu mă apropiu de el, îi citesc gândurile de parcă ar fi ale mele: „E o salcie rătăcită de apă ca o parașută deasupra noastră”, îmi spune. „Cerulea se despică brutal sub mine, cobor prea încet. Adâncimea la care vreau să ajung e mereu înaintea mea. Alunec plăcut și totuși dureros. Mă scufund în cercuri mari. Ajuns la capăt, mă scutur de pânza încetinitoare, o înconjur pe Ana cu brațele, o las să se prindă de mine strâns, târâtă încă în aer peste umerii mei.”

„E o salcie rătăcită de apă ca o parașută deasupra noastră”, îmi spun și eu, urmându-l într-un vârtej care mă sfâșie, mă uluiește, mă schimbă. Ochii lui cutreieră fără astâmpăr, dincoace, dincolo de mine, în vreme ce alunec spre el. Dau să-l opresc, să rămânem așa. Cuvintele sunt neputincioase.

Ne uităm către parc cu ochi orbi. Gesturile ne sunt prea repede uitate, moi și insuficiente. Crengile se răsucesc amețitor, uscatul se despică. O tăcere trufașă și umilă ne zguduie în goană. Ne înfigem degetele în coama ei, implorând o încetinire imposibilă. Lumea răsturnată găfâie sfârșită, zvârcolindu-se și plângând în somn. Căzuți în capcană, cu trupuri de pâslă, ne întâmpinăm treji. Am vrut să iau forma lui Luca, însă nu l-am putut încremeni, iar el s-a zbatut între prea repede și prea încet, chemându-mă. În clipa scurtă a trezirii, când ochii sunt încă de plumb, stăm înfipti miraculos până la umeri în pământul căscat.

110

20

M-am trezit. Am strâns ochii cât am putut, prefăcându-mă că dorm atunci când doctorul își făcea vizita de după-amiază. În fișa mea de bolnav cu diagnostic neprecizat scrie: Ilinca Acsinte, 31 de ani. Mă aflu într-o rezervă a spitalului de boli nervoase, la zece minute de pavilionul lui Vlad.

Atunci când, în primăvara aceea, după plecarea Magdei din liceu, Vlad m-a anunțat că cinci ani de zile de atunci încolo se legase de București, voia să scrie o carte, n-o să-și mai ia concediu, vinde și mașina, n-o să mai ieșim din oraș duminicile, credeam că o să mă sufoc între el și liceu.

– Ai pățit ceva? l-am întrebat.

Mi-a povestit că în drum spre spital mersese într-o zi cu viteză mare. L-a oprit un milițian și i-a cerut actele. Aici și-a schimbat tonul grav și și-a transformat povestirea într-o glumă. Mi l-am imaginat adresându-se milițianului cu același zâmbet cu care îmi relata mie: un zâmbet care spunea, „știu mai mult despre tine decât ai știut tu vreodată.” Milițianul a desfăcut permisul de conducere, a tras afară ceva din învelitoarea lui, un cartonaș roșu, l-a vârât la loc ca fript și i-a făcut semn rapid să plece.

– Ce era acolo? m-am mirat.

Mi-a întins să văd cartonașul roșu, pe care scria, „Baza sportivă a CC al PCR”.

M-am uitat mai jos :

– Bine, dar ultima viză e de acum zece ani!

– N-a apucat să citească până acolo, s-a epuizat pe drum.

– E o șmecherie ieftină.

– Cu efect psihologic excelent. E descoperirea mea.

– E bună și psihiatria la ceva.

Pe urmă a fost incidentul cu parfumul.

– Ce-i asta? s-a răstit.

– Lavandă franțuzească, Balafre. În reclamă scrie că după ce-ți dai cu ea o să fii seducător.

– Cât ai dat?

– Trei sute.

– Pe rahatul ăsta? Ce ți-a venit?

– Voiam să miroși frumos.

– Lavanda mea ce are?

— E ieftină și miroase a frizer.

— Dacă nu-ți place cum miroase aia pe mine, n-o să-ți placă nici asta. Ai dat trei sute de lei ca să ajungi să nu-ți mai placă mirosul de Balafre.

Îl enerva tot ce făceam. Cum scoteam o vorbă, țâșnea de pe scaun și ieșea în curte, în frig, în cămașă. Se învârtea pe sub geamuri fumând încruntat, iar maică-sa mă privea muștrător, adică eu nu știu să-l cruț, uite ce-i fac.

S-a întors într-o zi în zori de la gardă și m-a găsit cu capul pe brațe, peste cărți. Credea că adormisem învățând, însă nu dormeam. Îmi simțeam capul gol. S-a aplecat spre mine, mirosea a varză, a mâncare de spital, a medicamente, era transpirat, m-am dat la o parte.

M-au hipnotizat cunoștințele lui despre psihicul feminin, ușurința cu care mă explica pe mine mie însămi. Așteptam să scoată din desagă o pană colorată, iar el probabil trăgea agasat aerul în piept de câte ori mă vedea așteptând. Sentimentul că lângă el sunt în siguranță s-a ofilit. Acum, când știu că n-are nimeni în cârcă desaga cu pene colorate, îmi spun că pustiul pe care-l simt înăuntrul meu nu e din vina nimănui.

I-am spus doctorului ăstaia care ține morțiș să-mi găsească o boală că sunt un balon plin cu nimic. Așa, o pojghiță de plastic — toate sunt sintetice în civilizația de azi — care se umflă și se tot umflă. Orice hârtoapă ori colț de stâncă poate să-l spargă.

— Ce culoare are balonul acela? m-a întrebat.

— Evident, roșu, i-am răspuns, în timp ce el nota conștiincios.

Cu Vlad asta nu mi-ar fi mers.

— Ce mai face doctorul Lepădatu? îl întreb.

— E alt om acum, mă privește el, încercând să descopere dacă îl cunosc mai bine decât s-ar cuveni pentru o fostă pacientă a lui. Chiar ieri și-a terminat condamnarea, l-am sărbătorit toți burlacii la Capșa.

— Condamnarea?

— Glumeam, nu mă lua în serios.

— Am să mă umplu în curând cu oxigen, l-am amenințat, ca să mă ridic deasupra tuturor. O să mă pierd în cer la o demonstrație de unu mai, o să plutesc peste ei fără obligații.

— Da' de unde, a chicotit. O să te spargă avioanele, sateliții. Ce înălțime crezi tu că mai este nepopulată?

Cred pe dracu'. Sunt secretara de Partid a liceului 15. Dar asta e altă amintire.

În drum spre castel trecem pe lângă un cal care-și trage botul dintre frunze la vederea noastră, de parcă ar fi înghițit jăratec. Izbucnim în râs. Peste tot e lumină, pomii s-au micșorat, drumul șerpuiește în urmă ca o cărare de pitici. Mă adun lângă Luca, nu ne mai îndoim că râul s-a revărsat și ne-a adus aici. Aș vrea să-l ocrotesc cu bucuria mea. Îmi surâde spunând:

— Tu te-ai deschis de când te iubesc eu.

Evadăm din încheștarea de fiecare zi pe muchia dură a cuvântului gândit. Îi mărturisesc:

— Știi cum își apără basmele fericirea de balauri? Unul dintre cei doi, cel din spate, ea adică, aruncă în urmă un pieptene să se facă pădure. Nouă nu ne-a rămas mare lucru: poate doar să azvârl ceasul, dar înainte, ca să se facă apă.

E deschisă o ușă dosnică de intrare în castel. Pornește din ea un coridor.

— Intrați, se aude o voce. Sunt aici.

În fundul coridorului e o odaie cu pereții pictați și un geam deschis, prin care se vede altă poartă decât cea dinspre mahala, deschisă de noi.

— Aici e atelierul meu: sunt un pictor scăpătat, un zugrav de biserici stângaci.

Mâna stângă a hainei îi atârnă moale și goală. Numai mâna dreaptă pare să fie vie.

— Am îmbătrânit, zice. Ce să-i faci, am ajuns și eu aici până la urmă. Ce vânt vă aduce?

— Fiecare cu ale lui, îmi șoptește Luca, mângâindu-mi urechea cu răsuflarea. Noi cu apa și el cu vântul.

Vopselele de pe ziduri se scorojesc, în curând vor cădea de tot.

— Aici, împunge pictorul cu arătătorul zidul din dreapta, e o imagine a copilăriei. Un copac cioturos, niște petece verzi și două capete ieșind de după el atunci când nu te uiți prea atent, pentru că prima vârstă se ascunde. Zidul stâng l-am pictat pe când mă prefăceam iepure. Întâi s-au rostogolit pepenii peste mine și m-au înecat cu rânjetele lor negre de țeste despicate. Am zăcut o vreme acolo, în bordei, până s-a cicatrizat.

Atunci când am zbughit-o iepurește încoace, îmi pierdusem mâna stângă, eram ciung. E un zid plin cu iepuri de toate felurile, adevărați, esențializați, hiperbolizați, invizibili, de nerecunoscut. I-am pictat cu brațul care mi-a rămas. Mă pregăteam să-i vânez. I-am așezat pe toți în bătaia puștii, apoi am semnat „Iepure”, ca și cum aș fi fost

de-al lor, însă ei știu că sunt în puterea mea. Acolo, pe zidul cu ușa, e desenat un culoar subteran, la care se ajunge descuind multe uși dintr-una într-alta. Prin el se merge pe dedesubtul orașului până la terasa cea mai înaltă din câte există, deasupra noastră a tuturor: un loc unde lumina vine de jos, ca să te ia în cârcă.

— Ce scrie sub el? întreabă Luca.

— „Chosen”, citește pictorul.

Se aude o voce:

— Asta înseamnă „Ales”.

— Era vocea cocoșatului cu pepeni de peste gard, explică pictorul.

— Era cocoșat? îl contrazice Luca.

— Stă în bordei, iese la câmp și are un câine. Eram împreună atunci când mi-am pierdut brațul stâng, dar n-a făcut-o dinadins.

— L-am văzut și noi cărând pepeni.

— Eu, încheie brusc pictorul, sunt puțin cam beat.

Ne măsoară cu milă, dă să iasă de tot, însă nu se îndură. Adaugă:

— Atâta mă duce capul.

Lasă ușa deschisă în urma lui și pleacă, izbindu-se înfundat când de un perete, când de altul.

Ieșim după el, intrăm pe altă ușă întredeschisă. Dăm de o femeie instalată în vârsta de mijloc, care ne oprește înăuntru cu politețe acră:

— Eu sunt nevasta pictorului. Se vede că sunteți oboșiți după atâta drum degeaba. Beți un ceai cu mine. Am un ceai de mai multe sute de ani, adus de el din India. Nu l-am băut încă, de frică să nu adorm și să mă trezesc iar la spital. Ați auzit de spital?

— Cum se ajunge acolo? întreabă Luca.

— Cu metroul. Într-acolo plecați?

— Nu, mă împotrivesc eu. Către centru.

— Tot pe acolo trebuie s-o luați, că nu e alt drum.

— Dar merge metroul?

— Cu ce ați venit până aici? ne întreabă nevasta pictorului, bănuitoare.

— Pe jos.

— Atâta drum? Niciodată nu mi-a trecut prin cap să-l fac pe jos, cu toate că m-am născut pe Ostrov. Încă nu se clădise spitalul, era în vecinătate numai coliba ciobanului: cumpăram de la el brânză și-l chemam să ne cosească iarba în crugul verii. Când s-a făcut spitalul, casa noastră a rămas pe locul ei, la intrarea în curte. Arată acum mai mult ca o gheretă. Tata s-a băgat paznic, pentru că acolo toți se îngrămădesc

la gard, să se uite, să intre, să iasă. Eu m-am măritat aici, iar fratele meu crește pepeni în mahala. V-a arătat atelierul lui? ne întreabă, și se vede limpede că pizmuie cu înverșunare pe oricine are ceva de împărțit cu bărbatul ei.

Odată cu pictorul, aproape neauzit, mai intră cineva. Ne trezim cu el în spate.

— Ați ajuns? întreabă noul venit, pe care l-am recunoscut, deși habar nu avem după ce.

Ne copleșește iar spaima urmăririi, din care abia ne-am tras.

— ...ales, mormăie el.

Mă întreb dacă ceea ce n-am auzit în întregime era „bine” ales, ori „ați” ales, ori „v-a” ales, ori „l-ai” ales, ori „mai” ales.

— La spital, începe omul cu pepeni, încă nu știe nimeni.

„De inundație”, completăm noi în gând. Omul reîncepe:

— A pierdut cheia.

Nevasta pictorului are ochii bulbucați.

— Dă-i-o tu, zice pictorul către ea.

Ea se uită la el dușmănos, iar omul cu pepeni ignoră soluția.

— L-ai ajutat s-o caute? întreabă ea.

— N-am fost acolo. Mi-a trimis vorbă prin cioban să-i aduc alta.

— Să-i cerem cârciumarului cheia lui de la beci și în drum îi duci și pe ei la capul metroului.

— Merge metroul? întreabă iar Luca, sperând să scoată ceva nou de la omul cu pepeni.

Nevasta pictorului pune la fiert o oală cu apă și pregătește câni mari, smălțuite țărănește.

— O fi mergând, zice omul. Voi de unde veniți?

— Paznicul a rămas încuiat înăuntru, îl ademenesc să vorbească, fără să-mi dau seama că mă dau de gol, le arăt că venim de la spital.

Omul cu pepeni tace ca și cum asta n-ar avea nicio importanță.

— Dacă nu știe nimeni, mare nenorocire n-o să fie, încheie el.

Dar eu știu că Petru nu încuiase încă poarta atunci când i-am pus banul în palmă și l-a făcut pierdut odată cu cheia. Și cred că mai știe asta și altcineva: femeia cu voce frântă, care a preferat să rămână înăuntru, cățărata pe gard. Să fie cineva din spital pe urmele noastre? Nu. Revărsarea am văzut-o cu ochii mei. Cine era la spital are să rămână acolo, n-au pe unde pleca. Numai că nu le putem explica celor de aici ceva ce ei nu au trăit. Nu le putem spune că am venit cu pluta prin locuri pe care ei nu le știu sub apă. Nu-i putem convinge că nu ne-am închipuit și nici nu am adus noi

revărsarea: că ne-a împresurat de cu seară apa și n-am avut de ales.

Sună telefonul.

— Alo? ridică nevasta pictorului receptorul, compunându-și o figură tragică și fără o vorbă închide la loc. Credeam, îi spune ea pictorului, că vor ei să încui poarta mare.

— La ce s-o încui, tot nu vine nimeni.

Femeia scoate o cutie colorată, scutură câteva fire cărămizii în apa aburindă care-i frige palmele și încăperea se umple cu o aromă lăncedă. Umplescăunile pregătite. Se uită la cutie. În vreme ce noi așteptăm să se răcească licoarea fiartă de ea, ne vorbește:

— E desenată aici o cutie într-o cutie într-o cutie într-o cutie într-o... De câte ori vreau să văd câte sunt, tot uit s-o pun la socoteală pe cea reală. Cred că numărătoarea nu se termină niciodată.

Pictorul soarbe primul. Omul cu pepeni împinge cana de lângă el în dreptul surorii lui, care nu și-a păstrat niciun pic de ceai pentru ea. Tăcerea se abate peste noi. Ne ascundem fiecare după ultimele vorbe la care am apucat să ne gândim. Pictorul: „Atâta mă duce capul.” Nevasta lui: „cutie în cutie în cutie în cutie în...” Luca: „Trebuie să trăim, Ana. Ia lucrurile așa cum sunt.” Și eu: „...La început a fost cuvântul și cuvântul era lumină.”

21

Se apropia vacanța de primăvară. Traduceam împreună cu Martin nuvelele lui Scutelnic. Sița nu mai contenea să-mi laude talentul de interpretă. Atitudinea ei față de mine se schimbase, devenise prietenoasă. În loc să-mi dea dispoziții, avea aerul că îmi cere sfatul. „Ilinca, n-ar fi bine să mai strângem niște sticle goale?” „Sigur”, răspundeam, „e o inițiativă bună”, și îi executam pe elevi ca și cum mi s-ar fi spus, „Până mâine să umpli clasa cu sticle”. Martin se uita peste textele traduse de mine, pentru a detecta frazele care nu sunau bine în limba lui, pe care eu o învățasem ca pe o limbă moartă: doar cu Demeter avusesem prilejul s-o vorbesc. „E nedrept”, i-am spus odată, „că la voi și copiii știu ceea ce eu am muncit atâția ani să dobândesc.”

Stând de vorbă cu Martin, citind romanele din ultimii ani, pe care le adusesese să le răsfoiască în timpul șederii aici, însoțindu-l pe străzile orașului, încercam să-mi închipui cum arată acea față a globului de unde venea el și pe care mă gândeam că nu am s-o cunosc niciodată. Însă imaginile derulate de el se înșirau neutre, nesubstanțiale.

M-am maturizat. Lumea s-a făcut mai mică, s-a strâns ca o chingă în jurul meu: exist în cercul liceului 15. Ce dezechilibru: înainte, viața afectivă mi-a secăt de sens meseria, iar acum, când am învățat să trăiesc cu o desagă și un bordei, omenește, nu mai am pentru cine. M-am condamnat la singurătate.

Atunci, în ajunul vacanței de vară, când a plecat reporterul străin, mi-am dat seama că am făcut o greșală cu Vlad. În loc să învăț să-l iubesc pentru totdeauna, tot ce puteam face era, în ciuda voinței mele, să mă înstrăinez de el pe zi ce trece. Venea și pleca, avea pacienți, prieteni, rude care mă plectiseau, mă priveau ca pe un copil de pripas. Eu învățam pentru doctorat, el își citea revistele și romanele lui polițiste, ori se cufunda absorbit în dosarele aduse de la spital, pentru că nu avusese vreme să le rezolve în cabinet.

N-ar fi fost nimic că nu aveam preocupări comune dacă, într-o bună zi, trezindu-mă din somn duminică dimineața, nu mi-aș fi adus aminte, clar de parcă ar fi fost aievea, visul de peste noapte: chipul frământat al lui Miron la găsirea biletului meu, durerea lui copilărească, pe care doar o lovitură prin surprindere ne-o poate provoca. Nu fusesem de față în momentul acela și nici nu mă gândisem până atunci ce simțise Miron la vestea neașteptatei mele plecări. Am telefonat, sigură că-l găsesc la părinții lui. Dar aveau dreptate să-mi fie ostili, să-l împiedice pe Miron să mai vorbească cu mine. L-am așteptat, apoi, la ieșirea de la lucru. Câteva zile. Nu l-am zărit. Abia într-un târziu, telefonând la fabrică, am aflat că se transferase la Tulcea.

Mi-am strâns lucrurile și, în prima zi de vacanță, am plecat după el.

Cam la vremea aceea, cu o vară în urmă, plecaserăm împreună în concediu, în Deltă, la un pescar care ne dusesse cu lotca pe câteva canale cu apă stătută, cu pești mari și grei, răsucindu-se capturați în năvoade peticite. Miron intra ușor în vorbă cu oamenii necunoscuți. Li se alătura și căpăta de la ei tot ce voia. Cu el aveam întotdeauna ce mânca și unde dormi, nu era nevoie să mă sinchisesc de nimic, puteam să privesc și să tac ore, zile întregi. Până în clipa când ni se terminau banii.

Soarele n-a fost niciodată în Deltă – așa cum mă așteptasem – un talger uriaș de aramă. Răsărea și apunea în nori, iar la amiază îți lua vederea, nu te încumetai să-l cercetezi. Miron îmi explicase că soarele o să mi se pară enorm în Deltă din cauza umezelii și îmi imaginasem că picăturile de apă o să-l învelescă într-o lupă continuă, o să-l umfle, ca să ni se pară frumos, să-l credem mai mare și mai viguros decât este.

În primă zi când am ajuns singură acolo, am bătut Tulcea de la un cap la altul. Am mers mai întâi în parcul plin de gunoie în locurile dosnice. Am stat o oră la soare pe plaja albastră. Am urcat apoi străduțele întortocheate de la periferie, am ocolit o înmormântare, ca să nu văd coșciugul deschis și am revenit în centru. Înainte să intru într-un restaurant întunecos, bâzâit de muște, unde am așteptat o oră până să capăt o mămăligă cu brânză acră, am trecut în grabă printre picturile muzeului, semnate cu nume pe care le cunoșteam de la Vladimir. Mulți dintre ei îi erau prieteni. Era vindecătorul lor spiritual, cu o miraculoasă lipsă de leacuri imediate. Muncitorii începuseră să se scurgă dinspre fabrici, în salopete, cu căști de protecție în mână, dar eu încă nu mă hotărâsem să mă apropiu de camera lui Miron. Era o după-amiază înăbușitoare de iunie.

118

13

Tăcerea ne înăbușă. Afară e aproape amiază. Soarele bate îndulcit de umbrele toamnei. Bătrânelul alb a ajuns și aici cu secera lui ruginită. „Venea încoace?” mă întreb fără mirare, cu sentimentul că nu mai am scăpare de toți cei pe care i-am văzut vreodată. Se vede că a intrat pe poarta mare. La fel și cocoșatul cu pepeni. Pe cea dosnică am zăvorât-o noi. Luca sare în picioare.

— Pe unde o luăm către capul metroului? întreabă.

Zornăind afară din buzunar o verigă cu chei, nevasta pictorului îi propune:

— De sus se vede bine tot drumul.

Pleacă amândoi. Pictorul își vâra capul într-un dulap cu cartoane colorate și scotocește îndelung între ele, ca și cum s-ar piti, n-ar vrea să fie părtaș la ceva ce se petrece ori stă să vină.

Cocoșatul cu pepeni îmi întinde și ceașca lui cu ceai. Sorb lichidul amărui, cu gândul la Luca.

— Poarta de obicei Petru o încuie, anunță cocoșatul.

— Cine e Petru?

— Un mut care doarme la Cetatea Părăsită și vine cu pluta la spital zi de zi să cerșească. De auzit aude, însă nu l-a pomenit nimeni vorbind. O fi pierdut și cheia, așa cum își pierde banii prin iarbă, că n-are niciun buzunar întreg.

Atunci când îi puneam banul în palmă cerșetorului, Luca era cu spatele la mine: făcea semn femeii lipite de gard. Să fi aflat ea, ori altcineva, de pierderea cheii înainte ca poarta să fi fost încuiată?

— Dacă scapă vreunul, întărește cocoșatul bănuiala mea, și ridică stăvilarul de pe Ostrov, spitalul o să fie înghițit de apă.

— Spitalul?

— Râul ăsta e prea mic ca să facă alte pagube.

Pictorul a scos din dulap un registru vărgat ca hainele de pușcăriaș și mi-l întinde. Scrie pe etichetă: „Vizitatorii muzeului”.

— Ce fel de muzeu? mă mir. N-am văzut mai nimic.

Au ieșit amândoi din odaie, n-are cine să-mi răspundă. Apuc creionul tocit, legat cu sfoară de cotorul registrului. Când sunt cu Luca, abia pot îngăima câteva vorbe. Muștenia lui Petru ne urmărește. Am să-i scriu bănuiala mea că cineva care nu voia să rămână singur a ridicat stăvilarul, ca să le taie calea celor întârziați, ca noi, după ora vizitei.

Încep să aştern vorbele pe hârtie:

„Îngenuncheat în iarbă, cu spitalul în spate şi râul dinainte, cu o istorie mută, Petru a uitat spitalul neîncuiat. S-a culcat, l-am lăsat dormind şi l-am jefuit. Petru fără chei.

L-am părăsit între ape, i-am luat pluta cu care s-ar fi putut salva. E şi vina mea că el n-a mai avut cu ce să încuie spitalul, că cineva a scăpat apoi şi a ridicat stăvilarul. Altcineva a sperat că o să fie înghiţită valea oraşului şi nu spitalul de pe Ostrovul înalt, şi a mai sperat că, neavând încotro, noi doi o să ne refugiem, o să rămânem cu ea după gratii.

Ciudat, cum nici nu ne-am gândit să vâslim într-acolo. Mansarda lui Petru ne-a acoperit vederea spitalului cu totul, îndreptându-ne ochii spre dealurile oraşului. Dacă i-am povesti pictorului, poate ar lua el pluta de la malul mahalalei şi l-ar aduce pe Petru. Numai că pictorul e ciung, nu poate vâsli până acolo. Cocoşatului şi femeii nu le putem destăinui nimic despre revărsare: ori n-au să ne creadă, ori au să dea vina pe noi.

Ca să ne întoarcem noi doi la mansarda unde am înnoptat şi să-i înapoiem lui Petru pluta furată, ar trebui să traversăm iar mahalaua. Dar cine ştie ce ne pregătesc oamenii cu lopeţi, dacă nu cumva s-au adunat iar ca azi dimineaţă şi au hotărât în unanimitate că noi, singurii străini între ei, am provocat revărsarea pe care până acum trebuie să o fi descoperit.”

Am scris cât m-am priceput. Rup foaia ca s-o iau cu mine. Absenţa prea lungă a lui Luca mă apasă. Îi pândesc paşii, nu ştiu să mă apăr de această pătrunzătoare nelinişte nouă. Poate n-ar trebui să-i spun că, dacă râul s-a revărsat, a fost şi vina mea.

Plec după Luca. Pictorul şade turceşte în prag, cocoşatul e în picioare în spatele lui. Duşumeaua se clatină de parcă ar hurui metroul sub ea, zguduirea se prelungeşte, se înteteşte. Omul cu pepeni o zbugheşte afară răcnind:

— Cutremur!

Pereţii se încovoie şi se deznoadă vuind, podeaua alunecă, îmi simt genunchii moi, ne folositori. Lumea a pornit să se surpe, clădirea e zgâlţâită până ce se aud cărămizile clănţănind, pământul ne saltă hain şi fără sfârşit în cârcă. Înversunarea se stinge într-un foarte târziu. Aud, slabă, vocea lui Luca:

— Un păcat pe punctul de a fi sacralizat... moartea e o trecere... robie grea... realitate misterioasă... orice vorbă clară împuţinează, risipeşte.

Strig:

— Ești —

Și, în loc de răspuns, aflu că e viu din căldura amețitoare cu care mă strânge îndelung lângă el.

Ne strecurăm afară. Am zăbovit împreună în două locuri. Pe unul l-au înghițit apele, pe celălalt l-a despicat un cutremur.

— Ce ai văzut acolo sus? îl întreb.

— Săli lungi cu ziduri acoperite cu peisaje. Am urcat o scară de lemn în spirală, până la capăt, în foișorul orelor. A vârat în broască o cheie cu formă ciudată, ca mâna care-i lipsea pictorului. Cheia a rămas înțepenită, nu mai putea nici să o învârtă, nici să o scoată și m-am bucurat, pentru că nu-mi plăcea să afle ea ceva ce eu și cu tine ne-am obișnuit să ascundem. „Prea multe uși”, m-am revoltat și am dispărut pe scări în jos. M-am oprit într-o sală uriașă plină de rafturi cu cărți, am luat în mână câteva volume. Erau doar coperti goale: falsă bibliotecă, menită să inducă în eroare, să fie văzută de la ușă, nu citită. „Foișorul nu se deschide”, mi-a strigat nevasta pictorului, bocănind pe scări.

Pe drumul pietruit care duce la poarta mare, ne mână din urmă zgomotul târșăit al unor tălpi de lemn.

— Au scăpat, vine după noi omul cu pepeni. Casă zdravănă, de pe vremuri.

Poarta se leagănă, iese el primul, lăsându-ne cuprinși de o amețală bolnavă. Pe tabla albă atârnată de clanță scrie: „Duminica închis”. I-am luat, așadar, prin surprindere. Cocoșatul ne strigă peste umăr:

— Nu e prima oară!

Îmi vâr mâna într-a lui Luca. Omul cu pepeni rânjește uitându-se înapoi:

— Manole, Manole, zidul.

121

22

Magda era de câteva luni asistentă. După ce, într-o seară, izbutisem să-i povestesc ce se întâmplă cu mine, pe neașteptate am aflat, din gura ei, în ce anume, de atâta vreme, se zbate ea.

— Pe când tata încă mai lucra la spital, mi-a povestit atunci Magda, a adus bilete la o piesă de teatru pe care o văzusem, dar aş fi vrut s-o revăd. Era o piesă scoasă din repertoriu la câteva săptămâni după premieră şi readusă recent, cu alţi actori şi alt regizor: eram curioasă ce a rămas din ea. Spunându-i lui Toma despre asta, el a replicat: „Am căpătat şi eu, am şi spus acasă şi toată lumea a fost de acord să mergem.” „O să suport confruntarea”, l-am asigurat. „Am să încerc să nu mă uit înspre tine.” „Poate că tu ai s-o suporti”, s-a împotrivit, „dar eu nu am atâta cinism.” Nu regretam piesa, ci faptul că mă împingea în umbră. Să fi avut un copil cu el, acum am fi doi de care să se ferească.

— Aşadar el este din spital, am remarcat.

Magda a ocolit până la ultimul cuvânt să-mi dezvăluie cine este. S-a prefăcut că ar fi auzit greşit:

— Da, e mult de mers până la spital: două maşini şi un tramvai, pe puţin două ore. Dar acum s-a construit metroul şi, deşi tot două ore am făcut venind înapoi, cel puţin n-a trebuit să schimb de câteva ori, să mă dau jos, să aştept în staţie, să-mi fac loc să cobor.

Apoi a reluat şirul povestirii:

— Într-o dimineaţă în vacanţa de iarnă, după ce nu-l văzusem zece zile, m-am dus după el la birou, fără să-l anunţ. L-am găsit gata să plece la un coleg bolnav şi l-am rugat să mă ia cu el până acolo. A avut mai multă minte decât mine. Ne-ar fi văzut toţi ieşind împreună. Se grăbea. „Te aştept să vii înapoi”, am propus şi mi-a răspuns: „E frig. Nu mă aştepta pe mine, e păcat.”

Am aflat cu totul întâmplător că atunci, acum cinci ani, Magda îmi povestea despre directorul spitalului de boli nervoase, Toma Elisei. L-am văzut ieri purtând puloverul acela inconfundabil, după care Magda m-a târât prin toate magazinele, în ziua când încercam din răspuţi să-i povestesc schimbările petrecute cu mine. Tot scrutând rafturile, ascultând cu o ureche la ce-i istoriseam eu, după şase ore de mers pe jos, într-o prăvălioară cu obiecte refuzate la export a găsit ce voia. Mi s-a părut ciudat că modelul şi măsura sunt bărbăteşti, că iroseşte ea atâta energie pentru altcineva decât ea însăşi. Am stat de vorbă până târziu. Vlad era de gardă.

Nu-mi plăcea rolul de coș de gunoi pe care Magda mi-l atribuia. Eu îi povestisem lucrurile frumoase din istoria mea cu Vlad, în vreme ce ea se smiorcăia, mă îndopa cu nemulțumiri mărunte: nu era ea genul de femeie care să stea atâția ani în umbra unui bărbat care o martiriza.

—Spunea la început: „Sunt capabil de mari nebunii pentru o femeie pe care o iubesc.” Măcar o singură dată să-și fi petrecut o zi întreagă cu mine.

„N-a trăit”, mă gândeam, „situația în care toți se întorc împotriva ta, te asfixiază, te îngroapă de viu. Nu știe că, mai intensă decât propria fericire este remușcarea că ai lovit pe nedrept în cineva apropiat, de care te-ai despărțit fără să-ți pese ce se alege de el.”

—Când mă trezesc seara, singură, pe cale să îmbătrânesc, în casa asta zgomotoasă de răscruce, ei bine, mă simt ca într-o cursă de șobolani după ce am înfulecat cubulețul de brânză. Clac, bucuria s-a sfârșit. L-am întrebat, „Ce-o să se întâmple cu noi?” și am aflat : „De unde să știu eu”, mi-a zis. Altă dată, la o întrebare mai directă, a replicat, „Poate.” L-am discutat prompt: „‘Poate’ e mai aproape de da, ori de nu?” „De da”, mi-a răspuns, „pentru că arată cel puțin dorința de a schimba.”

123

12

— După mine, ne face semn cocoșatul ridicând pieziș ochii către noi.

Străzile se despletesc înecăcioase în arșița amiezii. Încetinim pasul în dreptul unui bloc neterminat și ne pierdem cu totul de omul cu pepeni. Luca amenință în glumă:

— Râzi tu, râzi, Harap Alb, zise atunci Gerilăsetilăflămânzilăochilă, dar unde mergi fără de mine n-ai să izbândești.

Odăile se văd de jos: guri căscate, oarbe, fără uși, fără ferestre. În jur, casele joase și fântânile cu cumpănă zac demolate, ca să facă loc unui cartier nou. Ori poate le-a năruit cutremurul. Suntem iar singuri.

— Te las aici, zice Luca.

Îl urmăresc în gând cum urcă un etaj după altul, călcând, poticnindu-se.

— Ei sunt de la școala de corecție care o să se mute aici, îl oprește o voce de copil. Căram ferestrele înăuntru atunci când a început cutremurul. Au luat-o la goană, să nu se dărâme peste ei. Numai eu m-am încumetat să rămân. Înainte să mă bage intern aici, îmi plăcea să recit sfârșitul de la Punguța cu doi bani: „Și a ținut veselie ani întregi și acum mai ține încă, cine se duce acolo bea și mănâncă, iar pe la noi cine are bani bea și mănâncă, iar cine nu, se uită și rabdă.” M-au prins atunci când am fugit la oraș pe jos, pentru că voiam să zugrăvesc o biserică. Pe noi, la școală, ne face, după specificul regiunii, crescători de pepeni.

De departe se aude un fluierat.

— Ne cheamă, sfârșește băiatul, și îl aud venind spre mine.

— Ascultă, zice Luca în urma lui. E cineva jos. Spune-i că sunt aici.

Câtiva nori zăbrelesc cerul. În trecerea lor peste soare, arșița și răcoarea se înghit între ele. Pe caldarâmul desfundat de rădăcini noduroase curg lumini scurte și umbre lungi. Balauri schilodiți se cațără pe ziduri, loviți de înseninare. „Că vrem să glumim și să te zidim.” Pe nisipul de construcție e desenat un ceas solar. Dărâm creanga din miezul lui. Oricum nu mai arăta nimic. Cerul s-a întunecat de tot. Se ciocnește de mine un copil în uniformă de muncă. Recunosc pe chipul lui trăsăturile pictorului, violent întinerite. Dinspre capătul străzii se apropie un cârd de școlari în aceeași uniformă. Băiatul mă ocolește șoptindu-mi:

— E sus. El.

— Atât a fost, strigă milităros un individ cu fluierul atârnat de gât.

Cu respirația tăiată de emoție îl ajung pe Luca la ultimul etaj, într-o încăpere

124

unde tavanul a căzut, umplându-se cu moloz. Nu deslușim nimic afară, dedesubt. Luca însă nu se dă bătut. Odată și odată tot o să aflăm. Îmi explică de ce vrea să știe ce știu ceilalți:

— Trebuie să trăim.

125

23

— Când stau lângă el, timpul fuge mai iute ca lumina, a continuat Magda. Am învățat să nu-l irosesc cerând ce știu că nu-mi poate da. „Măsurăm timpul în feluri diferite”, mi-a zis. Dar eu știu că atunci când stai cu o femeie care ți-e nevastă, timpul nu se scurge, nu-l pierzi spectaculos, ci se adaugă: vine în liniște, să întărească o alianță calmă, nu mereu flămândă.

Nu înțelegeam frământările, neliniștea bolnăvicioasă a Magdei. Mă gândeam în același timp la Vlad, care, din clipa când a spus că mă iubește, nu și-a mai numărat minutele. M-a făcut să simt că lângă mine timpul lui e câștigat, nu pierdut. Aveam senzația că, în loc să-mi povestească istoria ei reală, Magda făcea de fapt, pe socoteala mea, un fel de tubaj sufletesc, secreta venin, voia pur și simplu s-o descotorosesc eu de ceva ce o încurca, ce nu-i trebuia înăuntrul ei.

— Aș vrea să se învețe să mă ia în serios.

Nu era în stare să se povestească. Analiza monoton, ca un gramofon stricat, aceeași și aceeași nemulțumire.

— Atunci când a fost plecat la Belgrad, nu-mi găseam locul, orașul era mort, parcă se golise. Peste un număr de ani, poate, chiar fiind în același oraș, dar bătrâni, el n-o să mai aibă nevoie de mine. O să aflu că bruma de tinerețe cu care l-am interesat s-a dus, că nu mai am niciun drept la prezența lui, nicio putere să mă apropiu. Atunci când l-am întrebat dacă vreodată, sigur, mai târziu, o să fim împreună, a ripostat: „Asta se întreabă fie când ești sigur că e posibil, fie când vrei să termini cu cineva.” Și totuși a adăugat: „Cu tine am un sentiment de statornicie.”

Abia atunci mi-am dat seama că, în întuneric, Magda plânsese tot timpul, până când vocea i se frânse și mi se păru că îi trece prin suflet un fier înroșit. O disprețuiam. Am plecat pe loc, revoltată și umilită. La urma urmei, cine se credea, că voia asigurări pentru viitor?

126

11

Aud o femeie strigând alteia peste gard:

— A săpat azi-dimineață și a dezgropat pe furiș o găleată cu pietre scumpe.
L-am văzut dosind-o: cu ochii mei l-am văzut!

Cealaltă, surdă, întreabă scurt:

— Ha?

Strada cotește în dreptul cârciumii. Ne uităm cu jind la firma cu farfurii aburinde și pahare pline, vopsite pe ea. Intrăm, obosiți, flămânzi, însetați. Mesele sunt pustii, aerul e stătut, parcă e seară.

— Nu vă temeți că mai vine un cutremur? ne întâmpină cârciumarul, înălțându-se de sub tejghea. N-a mai rămas nimeni aici. De unde veniți?

— De la blocul acela, îi face Luca semn grăbit din cap.

— De la școală, se dumirește cârciumarul. Ne mândrim cu ea. Am făcut muncă patriotică și am terminat-o înainte de termen. Eu am ajutat chiar azi la lustruit podelele. A scăpat neatinsă de cutremur. Se clădește bine prin părțile astea, nu ca altădată.

Vrem să cerem de mâncare, dar ce putem cumpăra cu trei monede? Mie mi se pare că mahalaua s-a adunat să joace în jurul nostru un joc de-a „ce vezi tu și eu nu văd”. Luca se așază cu fălcile încleștate la una din mese, însă, până să ceară el de mâncare, cârciumarul i-o ia înainte și se pune pe povestit:

— Eu am venit târziu aici. Mă trag tocmai de la Izvorul apei, explică el. Odată, după o iarnă lungă, ghicitoarea satului a umblat din om în om și a prezis că râul are să se umfle peste noapte de la zăpezi și o să ne smulgă cu așezări cu tot la vale. N-am avut vreme să luăm nimic, ne-am repezit care cum eram, am urcat în vârf, departe de coasta satului, care cobora. Râul nu s-a revărsat. Am înnoptat pe creastă. Când ne-am trezit eu și ai mei, o parte din oameni plecaseră. Am coborât în sat zgribuliți, cu moartea în oase, dar, când să intrăm în curtea noastră, la moară, poarta era zăvorâtă: cei dintâi veniți din munte își luaseră casele cele mai bune. Pe a noastră a pus mâna fierarul satului. Nu mai aveam unde ne duce decât în șopronul unde trăise el până atunci.

— Puteați învăța fierăria, sugeră Luca.

— De la cine? Fierarul s-a dus la moară cu gândul să nu muncească greu ca înainte. Nici nu voia să mai audă de ciocan.

— De ce nu l-ați silit să plece?

— I-ar fi sărit în ajutor toți cei care apucaseră case înstărite. Au dat de știre

satului că vechii proprietari s-au înecat în râu. Am găsit în șopronul lui un maldăr de chei: cu atâta ne-am ales. Ne-am lăsat bătrânii acolo și am coborât încoace. Frate-meu s-a așezat pe Ostrov. Eu mi-am zidit cârciuma asta, el s-a făcut paznic la spital. Nu mai iese de acolo, are o boală cu dureri la încheieturi. Noroc cu Petru, care-i face de toate. Ne-am aranjat bine. Și când te gândești că, dacă nu furam căruța cu coviltir, nici nu ajungeam până aici. Acum căruța a luat-o frate-meu, pe Ostrov. Partea mea au fost cheile.

Mă identific cu ce simte Luca la auzul poveștii cârciumarului. El, care s-a trezit de mic singur pe mal, cu spaima hidoasă că n-o să mai treacă de apa ieșită din albie. Țin minte tot ce mi-a spus de când îl cunosc, până la vorba cea mai neînsemnată. Cărat în cârcă – povestea el – s-a agățat deasupra apei ca să fie trecut dincolo, pentru că asta i se cuvenea. Între timp, chemările șchioape către celălalt mal au secăt, însă el tot să treacă în somn albastru de Prahova, care întotdeauna e învolburat la iscarea primăverii. Îl ascult, îi cântăresc cu duioșie privirea deschisă, catifelată.

– Pictorul vă e rudă, îl descoase Luca pe cârciumar.

– Da.

– Din ce trăiește?

– Zugrăvește pereți prin casele noi. Și aici a pictat ceva.

Ne arată un zid violent vopsit: trei oameni cu fețe roșii de bețivi și ochii aprinși.

– Copii are?

– Are. Un băiat. Adineauri au fost colegii lui să se adăpostească aici, dar el nu a venit. L-au dat la școala de corecție pentru că a fugit de acasă. Maică-sa îi tot povestea ce auzise despre falsa revărsare, prezicând una adevărată. Eu l-am chemat să stea aici, mai departe de râu, însă ea n-a vrut nici în ruptul capului să-i dea drumul, că, dacă a trăit ea atâta lângă apă și n-a avut nici pe dracu', n-o să pățească nici el nimic. Eu cred că băiatului i-a fost frică să nu se învețe până la urmă să fure și el. A fugit spre celălalt deal, dar nu s-a îndepărtat cine știe cât, s-a aciuiat în vale, la Cetatea Veche. A dat de o icoană cu Sfântul Gheorghe acolo. I-a plăcut lui cum era făcută și voia să intre ucenic. Acum nu mai iese el curând de unde e și, atunci când o ieși, știu că o să fie cumințit.

Mi-e bine lângă Luca. Poate cârciumarul să pâlăvrăgească oricât, dacă asta ne ține alături.

– Nu mă am bine cu nepoată-mea, explică el. N-am mai dat pe acolo de când cu pălăriile negre. Îmi trimisese vorbă frate-meu că și-a pierdut cheia lui, să-i dau alta, dintr-ale mele. Printre cheile fierarului erau trei de forma unei mâini tăiate: a luat el una, două mi-au rămas mie. Când s-a clădit spitalul, și-a făcut la poartă încuietoare specială, pe măsura ei, care se închidea numai pe dinafară. Așa a vrut el, cu gândul că

nimeni n-are să se poată încuia pe dinăuntru, să se facă stăpân în casa lui, iar pe dinafară nici atât, altă cheie ca asta nu mai putea fi.

Nu știu cum s-a întâmplat într-o zi de n-a mai găsit-o. Atunci încă a avut noroc, a rămas încuiat înăuntru. Acum aud că i-a rămas poarta descuiată. M-am dus duminică la castel să-i dau fetei lui, să-i trimită ea a doua cheie și, ce să vezi, se ia după mine o ceată de țânci. Uitasem că de sărbători e închis muzeul. I-am lăsat să intre în parc. Tot alergând după ei să-i scoată, odată văd că-i cade nepoată-mii din șorț o legătură de chei și, printre ele, una leit cea adusă la mine. „De unde-i cheia aia?” întreb și dau s-o apuc.

Mi-a smuls cheile, s-a pipăit repede să vadă dacă o mai are pe a mea în buzunar și s-a răstit: „De sus”, cică. Or, ceasul de sus e mort de când a luat ea în grijă castelul și a trimis-o la azil pe baba care curăța foișorul orelor. Când și când bate clopotul din senin, o mai iau razna roțile lui retezătoare. Zicea că n-are cu ce intra la ceas să-l întoarcă, de aia arată mereu ora nouă.

După ce a strâns țâncii de pe unde i-a dibuit, i-a vârât pe toți în pivniță să le facă morală: le-a îndesat la fiecare în cap câte o pălărie neagră și i-a amenințat că-i ferecă acolo. Arătau ca niște moșnegi supți de pământ, învinși ai vieții, la capătul, nu la începutul ei. S-au făcut mari acum. Sunt crescători de pepeni în toată firea, dar tot se mai plâng că visează noaptea beciul cu pălării negre și nădușesc de frică să nu li se fi înfundat, că atât le-a fost. Acum mai vrea o cheie.

— De la beci, îl completează Luca, dându-se de gol.

— Care beci? și cârciumarul ne întoarce spatele înghețat.

De sub tejghea se ivește acum omul cu pepeni, urcând de undeva de dedesubtul ei. Degeaba se căznește cârciumarul să-l îndese la loc.

— Am încuiat pe dinafară, zice cocoșatul, arătându-i cheia cu cinci degete. Au venit?

— Cârciumarul îi face semne deznădăjduite să tacă, însă zadarnic.

— Ești sigur că nu mai vrei să intre nimeni în beci? Ori nu e asta ultima cheie?

— Tu ți-ai luat găleata? îl întreabă cârciumarul pe cocoșat, răzbunător.

E rândul omului cu pepeni să se schimbe la față.

— O să plouă, reia cârciumarul amenințător. Cu ce te duci pe Ostrov?

— Nu mă duc, mă așteaptă ciobanul, găfâie omul cu pepeni.

— Și el cu ce a venit?

— Cu căruța cu coviltir.

— Vezi să n-ajungi prea târziu, îl gonește cârciumarul, în vreme ce formează un număr de telefon.

129

- L-ai văzut pe băiat? mai întreabă timid cocoșatul, vârând cheia în sân.
- L-am văzut noi, se amestecă Luca. Cred că plecau toți către râu.
- Gata! se răstește dintr-odată la noi cârciumarul, arătându-ne ușa.

Pe cartonul atârnat în geam scrie cu fața către înăuntru, „închis”. Ne grăbim după cocoșat. Luca îl întreabă pe unde s-o luăm. Omul face un gest vag cu mâna și e înghițit de o invazie de bețivi care dau năvală în cârciumă. Unul din ei împușcă brațul drept în sus și strigă îngânat de ceilalți:

- Cere și ți se va da.

130

24

O mulțime de întâmplări s-au adunat în anul acela când Magda a plecat din liceu și când tot ce se întâmplase după incendiu părea a fi fost din vina mea. Era un joc, ceva nereal care se chema „căutarea unui vinovat”. Câștiga cel care știe, atunci când se abate năpasta jocului peste el, că la toți le vine rândul, că e un joc: nu lovește de-adevăratelea. După un timp se deprind și năpăstuiții să nu mai ia toate vorbele în serios. Atunci când li se urlă în urechi „Ai pățit-o! Atât a fost!”, inițiații fac o piruetă grațioasă, un gest de operetă. Ridică mâinile sus, semn că se dau înfrânți, și zic formula rituală: „Mă autocritic”. Dar în anul cu incendiul și celelalte, eu nu știam că așa stau lucrurile. Eram la fel de afectată de acuzații ca și Dobre, care în primăvara de după anchetă ne-a părăsit definitiv.

Stăteam de vorbă cu Stoian Vameșu, fost elev al școlii, tânăr prozator, fost coleg de liceu și bun prieten cu Magda, după cum m-a informat chiar el dintr-o răsuflare. Stoian venise să-i ia un interviu lui Martin pentru revista studențească. Voia să mă cunoască mai bine, așa că m-a rugat să îi dau și eu un interviu, sau mai bine să povestesc ceva despre mine, despre cum am ajuns ghidul lui Martin și cum este să te confrunți cu altă cultură. În timp ce îi povesteam încercam de fapt să îmi explic mie însămi ceea ce tocmai mi se întâmpla în liceu.

—Nu reușesc să văd în mare, dincolo de lucrurile mărunte care sunt în puterea mea. N-am aflat cui folosesc eu. Văd în fiecare ungher coaliții împotriva mea. Vreau și eu să votez cu un grup care mă vrea, să fiu acceptată, necesară, să am un loc sigur, să intru în rând cu oamenii. Dar am senzația că de fapt nimeni nu vede pe nimeni.

Orbește, ne înconjurăm unii pe alții cu vorbe goale: am ajuns să înțeleg sensul unei fraze după intonația ori poziția ierarhică a celui care o rostește. Am trăit panica asta că-mi pierd cuvintele atunci când încercam să-i explic lui Martin lumea noastră. După atâtea cursuri ideologice despre orânduirea socialistă, cu tot nivelul meu intelectual, nu i-am putut spune nici măcar cine aprovizionează cu marfă prăvălia de vizavi.

El zicea că la ei fiecare oraș își are pitorescul lui comercial. Eu mă gândeam că pe noi, din acest punct de vedere, comerțul ne ține calmi, ne ferește de surprize: ce nu găsești aici, nu găsești nicăieri. I-am explicat că, în societatea noastră, omul e pe primul plan, și mi-a replicat că „omul” e un cuvânt abstract. „Cine ia hotărâri?” m-a descusut. În timp ce-i răspundeam, „Noi, cu toții”, mă gândeam că nu știu nici măcar un singur individ care să zică de bunăvoie, „vreau să am sub 18 grade iarna în cameră”. Nu

suntem spartani, să folosim selecția naturală ca să ne curățăm societatea de cei șubrezi.

Stoian făcea ochii din ce în ce mai mari, până ce, în ultimă instanță, puse stiloul jos dezarmat și se îndepărtă scârbit.

În clipa aceea intra Vulpe, împingând-o pe Ingrid în fața lui către mine:

– Arată, îi ordonă el fetei. N-o atinge! urlă apoi la mine. Citește din mâna ei!

Erau patru versuri:

„În nopțile cu cer senin și lună plină
Când florile vor înflori
În liniștea plăcută și divină
De-al meu nume îți vei mai aminti?

Dobre Cristian”

– Ce-i cu asta? l-am întrebat.

– Ultimul document în cazul Dobre, de care cu onoare răspunzi.

Ingrid avea o privire uscată, rea. Știam cu toții că Vulpe insistase ca Dobre să fie transferat la o școală corecțională, iar eu să fiu descalificată din meseria de educator. Cel puțin așa îmi povestise Sița în taină, după ivirea lui Martin în școală. Ingrid se scutură violent de mâna cu care Vulpe o trăgea afară din cancelarie și se întoarse către mine, zâmbind senin:

– S-a spânzurat Cristian. L-au găsit atârând în pod azi dimineață.

Martin intra pe ușă strecurându-se printre ei și o invită insistent pe Ingrid să vină cu noi.

– Mergem la muzeul de istorie a Partidului, l-am lămurit pe Vulpe, care ne privea descumpănit, ca un avocat a cărui pledoarie este primejduită de sustragerea unei dovezi esențiale.

Interesul lui Martin și al meu pentru Ingrid sporise din ziua când, încercând să se apere de acuzațiile pe care i le aducea Vulpe într-o sedință UTC, cum că nu ne-ar fi avertizat ce zace în Dobre, Ingrid rămăsese fără voce. Dădea din buze fără să articuleze vreun sunet. Se ridicase în picioare și parcă îl maimuțărea pe Vulpe. Sala izbucnise în râs.

Martin mă rugă să-i traduc ce cuvinte forma eleva aceea fără să le rostească. Dar nu era o glumă, nu i se întâmpla prima dată. Fusese internată pentru același motiv cu un an înainte și după o operație pripită plecase vara la o rudă în Franța, unde făcuse raze o lună de zile. Răgușeala se repetă, chiar eu o vizitasem într-un asemenea moment și avusesem o bănuială vagă, apăsătoare. Mai târziu, Ingrid a venit singură la mine, să-mi povestească că se întâlnește zilnic la tratament cu mama lui Dobre.

În cele câteva zile până la înmormântare, refuzând să răspundă oricărui

132

întrebări privind sensul poemului adresat ei, găsit în podul unde se spânzurase Dobre, Ingrid mimă răgușeala ei, cunoscută acum de toți.

Colegii ei, elevii clasei mele, multiplicară și distribuiră până și trecătorilor, împreună cu lungi explicații, fotografia băiatului de 18 ani, cu părul tuns reglementar și o cămașă în carouri, săracă, demodată. Își puseră banderole negre și, cu toată împotrivirea direcției, le purtară cu seriozitatea cu care îi învățasem eu să-și pună zilnic pe haină matricolă. Zvonul se răspândi, astfel, cu iuțeală de la o școală la alta, așa că în ziua înmormântării strada din dreptul cimitirului Bălăneanu era plină ca la o defilare, cât vedeai cu ochii.

133

10

Oamenii şed pe trotuare, se feresc de ziduri, nu îndrăznesc să revină sub acoperiş.

— Uită-te la ei, îl trag de mânecă pe Luca. „La ce bun să fugi”, spun ochii lor, „de pământ nu se scapă.”

— Minte ta n-are linişte niciodată, mă apostrofează Luca, însă după un timp se gândeşte că poate am dreptate şi dă din umeri: Ei şi? Pe fiecare ne apucă cu altceva.

Vom lua în curând metroul pe sub vale către centru şi de acolo fiecare va merge la casa lui.

— Ce ne aşteaptă în oraş după o inundaţie şi un cutremur?

Ghiceşte încotro bat şi tocmai de aceea îmi răspunde prompt:

— Ne întoarcem de unde am plecat: un om trebuie să aibă un loc al lui.

O să plătim cu trei bani trecerea înapoi spre oraş şi acela va fi ultimul interval în care Luca şi cu mine înaintăm solidari. Metroul are să ne lase la o oarecare distanţă de casă. O să ne despărţim pentru a reveni la slujbele noastre, la odăile noastre, goale de când fiinţele cu care le împărţeam se află la spital.

După o săptămână de muncă, s-ar putea să ne revedem după ora vizitei, într-o altă sâmbătăduminicăluni. Îmi dau seama că am început să iau în serios ceea ce trăiesc. Recunosc asta după încetineala care m-a cuprins, după teama că momentul acesta nu durează mult şi, împotriva voinţei mele, se va încheia.

O căruţă hurducăie pe uliţă până ajunge în pas cu noi. Atârnă de oişte într-o parte o găleată murdară dezgropată. Face semn pictorul de pe capră. Oamenii de pe caldarâm ne scapă din ochi, vlăguiţi.

— Vin cu voi la oraş, spune el. Vă duc până acolo.

Luca zice că drumul e prea lung pentru un cal. Eu însă m-aş bucura să călătorim câteva zile în loc de câteva ore. Dar poate că metroul nici nu merge. Îi şoptesc lui Luca:

— O fi ştiind pictorul ceva.

— De mult voiam să plec, mărturiseşte pictorul. Am luat calul din parc. Al ciobanului era prăpădit. Dacă nu mă vede nimeni, ajungem în trei zile. Haideţi. Când o să afle cocoşatul că am furat căruţa o să fie prea târziu.

Urcăm în spate, sub coviltir. Pictorul dă bice calului, zicându-şi în barbă:

— Crescuse apa în puţuri şi pământul ardea.

Căruţa nu pare udă. Cu siguranţă că a ocolit aria inundată. Suntem sătui să tot

avem în preajmă oameni a căror singură bucurie este că, știind mai mult decât noi, ne pândesc să vadă cum ne împiedicăm și dinadins nu ne previn. Nu mai vrem să auzim nimic despre mahala și poveștile ei aprig misterioase. Cu atât mai rău pentru pictor dacă se aștepta la cutremur și n-a putut să facă altceva mai bun decât să se molipsească de fierbințeala tâlhăriei și să fure căruța. Îl aud mai departe morfolind:

– Dar voi ați făcut din ea peșteră de tâlhari.

Îmi aduc totuși aminte că și noi am furat ceva ca să ne refugiem aici: pluta lui Petru. Dacă n-o furam, n-am fi trăit goana din mahala. Odihna din salcie am fi găsit-o când îi venea vremea, în Cetatea Părăsită, așteptând să se retragă apele, veghind somnul lui Petru.

Plutește dinspre capră miros de pâine aburindă.

– Am scăpat de străzi, spune pictorul.

Oprește calul și intră la noi sub coviltir, trăgând un sac de pe capră:

– Știu că sunteți flămânzi.

Scoate dinăuntru o pâine teșită. Încearcă s-o rupă în două pe genunchi, cu mâna dreaptă. Luca îl ajută. Îi întinde apoi una din jumătăți.

– Eu sunt sătul, se ferește pictorul.

Mă uit la pâinea care îmi încălzește palmele și mușc. Pictorul ne urmărește, lucind mulțumit:

– Am și mere.

Sub coviltir e pace.

– Vine ploaie.

– „Les rescapés”, spune Luca, cu gura plină.

– LES?... întreb mirată.

– Cei care au scăpat cu viață, îmi traduce.

Am terminat pâinea. Mâncăm unul câte unul merele care umplu sacul. Pictorul răscolește cu înfrigurare rogojinile de sub coviltir, izbutind în cele din urmă să scoată la iveală două cufere. Îmi arunc ochii peste umărul lui. Trage și înșiră tot felul de lucruri în jur: un volum despre mituri, altul îngălbenit pe care scrie „Delirul”, o icoană pe sticlă cu ochii goi, o reproducere după un tablou în lacrimi de Chagall, o sticlă din care parfumul de lăcrămioare s-a evaporat, o vază cât palma, cu flori de primăvară pictate, un carnețel aurit plin cu nume așternute pe foile gata să se împrăștie.

Cu o singură mână pictorului îi e greu să scotocească până la fund. Înghit ultima bucată de măr și mă apropiu de el. Scot din cufăr o cruce limpede din rășină, care-mi scapă la loc. Vâr amândouă mâinile și scot de data asta o păpușă sferică de lemn alunecos, o imagine a maternității. Pictorul se folosește de clipa cât sunt

absorbită de rotunjimea lemnului pentru a trânti la loc capacul cufărului cu putere.

Păstrez mângâind în palma căuș păpușa cu copilărie. Acum pictorul scotocește în al doilea cufăr, dar nu mă mai amestec. Țin strâns în pumnul stâng sfera caraghioasă de lemn neprețios. Am s-o păstrez să-mi umple sufletul atunci când Luca nu va mai fi în fiecare minut lângă mine.

Agitația pictorului crește. Contemplă în panică mormanul de obiecte de la picioarele lui. Luca le împunge cu pantoful: un șal albăstrui, o jachetă roșie de lână mâncată de molii, un toc verde scorjit, ochelari de soare cu lentilele sparte. Ultimul lucru scos de pictor la lumină este un carton pe care e pictată marea ca un cerc perfect. Aș vrea să mi-l lase mie. L-aș pune în perete și mi-aș închipui că sunt mereu în larg, acolo unde lumea e cu adevărat numai apă și cer.

— Să vină cu noi! se aud de afară mai multe voci împleticite.

Pictorul ia cartonul sub braț și ne promite, ieșind:

— Îi fac eu să plece.

— Uite găleata! urlă unul din bețivi. Să bem din ea!

Se aud sticle gălgâind. Vocea pictorului îi potolește:

— Beau, zice el, pentru cine știu eu.

— Să vină cu noi, se înversunează corul dogit, mai-mai să năvălească în căruță.

Cu viclenie mută, pictorul se îndepărtează printre ei. Liniștea se așterne iar, înnorată. Numai pictorul știe drumul, așa că îl așteptăm să se întoarcă. Îi șoptesc lui Luca:

— Mâna bună, visul cu insula de jăratec, coborârea în salcie...

— Datorită mie avem o istorie, surâde, și datorită ție o mitologie.

Nu mai e nimeni în preajma căruței de furat. Cei care au pierdut-o în atâtea rânduri încă nu i-au dat de urmă, însă pânza coviltirului poate fi ridicată dintr-o clipă într-alta de mâna urmăritorilor, ori a pictorului întors.

Și totuși, Luca mă trage mai aproape, cu o alunecare dincolo în ochi. Mă lipesc de el ca să-l ghicesc dinainte. Locul strâmt dintre noi este un câmp în noapte, deasupra căruia plutim îndelung, prinși în pânzele albastre ale altor lumi.

Bucuria ochilor plecați în ai mei fără să mă vadă nu e întreagă. Înainte să aflu de unde îi vine încărcătura de durere, suntem amândoi vânați de amețeala sălbatecă ieșită la drumul mare. Pornim neputincioși în jos, sugrumați de spaima că nu există mai mult. Gesturile ne sunt prea repede uitate, moi și insuficiente. Ne înversunăm să răzbatem, deși n-am vrea să ne dezbatem de ele. O tăcere trufașă și umilă ne zguduie în goană. Ne înfigem degetele în coama ei, implorând o încetinire imposibilă. Când ne întâmpinăm iarăși treji, ni se pare că lumea răsturnată găfâie sfârșită, zvârcolindu-se

136

și plângând în somn. Puterea întunericului care intră în noi soarbe aerul și ni-l face lumină.

Răsuflarea lui Luca e ușoară ca o adiere:

— De ce e atât de bine cu tine?

Mă încolțește neliniștea. Abia am învățat să respir lângă el, că am și început să mă tem de momentul când se va desface de mine.

— Să mergem în alt oraș, șoptesc.

Nu găsește ce să-mi răspundă. Își desface brațele și rămân singură, întinsă pe rogojină.

— S-ar putea ca pictorul să nu se mai întoarcă, spune. Să fi vrut doar să le vâre în cap celorlalți că noi am furat căruța. Hai să fugim de aici.

Îl urmez pe câmp. Ne uităm înapoi peste umăr.

— Cum ne trece viața, icnește.

Într-un târziu, vedem căruța pornind ca o furnică spre castel. De pe capră vine vocea unui om beat:

— V-am cântat din fluier și n-ați jucat, v-am cântat de jale și n-ați plâns.

137

25

Nu înțelesesem de ce se ținuse Ingrid scai de mine în zilele din jurul înmormântării: încerca să-mi spună ceva. Din duba neagră cu geamuri mate, coborâra doi bătrâni îndoliați, cu haine parcă de împrumut, roase și îngălbenite, lăbărțate pe umerii lor osoși.

În spatele dubei, opri un automobil oficial, din care ieși, cu bucle blonde și rochie largă, Silvia Gene, sprijinindu-se de brațul tatălui, fostul șofer de ambasadă. Venisem cu elevii clasei mele. De la liceu la cimitir erau câțiva pași. Auzisem de la ei, între timp, tot felul de povești fantastice: cum s-a împușcat un actor pentru Silvia pe când era în străinătate cu familia ei, cum a încercat Dobre să-l omoare în bătaie, din cauza ei, pe Gelu.

Cimitirul se umpluse. Eram răsfirați peste tot printre morminte, dar strada tot plină rămăsese, fremătând de zvonurile trecute de la unul la altul. Atunci când sicriul fu coborât lângă groapa comună, un răcnet de bocitoare plătită trecu pe lângă noi, însoțind oasele dezgropate după șapte ani. Silvia și șoferul își făcură loc cu coatele, urmați de Gelu. În apropierea gropii, fata se ghemui fulgerător la pământ și începu să plângă zgomotos cu sughituri, în văzul tuturor. Tatăl aruncă o privire circulară în vreme ce Gelu se apropie de coșciug. Silvia se aplecă și, strigând „Iartă-mă!”, sărută pe buze chipul încremenit, peste care flutura în vântul cald o dantelă albă.

Preotul îngăimă câteva vorbe. Părinții fuseseră preveniți că sinucigașii nu aveau dreptul la slujba de înmormântare. Îi vedeam agățându-se de cele câteva binecuvântări și îi înțelegeam: la capătul lor, totul se încheia definitiv. Nu le mai rămânea niciun semn, nicio urmă. Pământul le înghițea un copil.

— Știți, mă trase Ingrid de mânecă șoptindu-mi în ureche, nu ea e de vină, nu pentru ea s-a omorât.

— ...?

— Vina lui din incendiu. Rămânea la dosar.

— Vezi-ți de treabă, am replicat.

Era calmă fața lui Ingrid în apropierea morții, mai calmă decât a mea, care instinctiv se dădea înapoi, se ferea să vadă.

— L-am iubit. Dacă mai trăiesc opt luni de zile, o să-i nasc un copil.

Cu această afirmație, în ochii mei Ingrid ieși din perimetrul școlii. Nu-i mai rămânea decât să treacă la seral.

— Dacă religia refuză, îl auzii pe Gelu, să spunem noi ceva despre el. Doar a

fost colegul nostru. Să nu-l lăsăm să plece așa!

Alb ca varul, Vulpe țâșni din spatele lui, șuierând:

— Încetează!

Gelu începu să urle sacadat, plesnindu-și palmele:

— Cris-ti! Cris-ti!

Repetat, amplificat, cutremurător, strigătul năvăli în stradă, se răspândi până hăt departe. Se potravisera toți în ritmul lui.

— Cris-ti... Cris-ti...

O înmormântare într-un cimitir înflorit. Era în urletul colectiv, care ni se întorcea în urechi monstruos dinspre stradă, o ură negândită împotriva tuturor lucrurilor ce-l înconjuraseră pe Dobre. Unul dintre ele îl împinsese să se omoare. Nimeni nu știa. Toți, inclusiv eu, se întrebau: „Care?”

În clipa aceea s-a trezit în mine conștiința că sunt profesor. Am spus elevilor mei, care intraseră în liceu odată cu mine — cu ei începusem să predau — și care, după patru ani, aveau încredere în mine — îi înșelasem eu vreodată?

— Copii, adevărata durere e mută: uitați-vă la părinții lui Dobre și învățați de la ei. Potoliți-vă colegii.

Mi-au luat vorbele în serios.

— Ce v-a mai trebuit copil? am întrebat-o pe Ingrid, înțelegând că nu fusese un accident.

— Ca să nu rămân singură.

Am hotărât să nu spun nimănui, s-o acopăr măcar până să-și dea bacalaureatul. Strada se goli. Șirul nesfârșit de tramvaie imobilizate își reluă înaintarea. Automobilul oficial demară suplu, iar pe secretarul de Partid îl văzui îndepărtându-se coșcovit. Moartea lui Dobre Cristian în ultimul lui an de liceu îl făcuse pe Vulpe să părăsească pielea de împrumut din poveste: avea un aer înfrânt de omenie.

Părăsindu-mi elevii, mă apropiai de el și de ceilalți profesori, cu sentimentul că de acum înainte acolo era locul meu. Mă dădusem pe brazdă. Se pare că la înmormântarea lui Dobre s-a hotărât alegerea mea în anul următor ca secretar de Partid. Dar asta e altă amintire.

Căutăm capătul metroului. Ajunși aproape de culmea dealului, vedem în urmă câmpul neumblat, iar în zare munții cenușii. Dinspre coasta nevăzută a dealului, urcă încoace șine care cotesc în vârf. Mergem către deal. Îl sâcâi pe Luca tot încetinind înaintarea, spunându-i că aş vrea să rămânem acolo.

— Eu însumi, îmi explică, sunt neliniștit. Aș vrea să fii tu liniștitoare.

Un tren care tocmai a întors se pregătește să dispară înainte ca noi să fi ajuns sus. Luca mă înșfacă de braț, hotărât să prindă trenul acela. Deodată îmi scapă din mână păpușa rotunjită. Mă smulg din strânsoarea lui și bâjbâi în iarbă până o găsesc. Luca mă urmărește fără o vorbă, uluit. Trenul a cotit fără grabă către miazănoapte. Când ajungem lângă șine îl vedem dispărând în galeria care duce în centru. L-am pierdut din cauza mea și pentru ce — pentru un fleac.

— Ce o să se aleagă de săptămâna asta, îl aud.

Și apoi către mine:

— Nu ești ce credeam. N-ai vrut să te întorci. Ceva mediocru a ieșit la iveală. Explică-mi momentul acela, îmi cere.

— N-am vrut, mă apăr.

— Am crezut în tine, mai mult decât știi tu.

— Iartă-mă, îl rog, descoperind că fața de el umiliința nu e umilitoare.

— Nu pot să mă prefac. E la mijloc firea ta, ceva mai profund decât nivelul rațional. Ai fost sub așteptări, ce ai făcut nu intra în schema mea despre tine.

Mă ghemui în iarbă și închid ochii neputincioasă: eu sunt eu.

Timpu meu prinde rădăcini aici, lângă brațul troiței sub al cărui acoperiș e ciuruit în cuie un chip cioplit.

— Sfântul Spiridon ocrotitorul, spune Luca. Făcătorul de minuni.

Mă credeam rămasă singură. Se apleacă peste mine:

— Orgolioasă mică.

Tresar violent, vreau să mă atârș de gâtul lui, dar se ivește din senin între noi un om cu un ciocan în mână, care ne liniștește spunând:

— Om bun. Cine nu e împotriva voastră e cu voi.

În munți norii au început să se prelingă. Se vede hăt în zare cum plouă.

— Nu mai bate nimeni calea până aici pe câmp, explică străinul. Oamenii se grăbesc, iau trenul din tunel. Acolo nu-i udă ploaia, nu-i îngheață vântul. E mai aproape de mahala. Coboară în stația de sub castel și duși sunt. V-am văzut de sus și

am venit să vă iau, să nu vă rătăciți. Cantonul meu e aproape.

Își schimbă ciocanul dintr-o mână într-alta.

— Mai demult veneam și eu aici la slujbă dimineața și mă grăbeam înapoi la oraș seara. Acum nu mai plec, am cantonul meu, pe strada Pielăriei, iar pe la cârciumar mai dau din an în paște. Îmi place pâinea lui teșită, aburindă.

— De la cârciumar era? întreabă Luca. Am mâncat și noi.

— Cârciumarul nu vinde. Are pâine coaptă numai de dat. Cică ar fi având cuptoare fermecate în beci: frământă singure aluatul și îi scot pe geam pâinea gata coaptă. De-aia e teșită, că o trag cumpărătorii printre gratiile ferestrei. Eu cred că are oameni tocmiți pe viață care-i coc pâinile. Sunt ferecați acolo.

Se întrerupe ca să ciocănească traversele. Luca sare ca ars:

— S-a stricat?

Cantonierul se îndreaptă din șale.

— Cutremurul a strâmbat fiarele. Fac asta acum la fiecare tren.

— Mai vine ceva?

— Poate. Peste două ore.

Cantonierul a sfârșit de ciocănit.

— Veniți să așteptați cu mine la canton.

Luca îi arată pumnul desfăcut:

— Trei bani, atât avem.

— Cam puțin până la oraș, își dă seama cantonierul. V-aș mai da eu restul, dar asta numai dacă mă ajutați să schimb bariera.

„Să țină trenul pe loc”, tresar eu, „ca să ne urcăm noi?”

— Cutremurul..., începe cantonierul o frază pe care n-o ascult și după care încheie:

— Sunt trei morți în oraș.

Cu sentimentul că de fapt nu mai e decât una, strâng păpușa de lemn între degete și mă rog să rostească Luca refrenul întreg.

141

26

Atunci când am venit împreună cu Miron de la Tulcea se făcuse toamnă, începeau cursurile.

Primul meu drum după ce ne-am întors a fost la spital, să-l caut pe Vlad. Îi telefonasem acasă, însă a răspuns cu vocea lui de primadonă, pe care o folosea ca să nu poată fi recunoscut și să poată spune în voie, „Doctorul Lepădatu nu este acasă”, așa că am închis. Aveam nevoie de ajutorul lui, dar nu eram chiar sigură că întrebarea pe care voiam să i-o pun nu era de fapt un pretext pentru a-i sugera indirect că iar eram în căutare de altceva.

În cabinetul lui, spre surprinderea mea, am zărit-o pe Gina. Dormea întinsă pe patul acoperit cu mușama verde. Am coborât până la banca din fața pavilionului, să-l aștept pe Vlad jos, amintindu-mi cum am dormit și eu la rugămintea lui pe patul acela, întrebându-mă cine jucase cu un an înainte rolul pe care îl jucam eu acum. Când să ies, m-am ciocnit de Stoian.

— Ai venit la Gina? m-a întrebat încurcat.

— Gina? m-am prefăcut eu că nu știu. Ce-i cu ea?

— A pierdut copilul, l-a născut mort.

— Care copil?

— Nu știi? Am fost logodiți câteva luni, până mi-am dat seama că așteaptă un copil. E vina ei că nu mi-a spus de la început. Doar nu era să cresc copilul altuia!

Ne-am așezat pe banca roasă de piatră și, cu toate că nu știam ce să cred și ce nu din relatările lui, l-am ascultat mai departe.

— Să-ți spun una bună! a exclamat. Eram în armată și aveam un automat defect care, dacă apăsai pe trăgaci, descărca toate gloanțele cu care era încărcat. Dau să trag o dată și el se descarcă de tot. Vine căpitanul cu o falcă-n cer și una-n pământ: „Ce faci, bă?” urlă. „Eu, nimic”, zic, „am potrivit arma să trag un glonte și s-au dus toate.” „Ești prost ca noaptea”, zice, „dă să-ți arăt cum se umblă cu o pușcă.” O încarcă, apasă pe trăgaci și bum, se duc șnur. „Ce mama mă-sii v-a apucat?”, vine la trap colonelul. „Puşca asta”, zice căpitanul, și-i dă drumul la poveste. „Dă-o-ncoa, nepriceputule”, și bang, trage și colonelul toate gloanțele dintr-o smucitură. Ei, acum vine tacticos generalul. „Ce e, mă, vă distrați pe banii unității?” rânjește. Iau pușca și-i explic cu zel, că, să vedeți, pe mine nu m-a crezut căpitanul, pe căpitan colonelul, pe colonel n-o să îl credeți dumneavoastră. Generalul, numai miere, dă din cap, „Da, da, ia uite”, zice, „chiar așa?” „Dar”, zice către mine generalul, „ia zi, e încărcată pușca aia?” Scutur din

cap că nu și aud deodată cum urcă un răget din rărunchii lui: „Atunci pune-o dracului jos, dobitocule!”

— Ce legătură are asta cu Gina?

— Păi, în decembrie, un coleg i-a făcut bărbatului ei o farsă: i-a trimis un ordin fals de încorporare. Până să se dumirească ăia de la comisariat ce-i cu el, individul a făcut un infarct și s-a prăpădit. Părinții lui au gonit-o pe Gina din casă și, ce era să fac, am primit-o la mine. A venit chiar în seara când a murit bărbatu-său. De fapt n-a aflat că a murit decât după câteva zile, nici la înmormântare nu s-a dus, că n-au știut de unde s-o ia. Bineînțeles că, atunci când a apărut ea în prag venind de la mine, veselă și neștiutoare, bătrânii i-au trântit ușa-n nas. Dar nici la mine nu putea rămâne toată viața. Când am rupt logodna și i-am spus că mă însor cu Magda, a încercat să-și taie venele. Ce-a fost acolo, nu-ți povestesc.

— Și chiar te-ai însurat cu Magda?

— Doar n-o să mă țin toată viața după fusta Magdei. Acuma chiar m-am hotărât, o iau pe Gina și gata. Trebuie să aibă grijă și de mine cineva.

Mi l-am imaginat pe Vlad în compania Ginei, vorbindu-i, ca și mie, despre sindrofiile lui cu celibatari. „L-ai vrăjit pe doctorul Lepădatu, domnișoară!” Luni de zile mângâiasem în minte aceste cuvinte ale celui mai bun prieten al lui. Psihiatrilor le plac relatările sentimentale. Vlad îmi povestise cu admirație cum la bătrânețe, după o mare iubire, nu știu care mătușă din partea mamei înota cu mâna pe umărul amantului ei.

Atunci când o bolnavă se îndrăgostea cu îndârjire de el, Vlad ieșea câteva ore cu ea la șosea, romantic, și la întoarcere îmi explica: „Trebuie s-o mențin la linia de plutire.” După o primă plimbare, răspundea tuturor la telefon cu vocea lui de primadonă, adică nu mai era de găsit.

L-am lăsat pe Stoian să urce singur la Gina. Se auzea dinăuntru vocea Diane Bătrâniceanu, făcând inventarul de medicamente. Vlad s-a oprit în dreptul meu, privindu-mă voit inexpressiv.

— Căutați pe cineva, doamnă? m-a întrebat.

Am surâs, am scuturat din cap că nu și, printre pomii bătrâni, peste grămezile de frunze uscate, m-am îndreptat către poartă. Prea era complicat păienjenișul lui Vladimir Lepădatu. Și azi mă mai gândesc la lunile dinainte să mă mut la el, la consumul acela uriaș de energie pe care îl numisem dragostea mea pentru Vlad și mă întreb: n-am fost eu suficient de profundă, statornică, matură? Aș fi ratat-o, oare, oriunde nimeream?

143

8

Cantonul e o colibă de scânduri înconjurată de mormane de frunze uscate. Bariera atârână într-o rână peste cascada de văi împădurite. Pare gata să se înece în lac. Lângă ea stă o roată uriașă de bălci prăbușită.

— După lac începe codrul, ne arată cantonierul cu mâna întinsă.

Respir dezvelirea toamnei în locuri străine. Robit malului povârnit, lacul dăinuie netulburat — cer răsturnat peste lume.

— Avem nevoie de frunze, cât mai multe frunze, ne arată cantonierul o grămadă care arde mocnit, cu iz de primăvară. Ierburi uscate, dealuri, bietul Nebun între ele adunând. Nesfârșită umplere, mereu aceeași. Dar ce vă spun eu?

Amintirile lui nu înseamnă, într-adevăr, nimic pentru noi. Între cantonierul care mă îmbie să intru în coliba cu o cârpă peste singurul geam și Luca, întors cu spatele la mine, aplecat peste încheietura barierei, îmi înfig tălpile în frunze. Ciuruită de sărbători trecătoare, stropindu-le dojenitor sămânța poleită, le pârgui — cuvintele mele colorate — răbdând bântuită, pentru ca la sorocul lor să nu mi se deschidă în van pânzele albastre ale altor lumi.

— Vii? mă strigă cantonierul din prag.

Mă duc. În încăpere e un întuneric cald, mocnit. Văzându-l pe cantonier că trage zăvorul, mă sucesc încolțită:

— Și Luca?

— M-am învățat să încui, se dezvinovățește el, pentru că mi s-a întâmplat odată ceva urât.

În vreme ce mâna lui cu vine îngroșate desface la loc zăvorul, mă străduiesc să îi zâmbesc.

— Ce? îl întreb.

— Pe când metroul oprea numai aici, la capăt, și veneau toți să-l ia de la canton, a scăpat de la spitalul din Ostrov un nebun, un bătrânel alb. Tocmai lăsam bariera, se apropia ora sosirii, era plin de oameni, n-aveai loc să arunci un ac. Pe toți îi cunoșteam. Bătrânelul s-a repezit cu coasa la mine. Nu mi-a sărit nimeni în ajutor, m-am pomenit singur cu el. Tot zvârcolindu-mă, am dărâmat bariera. Am luat-o la goană încoace, însă am uitat să încui și a năvălit peste mine.

Omul are o cicatrice de jur împrejurul gâtului.

— Și?

— Atât a fost.

- L-au dus înapoi?
- Paznicul din Ostrov e neputincios: iar i-l aduc, iar îi scapă.
- Cred că l-am văzut și eu.
- Mai târziu, l-am întrebat pe unul care fusese de față: „Ce așteptați, mă, de nu v-ați sinchisit niciunul să mă apărați?”
- „Păi”, a mormăit el cu gura strâmbă, „partea noastră de pradă.”
- Bănuiesc că a scăpat iar, încerc să-i spun. Mai întâi eram pe plută, dar l-am văzut și în parcul închis.
- Care plută?
- Râul a inundat ieri după-masă Curtea Veche. Luca și cu mine tocmai plecam de la spital către centru, atunci când ne-a prins revărsarea. Am înnoptat într-o mansardă, iar în zori am vâslit cu pluta până în mahala.
- Ați pornit-o strâmb, către izvor.
- Aici nu știe nimeni de revărsare! izbucnesc.
- Cantonierul clatină din cap blajin, împăciuitor.
- Înseamnă că bătrânelul alb a ridicat stăvilarul, reîncep.
- Nu există stăvilar pe râu. Ciobanul din Ostrov a venit cu căruța până aici chiar înainte de cutremur. S-a abătut pe la cârciumar.
- Era apă de jur împrejur, mă încăpățânez. Și ne-au gonit de peste tot din mahala.
- Cine știe, își drege vocea cantonierul, răsturnând pe masă un borcan cu orez, alegându-l tacticos de neghină, bob cu bob. Am să fac o budincă, îmi explică.
- Mi-ar plăcea să fac gesturile gospodăriei în jurul lui Luca.
- Cum a scăpat bătrânelul de pe Ostrov? îl descos, încercând să-mi scot din minte toate lucrurile pe care aș vrea să le împart cu Luca și nu pot.
- Au mai scăpat și alții. Am găsit într-o dimineață pe unul care credea că, dacă adună un morman uriaș de frunze, din vârful lui o să zboare. L-a adus cineva cu căruța de la spital și nu l-a mai putut convinge să se întoarcă. Era sfârșit de toamnă, nopțile erau reci, am aflat că, după ce l-au târât înapoi cu mașina spitalului, a murit. Frunze uscate erau câte pofta, cu zburatul a fost mai greu.
- Râde.
- Altă dată, un cocârjat aciuiat în pădure a cărat aici o stivă întreagă de copaci doborâți de el pe furiș. Atunci când eram copil, acolo unde e acum căzută roata era bălci și el zicea că fusese în roată când s-a prăbușit, că l-a prins sub ea și l-a lăsat cocoșat. A stat el în spital ce a stat, până s-a dumirit că pe Ostrov nu se face bine și a fugit. Voia să dureze aici altă roată, pentru el singur, să se dea în ea de-a-ndăratelea,

până s-o lepăda de cocoașă.

— N-a făcut-o?

Cantonierul ridică cerga de pe perete și îmi arată pe scândurile pline de așchii o roată desenată stângaci cu cărbune.

— Nu l-am văzut de mult, zice. Lemnele lui le-am pus pe foc.

Povestea bănuită de mine despre Petru și stăvilăru nu era întreagă. Arunc foaia din caietul pictorului în focul aprins de cantonier sub plită.

— Mereu scapă câte unul, mă urmărește din ochi cantonierul.

Mă ridic de lângă foc și caut să-l zăresc pe Luca prin geam.

— Toți sunt prinși și întorși la Ostrov, continuă el. Îl ajutam pe paznic cum putem: dacă ajung până aici, eu îi împiedic să ia trenul, iar când îi văd făcând cale întoarsă pe jos dau fuga la cârciumar, el telefonează la castel și de acolo îi urmărește omul cu pepenii până la cioban. Negreșit se întorc, n-au încotro.

Vorbește de parcă și noi am fi zăcut la spital până acum. Ca și ceilalți din mahala, nici el nu ne ia în serios. Îmi construiesc altă poveste decât cea aruncată în foc:

„...Ceața plutea albă până jos departe și numai deasupra ei se deschideau pânzele albastre ale altor lumi. Privirea lui Petru căzu pe asfaltul crăpat. Ridică brațele. Se aplecă în jos, urcând apoi brusc până în vârful picioarelor. Ținea ochii închiși și de încordare i se zbăteau tâmpile. Coborî și se ridică din nou. Un zâmbet obosit îi apărură pe față.

Trenuri șuierau lung, prelingându-se sacadat. Ziua de drum se înălța spre răsărit. Pomii își schimbau frunzele în așteptare. La răscruce o luă pe drumul de pământ. Nu departe în ochii lui pluti o așezare de case. Ajunse. Focul din aer dezvelea banii galbeni ai florilor. În picioarele goale, o ființă incertă porni spre el schimonosit, târându-se în grabă. Petru pași în lături, lăsându-i loc să treacă, însă aceasta nu-l ocoli. Se opri în fața lui și îl apucă de tricoul alb, zicând:

— Știam că ai să vii, spuse. Eu sunt.

Petru zâmbi.

— Ți-am pregătit coliba.

Se auzea clipocit vag de apă curgând leneș undeva foarte aproape. Dincolo de șirul fremătător de sălcii se opri la timp.

— Acolo.

Dispăru sub frunzișul care foșnea și, icnind, trase afară o barcă. Petru nu se lăsă rugat. Apa îi ducea încet cu ierburi la vale.

— Mi-au spus Nebunul.

146

Petru își ridică spre el ochii spălăciți și surâse. Pe malul celălalt se dezveleau din ceață un deal, o vale, plop. Chipul lui Petru tremura în apă blajin și albicios.

— Ai venit de tot?

Ochii lui Petru se închiseră. Câteva minute, Nebunul îl privi îngrozit, apoi se liniștiră și apa își clipoci din nou taina.

*

— Avem nevoie de frunze, foarte multe frunze.

Privirea lui Petru îl aprobă în tăcere. Lemnul putred al bărcii săpa în noroi o dâră lungă. Înăuntrul încăperii de scânduri întunericul filtra dungi roșiatice de început de zi.

*

Mormanul de frunze coborî sub greutatea lui Petru. Susurul proaspăt al apei curgea neîntrerupt. Aerul forfotea de imagini plutitoare. În ochii lui Petru flutură lacul, străpungerea unei oglinzi. Ierburi uscate, dealuri. Bietul Nebun între ele, adunând. Nesfârșită umplere, mereu aceeași.

*

Pământul îngheță prima oară în ochiuri alburii sub carapacea ruginie și paznicul spitalului își spuse, „Trebuie pus altcineva să măture frunzele uscate.”

*

Lumea închisă în ochii lui Petru se recunoscă târziu și involuntar. Privi cum alergau frunzele răsfirate pe apă. Cu încetineală alungă neputința pe care o simțise. „Poți să te duci”, îi făcu semn Nebunului. Îl doborâra o clipă imagini străine: depărtarea închisă cu gratii, paznicul unei porți neîncuiate, diminețile albe, pâinea și o sticlă cu apă, zilele trecute cu ochii la păsările care pluteau în aer până dincolo de nori.

„Degeaba mă așteaptă”, își zise și se înfundă în frunze. Închise ochii și făcu mișcările învățate de la păsări. Mai rar, mai des, și mai des... Se înalță. Simți pe față în sfârșit aer curat. Putea pleca oriunde. Plutea și nimeni nu-l putea opri. Plutea singur către locul unde se deschideau...

*

„Bolnavul avea convingerea că poate să zboare după ce a adunat o cantitate de frunze.

Și nicăieri nu se deschid pânzele albastre ale altor lumi.”

147

27

Magda și Ilinca se vedeau din ce în ce mai rar.

– Acum treisprezece ani, zise Magda, când dădeam examen de admitere, nu m-aș fi gândit că o să vină vremea să examinez eu pe alții care se prezintă la facultate. Sunt zece pe loc anul ăsta. Noroc că de la candidat până la examinator lucrarea trece printr-un aparat birocratic așa de formidabil că se descărnează, se depersonalizează și, când ajunge la mine s-o corectez, e doar un număr, o foaie de hârtie fără destin individual. Nu am sentimentul că schimb o soartă atunci când notez sub limita de trecere. Fac o verificare mecanică și chiar mă amuză să acționez ca un robot, să apreciez exact până la sutimi de punct. E aproape imposibil, în condițiile de obiectivitate absolută care sunt îngrămădite în jurul acestui examen, să ghicești dramele hârtiei, să treci de la literă la mână și mintea dindărătul ei. Cuvântul își pierde trecutul.

Ieri, de exemplu, am corectat împreună cu șeful de catedră. De când a aflat, din noua critică literară occidentală, despre metoda tipologizantă, Buzdugan o aplică fanatic: candidații care nu judecă opera după tipul creatorului sunt desființați. Când ne dădea instrucțiunile de corectare simțeam cum ne prefacem în tauri care vād roșu: deviza noastră urma să fie, „tipologizați, tipologizați, tipologizați” și „jos cu netipologia!”

În sesiunea trecută, l-am asistat la examenul anului doi, la grupa cu care făcusem seminarii. Era acolo un student care a refuzat să toace mărunț autorul și a analizat tradițional fragmentul de pe bilet: a discutat sensul, starea de spirit, a asociat ideile cu ale altor autori. „Nu poate sintetiza ce știe”, a conchis Buzdugan. „Toate operele au inevitabil aceleași idei. El trebuia să definească originalitatea temperamental sanguină a autorului. Tot discutând ideile scriitoricești, ajungem să nu mai vedem pădurea de copaci.” Și i-a dat șase.

Știi ce i-a făcut Rotocol lui Buzdugan? A descoperit exact sursa ideilor lui tipologizante și a copiat volumul la xerox (nu-l avea nimeni în facultate), după ce notase în dreptul a nenumărate fragmente: „A se vedea, spre elucidare, cursul conferențiarului Buzdugan, prelegerea numărul...” După aceea, a circulat exemplarele printre studenți, motivând că îi pregătește pentru examen. Când Buzdugan a remarcat îngăduitor, „N-au ei timp să citească eseuri critice occidentale. Mai bine și-ar citi cursul ținut de mine”, Rotocol l-a asigurat: „Dacă-i interesează, își fac timp, n-aveți grijă.” Într-adevăr și-au făcut: nici nu deschideau bine gura la examen că le și ieșeau

din ea flăcări de entuziasm tipologizant.

La început, în afară de Rotocol, în catedră toți mă ocoleau suspicioși. Îi inspira aerul lui Buzdugan, care, de când cu eșecul lui Dâmboiu, se apropia de mine de parcă s-ar fi pregătit să ia sare amară. Întâi a decis că n-am loc la catedra de literatură, să mă specializez în metodică predării, dacă țin să rămân în facultate. Apoi, după al doilea concurs, la care am reușit, am căpătat legal un post la literatură. Pe urmă s-a împotrivit să iau seminarii la tehnica redactării, secția la care ține el curs. Mi-a argumentat că e nevoie în catedră de specialiști în dicționare și că e obligația lui să mă orienteze corect. În cele din urmă, la insistențele lui Rotocol, n-a avut încotro, a cedat și m-a lăsat în pace.

Acum, că Rotocol a fost exclus din Partid, Virginia Uliru a găsit o metodă de a ne bârbi pe amândoi dintr-un foc, dar în așa fel încât ceilalți să nu-și dea seama că ea bârfește, pentru că își deapănă povestea cu un aer îndurerat, compătimitor: „Săraca Magda”, zice, „ce i-a făcut Rotocol la susținerea tezei de doctorat! Auzi, să se ridice să spună că se opune! Ce credea el, că n-o s-o facă doctor dacă-i vine lui o trăsnaie să se opună? Parcă ce, trebuie să ai o teză genială ca să-ți iei doctoratul? Și o compilație poate fi excelentă, mai ales atunci când cineva are cultura Magdei. Aș fi băgat mâna în foc până acum că Rotocol are o slăbiciune pentru Magda, dar se vede că mă înșelam. Bine că nu s-a mai întors din Anglia.”

Nu știu ce l-a făcut pe Rotocol să nu se mai întoarcă în țară. În ce privește însă opunerea lui la doctoratul meu, aceea este o istorie pe care o cunosc. Făcuse un co-referat la teză, pe care îl adăugase la dosar. Conducătorul comisiei, directorul bibliotecii Academiei, îl exclusese din UTC pe Rotocol în anii de facultate și fusese apoi nevoit să-l reabiliteze. Văzând semnătura lui, a citat din referat doar câteva fraze care, scoase din context, sunau răutăcios, dezaprobat. Rotocol a sărit în picioare, vrând să spună, cum mi-a explicat mai târziu: „Mă opun ca referatul meu să fie răstălmăcit.” Directorul bibliotecii i-a retezat-o pe loc: „Puteți să vă opuneți cât doriți, aici comisia decide și nu se admit intervenții din sală.” Așa că tot ce a apucat să spună Rotocol cu prilejul doctoratului meu a fost: „Mă opun.”

Fusesem propusă să plec în Europa cu el, în echipa de traducători simultani. Când, în ședința de excludere, Buzdugan s-a ridicat și a spus revoltat că, „tovarăși, nu ne-am orientat just, aveam elemente mai valoroase pe care le puteam trimite în locul lui la congresul de turnătorie”, mi-am adus aminte de cele câteva zile când plecarea mea păruse posibilă: nu-mi rămăsese din acea proiectată primă călătorie peste hotare decât sentimentul plăcut de anticipare. Speram să văd Parisul, speram să văd Londra, speram să văd Roma. Toma îmi povestise despre fiecare câte ceva. Era ca și cum aș fi

refăcut drumurile lui din vremea când nu mă cunoștea, ca și cum aș fi recuperat anii când, mai tânăr fiind, nu era lângă mine.

Mi se părea mult, greu de îndurat o lună fără el. Îndemnul lui, „Du-te”, nu-mi plăcea. Dar această presimțire a altor lumi a durat numai trei-patru zile, după care am aflat că am fost tăiată de pe listă. „Vai, Magda”, a comentat iar Virginia indignată, „zău ar trebui să te măriți, ca să le dai peste nas, să nu mai aibă ce pretext să folosească. Dacă erai căsătorită, nu îndrăznea nimeni să lanseze zvonul că vărul tău s-a îmbogățit la Paris și are să te oprească la el.”

La un timp după ce mi-a declarat asta, am aflat că Virginia e pe punctul să divorțeze – de cine crezi? – de profesorul Vulpe, predecesorul tău. Se pare că, în anul când am plecat eu din liceu, a fost acuzat de imoralitate, prins în flagrant delict cu o elevă, de Sița, chiar pe băncile școlii. Directoarea a încercat să mușamalizeze povestea, însă fata – eleva ta din anul cu ghinion, Silvia Gene – a trimis la facultate o anonimă despre iminentul divorț al Virginiei. Nu dădea deloc bine la dosar, un viol și un divorț în aceeași familie.

Atunci când m-au chemat pe mine la cadre să spun ce știu despre soțul ei, Vulpe, având în vedere că am fost colegă cu el, i-am anunțat că eu într-un an de zile n-am avut timp să-l cunosc, nu-mi mai aduc bine aminte nici cum arată. Nu puteam, în orice caz, să-i asigur că Virginia are dreptate să divorțeze de el. Era pur și simplu unul dintre acei oameni despre care nu puteam să dau referințe. Funcționara m-a măsurat cu aplomb din cap până-n picioare și a conchis: „Stranie amnezie.”

Cantonierul a pus orezul la fiert. Își ia pușca și iese. Mă uit cu teamă după el prin ușa întredeschisă. Luca șade sub bariera într-o rână fără să-i fi dat de cap. Alerg să ajung la el înaintea cantonierului, ca și cum aș avea ceva să-i vestesc, să-l previn.

— Atunci când eram mic, măsoară Luca ironic pușca de pe umărul cantonierului, visam să ajung general și să mă întorc în curtea mea călare pe un cal alb.

Cantonierul a înfipt țeava puștii în pământ și se reazămă de ea, spune ceva despre capcane, despre vânătoare și tăbăcit de piei.

— Puii de jivina cea mai josnică sunt minunați, stăruie Luca, pentru că sunt inocenți.

Cantonierul scurmă stratul de frunze cu pușca, apoi adaugă:

— Mai demult a venit să-mi facă de petrecanie un bătrânel alb. Când ți-e lumea mai dragă scapă de la spital, câte unul, câte doi. Toți vin încoace și pe toți îi întoarcem de unde au scăpat. Unii se vindecă de fugă, dacă o iau din vreme. Uite, băiatul pictorului a fugit la Petru, dar l-au prins la timp și l-au dat la corecție. Frica stârnește. Nu-i a bună să fugi dintr-un loc.

Paznicul de la spital, continuă cantonierul, a fugit în munți și acum e neputincios. Dacă n-ar fi Petru, n-ar avea de niciunele. De când s-a refugiat în mahala, cârciumarul muncește pe brânci pentru toți bețivii și, când e la plată, nu-i dă unul o lețcaie. Ba mai rău: ca să nu-i dărâme vreunul cârciuma, îi îndoapă pe toți cei născuți în mahala cu pâine de pomană. Abia prididește să facă atâta aluat, e o muncă de uriaș, dacă o fi făcând-o el, să potolești foamea unei mahalale întregi.

Nepotul lui, băiatul paznicului, s-a cocoșat cărând pepeni ăloră trei, și la ce bun: nu dau doi bani pe el, că se trage din Ostrov. Cum au aflat că a pus ceva deoparte, i-au și luat găleata cu ce agonisise. Soră-sa, fugită și ea cu el de pe Ostrov, s-a ales cu un bărbat ciung și un fecior neascultător. Mai rău a fost de pictor, că el fugea toată vremea, din sat în sat. Zugrăvea biserici la vremea când se zideau. Ca să nu mai răătăcească, nevastă-sa l-a pus pe cocoșat de a răsturnat peste pictor ca din întâmplare o căruță cu coviltir plină vârf cu pepeni. I-a zdrobit oasele și a rămas pictorul ciung de mâna cu care zugrăvea.

Parcă mie mi-a fost mai bine? Ia uite ce cicatrice am, cât pe ce era să-mi taie beregata. De-aia zic, cine a apucat de a fugit are să pătimească, cine are minte mai bine să steie-n loc și să trăiască.

Luca nu-și mai ia ochii de la el. Îl întreabă:

— Ce are asta de-a face cu găleata de nestemate din mahala?

— Era câștigul omului cu pepeni, partea lui de pradă. Ce, crezi că se poate trăi din pepeni? După ce vine de la câmp, face și el ce facem noi. Cine scapă e întors și așteptat să scape iar. Toți câștigăm de pe urma altora: cârciumarul — cârciuma, paznicul — spitalul, pictorul și nevastă-sa — muzeul cu ceas, ciobanul — turma, eu — cantonul. În felul ăsta, fiecare își are locul lui.

Îl văd pe Luca roșind. „S-a încropit o adevărată industrie a evadării, în jurul spitalului”, îmi spun. „Fugi, ești prins, fugi iar, fuge altul, goana renaște așa cum se înnoiește viața, generație după generație. Decât că unii au ajuns să prindă ei pe alții și nu le mai dă mâna să plece de pe unde sunt: fac comerț cu pribegia altora.”

Cantonierul se împleticește dincolo de șine, trăgând pușca după el. Luca îmi atinge obrazul cu vârful degetelor.

— Fiecare își închipuie lumea cum îl taie capul, spune. Cantonierul o vede ca pe o cursă, ca să aibă ce prinde. Petru o desena desferecată, ca să aibă ce încuia. Pictorul o așeza în puterea lui, ca să aibă pe cine cruța. Paznicul o închide, omul cu pepeni o răstoarnă, nevasta pictorului o încremenește, cârciumarul o flămânzește pentru ca ea să aibă nevoie de merindele lui.

— Și noi ?

Luca îngenunchează, își lipește urechea de șinele ciupite. Îi ating părul. Are câteva fire albe.

— Vine, se ridică.

Tac, aștept să-mi răspundă.

— E o singură zi de sărbătoare pe săptămână, mă mângâie. Tu ești sărbătoarea mea.

O prelungesc în gând: „O sâmbătăduminică luni.”

Metroul încetinește, ocolind cu o buclă lacul. Nu e stație, așa că ne urcăm din mers. Vagoanele sunt goale, ușile deschise, ultimii călători au coborât în mahala. Când Luca s-a agățat de bara scării și m-a tras după el, mi-am stăpânit frica. M-am gândit la poveștile cantonierului, la omul care n-a zburat, la ghebosul care nu s-a lepădat de cocoașă și bolește mai departe pățimăș pizmuind-o, la fuga lor stăvilită de furia celor care i-au crezut scăpați, le-au dat de urmă și i-au întors din drum. Asfințește.

— Am stat o zi întreagă împreună.

Mă gândesc: „Cât alții într-un an.” Roțile alunecă pe șine cu viteza cu care Luca visa odată că se atârână cu mâinile în cer și coboară. Focul era în mâinile lui. Trenul amânat cândva răsuflă acum: sunt un biet suflet sentimental, sunt...

152

28

— Ilinca, taci de când am intrat. Doctorul pavilionului m-a avertizat să nu te obolesc. Părea descumpănit. Dar eu știu mai bine ca el și nu înțeleg de ce te-ai refugiat aici tocmai acum, când ți-a mers din plin, ești secretară de Partid. De fapt, de asta te și caut: vin la tine cu o rugămintă. E vorba de cineva sosit anul trecut la voi în liceu, ca profesor stagiar la istorie, zise Magda.

— Mihu Elisei.

— Întoarce-te cu nouă ani în urmă, atunci când eram noi două stagiare. Adu-ți aminte de Sița (care e acum profesoară de sport la școala de surdomuți), de Vulpe (scos din învățământ), de Răzmeriță. Gândește-te la ce le-a folosit. Ții minte furtuna cu incendiul?

— Vorbești ca și cum eu aș fi devenit între timp o hârcă respectabilă. De altfel, și cunoscutul tău are o slăbiciune pentru antichități: un an de zile a povestit elevilor istoria antică și nu și-a planificat nici măcar o oră ca să le-o predea și pe asta contemporană. Cu alte cuvinte, a nesocotit programa ministerului. Chiar înainte să revin aici — mai bine zis, să-mi dau seama, ieri, cine e Toma din poveștile tale, aveam senzația că odată și odată ai să apari în preajma tânărului Elisei. Prea îți seamănă bine. Sunteți făcuți după același tipar. Ideile tale sunt ideile lui. Am tot încercat să-i deschid ochii, să-i arăt că a luat-o pe fundătură. Ca și tine.

— Ce ziceai de poveștile mele?

— Hai, dă-i drumul, spune ce ai de spus.

— Îl ameninți că n-are nivel ideologic. Tu, la vremea lui, îl aveai?

— Mi l-am făcut. Eu n-am spus niciodată elevilor că o hotărâre de sus, ca aceea de a-i pregăti în liceul nostru pentru meseria de dactilograf, este o nedreptate față de adolescenți.

— Una e să spui trei vorbe și alta să organizezi o manifestație de protest, cum l-ai acuzat tu.

— În ziua când s-a comunicat că ne transformăm în liceu profesional cu profil de stenodactilografie, au împânzit peste noapte sălile cu lozinci.

— Și noi am făcut cândva o lozincă.

— ... pe care nu scria „Învățați, învățați, învățați”.

— A, da, Lenin nu face parte din organizația ta de bază.

— Ancheta a dovedit tot. Eu, de fapt, n-am niciun amestec. Faptele vorbesc.

— Ilinca, băiatul ăsta a organizat demonstrația așa cum ai provocat tu incendiul

atunci. Ce Dumnezeu, chiar nu mai vezi nimic? Dai în el din exces de zel, ca să nu dea alții în tine, ca să te pui la adăpost. Semn că te-ai dat pe brazdă este că ți-a crescut apetitul pentru măgării: lucrezi și pe cine nu te lucrează.

Ai început să ai mania detectării, continuă Magda. Fiecare gest ascunde ceva dubios. Îți dă unul bună ziua și, prompt, răstălmăcești: „Da’ de ce bună? O fi având de gând s-o schimbe? Ce se pune la cale fără știrea mea? Ia să ne luăm măsuri de siguranță.” Niciodată n-ai suportat insecuritatea: ai evoluat violent în apărare. Totuși, măcar de data asta, înainte să te aperi lovind, judecă: merită, am de ce? Voi,ăștia ca tine, nu trăiți: fabulați un labirint. Faceți singuri noapte în voi și vă mirați că e întuneric.

– Te-ai acrit de atâția ani lângă un bărbat care nu te vrea.

– Lasă-mă pe mine. Te rog, oprește ancheta.

Ilinca se ridică din pat, deschise dulapul în perete al rezervei, unde ascunsese hainele pe care ar fi trebuit să le predea la biroul de internare, și începu să se îmbrace încet după ușa dulapului.

– Ce faci? o întreabă Magda aproape în șoaptă.

– Merg cu tine la inspectorat.

Era o dimineață liniștită, ruginie, de toamnă. De când se mutase din cartier, Magda nu mai bătuse străzile vechi din preajma liceului. Ilinca părea normală și sănătoasă, însă Magdei începu să-i pară rău: „Dacă într-adevăr e bolnavă, și eu o obosesc, o întărit?”

Dana Buicliu tocmai pleca.

– Ilinca, ce surpriză! Felicitări pentru noua funcție! Toată lumea te laudă pentru felul cum rezolvi cazul Elisei. Ce sancțiune i-ai dat?

– Păi, ezită Ilinca, neștiind cum să înceapă, tot gândindu-mă zilele trecute, am ajuns să mă îndoiesc că e într-adevăr vinovat. N-aș vrea să-l am pe conștiință. Înainte să-l transferăm, ar trebui să cercetez cine a mai avut ore la clasa aceea, doar mai sunt și alți profesori afară de el în școală.

– Salutăm tineretul comunist, exclamă un bărbat oacheș, pe care Magda îl mai văzuse doar o singură dată în viață. Era inspectorul șef N. Reușitu. Unde te-ai ascuns săptămâna asta, Acsinte? Ai aflat vestea cea mare? E ceva, directoare la 31 de ani! Ce zici, tovarășă Buicliu, de asta mică? A crescut sub ochii noștri, nu știu cum să vă spun.

– Tovarășe Reușitu, începu Ilinca, am o mică nelămurire. Numai dumneavoastră mă puteți învăța ce să fac. În cazul Elisei.

– Zice că poate e nevinovat, interveni Dana Buicliu.

– Rahat, nevinovat! Ce, ai procese de conștiință? Las’ că-l dăm noi pe brazdă!

Strunește-l singură, că altfel vă iau eu pe amândoi la întrebări și, de! I-ați dat vot de blam?

— Încă nu.

— Să nu te prind că-l cocoleșești, ori te dai cu el. Cinste și intransigență — nu uita!

— Sunteți sigur că Elisei e un caz negativ? interveni imprudentă Magda.

— Ai venit după vreun post, ori cu ce vânt pe aici? Te credeam de mult plecată.

— Unde?

— La vărul din vest. Doar nu-ți dădeai tu demisia de florile mărilor de la un liceu de frunte al capitalei. Ei, așa cu Elisei. Măine să-mi comunicați că s-a rezolvat. Ia, la treabă. Capul sus, directoareo! Măine poimăine te văd și aici, în locul meu!

— Ce ai de gând să faci acum? o întrebă Magda pe Ilinca, după ce se îndepărtară de inspectorat.

— Aștept.

Neștiind în ce fel se încheiase definitiv dosarul incendiului, Magda exclamă iritată:

— Ce?

Din culoarul lung al vagonului, presărat cu scrum și țigări stinse, ne oprim într-un compartiment. Miroase a haine asudate, a oameni care au avut mult de călătorit, de la un capăt la altul. Luca apasă geamul în jos și aerul răbufnește pâcios înăuntru.

— Uite-l pe cantonier, strig.

Tocmai iese dintr-un desiş în fugă și trenul nu-l ajunge, încetinește, parcă stă.

— Se duce la cârciumar, mă frământ, ori la castel, ori la omul cu pepeni și de acolo la cioban.

Luca mă urmărește amuțit, mă vede alunecând moale pe bancă, pune asta pe seama orei de înstrăinare dintre noi, care de fapt a trecut. Vagonul dă înapoi.

— E o manevră, mă liniștește. S-a sfârșit goana cu spaime spre izvor, nu mai suntem împinși în munți împotriva apei — uite, pornim firesc spre vărsarea ei.

— Trenul care dă roată orașului ne-a luat și ne ocolește. Ne lăsăm duși, îi explic iar.

Vagonul șfichiuite crengile împletite cu firele electrice. Luca dă din umeri neputincios:

— Ești clădită pe spaime.

Intrăm sub pământ. De acum înainte o să călătorim în beznă.

— Mă gândeam, spun, că dublul mansardei, salcia plângătoare, carul cu coviltir ne-au luat prin surprindere. Din tot ce am făcut până acum, plănuită era doar întoarcerea.

— Mai sunt și lucruri frumoase pe lume, râde Luca. Nesilite, neplănuite, libere, firești.

— Aș vrea să văd soarele incandescent în Delta.

— Întâi n-ai vrut să te întorci, acum vrei să mergi dincolo de oraș. Când ai să înveți să îți fii cumpătul, să iei lucrurile așa cum sunt?

Cineva a deschis ușa și aprinde lumina.

— Taxa.

Are o tasă mare neagră atârnată de umăr. Scoate din ea două bilete de carton. Luca îi întinde cele trei monede.

— Până la Ostrov, anunță taxatorul.

Vagonul pornește. Omul ne ia banii și dispare. Am ajuns, se vede, la prima stație din tunel, în mahala.

— Poate mai urcă cineva, spune Luca și trage de ușă fără s-o poată urni.
Cu un pocnet se stinge și lumina. Din galerie vin strigăte, bufnituri.

— Parcă sapă.

De-a lungul metroului se scurg oameni cu lopeți. Se aude afară, la un difuzor:
„Cutremurul nu a provocat pagube în orașe. Fenomenele acvatice care l-au precedat au șubrezit însă liniile subterane din apropierea râurilor, surpările blocând intrarea ori ieșirea. Se lucrează la eliberare. Apele s-au retras din...”

Trenul zvâcnește bezmetic înainte, acoperind cuvintele. În întunericul adânc, cu ochii închiși, stau lipită de umărul lui Luca. Chiar dacă-i fug gândurile altundeva, mâna îi rătăcește în părul meu și atât îmi ajunge.

Cu clinchet ca la ridicarea zăvorului, ușa se dă în lături.

— Coborâți, întoarcem.

— Dar metroul merge până în centru, îl contrazic. Am venit cu el ieri.

— O fi drumul barat, răspunde Luca în locul taxatorului, înțelegând înaintea mea că omul cu bilete de carton poate să ne țină sub pământ cât are el chef.

— Nu e barat, i se uită taxatorul drept în ochi și zăngăne în palmă cele trei monede. Nu mai e drum încolo.

Dacă am mai avea să-i dăm ceva, ne-ar lăsa în pace. Luca mă împinge spre ușă, mă trezesc coborând scările înalte ale vagonului. Înainte, șinele se văd paralele până departe. Trântind ușa după noi, taxatorul strigă:

— Atât a fost.

Trenul pleacă mai departe către centru fără noi.

— De ce ai coborât? mă revolt. Nici el nu credea ce spune.

— Voiai să rămânem închiși într-un compartiment de metrou?

Dacă mă gândesc bine, așa cum stăteam în coasta lui Luca, da, cred că voiam.

— Dacă Cetatea mai e inundată?

Printre traverse, un om în salopetă hârșăie mătura. Are atârnat în spinare un panou colorat. În lumina neadevărată a tunelului recunosc desenat pe el grupul celor trei de pe peretele cârciumei. Fețele lor roșii sunt vineții, ochii ca sâmburii.

— Pictorul l-a făcut? întreb.

Măturătorul își trimite în întâmpinarea noastră privirea prin colțurile ochilor:

— Ciungul.

— Pe unde se urcă la suprafață? intervine scurt Luca.

— Aștept pe cineva, tușește măturătorul. Cum sosește, ieșim cu toții, vă duc eu.

Îl trag pe Luca de mânecă. Am zărit lumina zilei. Eram gata să-i strig, „Pe noi ne așteaptă”, dar m-am stăpânit. La ieșirea din tunel, pământul e mâlos.

157

- Nu mai e apă peste Curtea Veche.
 - Să nu ne apropiem de spital, îl rog.
 - Tu pe cine ai la Ostrov?
 - Cineva care nu vrea să iasă. Mă așteaptă pe mine să vin acolo.
 - Și eu la fel, mărturisește, ca și cum ar spune: „Nu-i putem părăsi.”
- Încerc să mă potrivesc în povestea lui. Mă silesc, chiar, să-i dau dreptate și îmi spun, îi spun, cu înțelepciune care nu durează:
- Ia seama, dar, ca lumina care este în tine să nu fie întuneric.

158

29

—Era de așteptat, explică Magda, să te deprime. De ce ai vrut să-i vezi mormântul?

— Când a terminat liceul eram sigură că o să dea la medicină.

— Era însărcinată.

— Știu, replică Ilinca.

— Știi? De unde știi?

— Mi-a spus ea.

— Știi și cine e tatăl?

— De ce?

— Mama ei a rămas singură cu colonelul Armand, paralizat de când a născut Ingrid, și cu copilul, care nu cred că în patru ani de zile a învățat și alte cuvinte decât „nu e voie”: „nu-i voie să țiți că superi lumea, să nu te vadă tanti sub geamul ei că nu e voie, nu-i voie să te joci cu ceasul”, pe scurt, nimic nu e voie. I-ar prinde bine un tată tânăr, mai puțin terorizat de interdicții. Cine e?

— Așadar a născut. A intrat și la facultate, probabil.

— Atunci când a murit era taxatoare pe autobuzul 33. O întâlneam uneori când mergeam spre casa în care m-am mutat. Acum văd că l-au făcut și pe ăsta fără încasator. Odată mi-a spus, „Vămuiesc călătorii în 33”, și părea amuzată. Dumnezeu știe ce o fi fost în sufletul ei.

— Eu, una, n-am stat, ca tine, cu mâinile-n sân: fără mine nu-și trecea bacalaureatul.

— Avea nevoie de el ca să încaseze taxa de călătorie pe autobuzul 33?

— Era o șansă să iasă ceva din ea mai târziu, dacă nu era bolnavă.

— Bolnavă?

— Răgușelile ei.

— Care răgușeli?

— Tratamentul din Franța. Dacă nu de asta, atunci de ce a murit?

— Spăla geamurile mansardei. Doamna Armand spune că l-a văzut pe copil cum îi clătina scaunul, dar până să ajungă la ea a fost prea târziu. A căzut tocmai de la etajul trei.

Era liniște în cimitirul Bellu catolic. Ilinca o revăzu pe Ingrid elevă, la o reuniune. Gelu recita acompaniindu-se la chitară o poezie la modă, „Blestemul țării pe capul cui o uită”. Ceilalți îl aprobau bătând ritmic din palme.

Lui Ingrid i se făcuse rău și ieșise la jumătate. În afară de Ilinca, nimeni nu bănuia adevărata cauză, deși uniforma nu mai putea ascunde faptul că fata începuse să se împlinească. „Cine m-a pus să-i spun Magdei că am ascuns-o pe Ingrid și că, deși aștepta un copil atunci când și-a dat bacalaureatul, eu, ca dirigintă, n-am luat nicio măsură? Am fost nechibzuită, trebuie să țin minte să mă feresc.”

Magda și-o aminti pe Ingrid în primii ani și, prin ea, o impresură îndepărtat copilăria: „Când ești mic, ți se pare că mai e foarte mult până diseară, până duminică, până la vară. Cu vremea acest ‘mult’ scade, simți că rămâne puțin timp, seara, vara, duminicile vin prea repede. Le vezi terminate înainte de a fi început, le identifici cu cele deja trăite.” Se uită la fotografia cafenie de pe crucea ieftină: o arăta pe Ingrid în uniformă și cu bentiță albă în păr, la liceu.

Ilinca dădea semne de nerăbdare. „Sunt atâtea lucruri care trebuie făcute”, își spunea. „Consilii, cercuri, excursii de studiu la Doftana și toate celelalte. E și asta o beție, să te simți util: sunt cineva, îmi pot permite să fiu generoasă. Până și Magda are nevoie de mine.”

— Unde te-ai mutat?

— Dincolo de spital, răspunse vag Magda.

— Un cartier nou?

— O casă veche, izolată ca o mănăstire.

— Te călugărești?

— Să mergem, ignoră Magda întrebarea Ilincăi. Te conduc înapoi la spital. Vreau să-i cer o scutire doctorului Lepădatu. Nu pot ieși la câmp anul ăsta cu studenții.

„Întâi Mihai Elisei, acum scutirea de muncă patriotică”, se încruntă Ilinca. „Ne folosește pe rând.”

La poarta spitalului, Ilinca întrebă iar:

— Ce mai e nou cu tine?

Magda n-o auzi. I se adunaseră ca un cerc în creștet vorbele lui Toma: „Trebuie să trecem în ceva, e menirea ta de femeie. Un copil ne leagă: așteaptă să-l ai în tine și abia atunci ai să simți ce înseamnă să fii legată de un bărbat. L-aș iubi, poate chiar mai mult decât pe oricine. Să-l facem acum. Acum am eu chef de copii. Mai ai câțiva ani. Să nu vină prea târziu. Îl vreau pentru noi: un sentiment puternic trebuie să treacă în ceva. Îmi place imaginea maternității. Nu trebuie să ai și tu un copil al tău? I-aș da tot ce am eu mai bun în mine.”

— Cum te descurci singură? insistă Ilinca, dornică să știe tot.

Se așternu o tăcere lungă. Ilinca îi întoarse Magdei spatele și se îndepărtă singură, gândind: „Ce îndrăzneală, intervenția asta a ei.”

Ziua apune sub nori, în geamurile mansardei. O căruță cu coviltir s-a împotmolit pe istm, în drumul către spital. Nu vrem să vedem cine stă pe capră. Dalele sunt umede și reci, limba de pământ e noroioasă ca o mlaștină. Sus pe Ostrov, spitalul e neatins de apă. Petru se îndreaptă către noi bodogănind:

—Și încălecai pe-o șa și vă spusei povestea așa, și încălecai pe-o roată și vă spusei povestea... Spitalul e încuiat, plecați, s-a terminat de mult ora vizitei. Săptămâna viitoare. Între timp paznicul o să rămână aici, pictorul o să ne vândă nouă portretele celor trei, nevasta lui o să încuie castelul, nepotul paznicului se face săpător. Cârciumarul are să pună să se coacă pâine, cocoșatul o să care pepeni, cantonierul o să repare roata ca să ne observe din susul ei, taxatorul o să fie dat afară pentru că vinde prea scump biletele. Eu o să-l aștept pe bătrânelul alb să-mi aducă înapoi pluta ca în fiecare duminică: mâine am nevoie de ea ca să vâslesc la spital.

Sâmbătăduminicăluni. N-am schimbat nimic din legenda lui, ori a altora: se pare că avem de mult locul nostru în ea.

—Și totuși, îmi apăr eu dreptul de a fi eu, dacă nu-i puneam cu mâna mea banul în palmă, n-ar fi rămas spitalul deschis și n-am fi avut de ce să-i furăm pluta.

—Ce spui tu acolo? se străduiește Luca să descurce ce se petrece în mintea mea.

—Eu sunt de vină că a pierdut cheia, că s-a revărsat râul, că ne-au urmărit atâta vreme în mahala.

De ce țin neapărat să-mi găsesc o vină? mă întreb.

—N-ai tu nicio putere, spune el.

Afară din Cetate, Luca își regăsește mașina așa cum o lăsase. Suntem amândoi siguri că împrejurimile au fost sub apă chiar dacă n-a mai rămas nici urmă de revărsare. Ne urcăm în mașină. Luca scrutează ca pe un dușman lumina verde care pâlpâie lângă volan. Motorul hârâie sec, întărit în gol.

—Mai e o veșnicie până sâmbăta viitoare.

—Ana..., rostește Luca. Nu ți se potrivește numele ăsta. Nu știi să aștepti nici măcar o săptămână, darămite un an.

161

30

La sfârșitul orei de șofat, instructorul o lăsa chiar în fața școlii, amintindu-i:

— Nu mă uitați cu fiică-mea, tovarășa directoare.

Mașina proaspăt cumpărată era o preocupare binevenită pentru Miron. Ilinca terminase de scris teza de doctorat, în care se ocupase de noile metode de predare a limbilor străine în liceu. Buzdugan, noul decan al Facultății de Limbi Străine, pe al cărui nepot, Dâmboiu, Ilinca îl ajutase să obțină temporar catedra rămasă liberă prin numirea ei în postul de directoare, promisese să se ocupe personal de doctoratul ei, să-i ușureze formalitățile: într-adevăr, aprobarea și fixarea susținerii erau rezolvate. Dar Ilinca nu mai avea nicio grabă, erau altele de pus la punct mai întâi.

Miron se scula în fiecare dimineață la cinci și alerga o oră în jurul blocului, într-un șort negru destrămat de care nu voia cu niciun chip să se despartă. Alerga cu noaptea-n cap, în văzul șoferilor de camioane grele și al gospodinelor care se grăbeau să se așeze la coadă la carne, și care-l cunoșteau ca pe un cal breaz. „O să ne petrecem concediul colindând prin țară”, își spusese Ilinca. „Trebuie să obțin permisul de conducere.”

Tânărul profesor de istorie aștepta la ușa biroului ei.

— Am fost la secție cu situația corigenților, începu.

— Foarte bine, îl încurajă. Cui ai dat-o?

— Am vrut să i-o dau tovarășului N. Reușitu.

— Nicolae Reușitu. Și?

— M-a amenințat că mă dă afară și mi-a dat-o înapoi, să i-o trimiteți cu altcineva, mai de încredere.

— O să-i treacă. E încă supărat pentru ce a fost la sfârșitul anului trecut. I-a ajuns la urechi că tu ai afișat lozincile și ai organizat demonstrația.

— Erați singura care a crezut asta, replică pe loc tânărul.

— S-ar putea. Oricum, deunăzi la secție ți-am luat apărarea. Te scot eu cumva basma curată. Nu intra în panică, nu cred că este cazul.

— N-am făcut nimic rău.

— Să sperăm, se așeză Ilinca lângă telefon, răsfoind hârtiile din mapă.

Oprindu-și ochii peste semnătura, „Luptăm pentru pace Fernanda Calcan”, citi la întâmplare: „... mi s-a furat foarfecele din laborator în școala ce cu onoare conduceți, rog anchetă neîntârziat.”

— Ia să vedem încă o dată situația aia: câți corigenți avem?

Îi luă din mână hârtiile, cercetând numele elevilor pe rând.

— Cine e asta, Răgălie Ramona?

— O elevă din clasa mea.

— Tu ai picat-o?

— Da, aștept să se prezinte mâine la examenul de corigență.

— Ce sunt părinții?

— Tatăl e un fel de profesor de șofat, divorțat. Fata stă cu el.

— Ai vizitat-o acasă?

— Nu.

— Păi vezi ? Cum ai ajutat-o tu să nu rămână corigentă? Ori vrei să repete anul?

— Am încercat să-i arăt cum să învețe, însă mi-a răspuns că ce-a fost e bun dus și ea cu istoria nu-și tocește creierii. A scris, în loc de teză, „morții cu morții”, și a desenat o cruce îmbârligată.

— Vezi-ți de treabă. Așa naiv ești? De unde să știe un copil ce-i aia cruce fascistă? Fii și tu mai îngăduitor, omule, ce naiba. Copiilor în situații dificile nu e cazul să le punem bețe-n roate. Ia să vii să-mi spui mâine că ai sporit procentul de promovări al școlii trecând-o chiar pe Răgălie asta. Auzi? Să vii cu ea la mine după examen, că o muștruluiesc eu de o să-i piară cheful să fie impertinentă. De fapt, la vârsta ta nu știam nici eu să dau elevii pe brazdă. Tactul pedagogic e o chestiune delicată, se capătă în timp. Apropo, ce se aude cu nepotul lui Răzmeriță, cel care era anchetat în primăvară pentru lozinci?

— Am dat alaltăieri peste el, la farmacie.

— Ce medicamente cumpăra? strigă brusc Ilinca.

— N-am observat, n-am stat de vorbă cu el.

— Uite ce, du-te la el acasă, du-te chiar acum și spune-i și lui și mătușă-sii că atât eu cât și actualul secretar de Partid, Bătrâniceanu, l-am iertat pentru năzbătia aceea neizbutită. Du-te și ia-l cu tine, ține-l ocupat zilele astea, până încep cursurile, explică-i că n-are de ce se teme, vă iau eu apărarea. Mi-e frică să nu facă vreo prostie. E prieten cu vreo fată?

Mihu o privea uluit. Ilincăi nu i-ar fi fost greu să se pună în pielea lui, dar nu avea când să-și dea osteneala. Răzmeriță, care condusesese școala după înlăturarea Sișei Serdaru, lăsase mare dezordine în urma ei. În autobuz, în drum spre casă, Ilinca citi pe sărite în ziar impresiile semnate de Stoian Vameșu la o expoziție de pictură interbelică: „...sentimentul că intru într-un univers stopat în dezvoltarea lui firească, spațiul unei umanități cu călușul în gură... obsesia maternității ca unică sursă de grație, duioșie. Mișcarea pânzei e coborâtoare. Ochii rămân să te obsedeze deprimant,

163

muștenia lor emană revoltă. Oamenii își duc timpul cu nemulțumire aprigă, cu fălcile încheștate. Cuvântul le e interzis. Două autoportrete sfidează violent, cu încordarea cuiva care detestă tot ceea ce-l înconjoară. Cinci oțelari privesc, anacronic, cu disperarea din 1907 a celui ce nu mai are nimic de pierdut. Un mic portret surâzător, o mască de copil – lumina chipului se ivește nemotivată, nesuținută, inutilă. O replică la Mona Lisa: fața unei femei îmbătrânite urât, cu spaimă, stigmatizată de înțelegerea că a pierdut partida, nimic nu se mai întoarce. Costumație consecvent anistorică, cu sugestii de renaștere (ciung cu basc roșu), ori atât de sumară că devine eternă... O lume sugrumată.”

„Aiurea, sugrumată”, se revoltă în sinea ei Ilinca, hotărând că la o expoziție ca asta ea nu se duce. De altfel, centrul era departe de cartierul ei. Când trecea într-acolo cu treburi, nu mai era dispusă să colinde galerii și librării, ca în studenție, cu Magda. „Atunci când nu ești în stare să-ți croiești un drum”, împături ea ziarul, „te legeni cu iluzia că ești stopat.”

164

4

Plouă fără încetare. Roțile, geamurile mașinii plutesc în apă pe șosea.

— Tu înțelegi ce a fost?

— Eu, acuză Luca întrebarea mea neîncheiată, știu că s-a întâmplat și îmi ajunge.

Tu scormonești pentru că vrei confirmări.

Mă uit la el fără să-i văd ochii.

— Ești grăbit să te întorci...

— „Plouă în oraș, iubito, și noi ne iubim prin mansarde.”

Mă încolăcesc de gâtul lui, mă dă încruntat la o parte:

— Stai cuminte, am intrat în cartierul meu.

Se apropie momentul să cobor. Mi-e capul gol.

Strada pietruită e brăzdată de despicături care nu erau acolo atunci când am plecat de acasă, cu o zi înainte. Țevile de apă urcă dezgolate de pământ – păienjenis metalic ruginit.

„Am ajuns în dreptul ușii mele,” dau să spun.

El oprește fără să mă fi auzit și descoperim că blocul meu, care era și al lui, nu mai există.

165

31

– Ai dispărut, o fixă Vlad cu privirea lui grea, care îi aminti Ilincăi de farmecul primelor lor întâlniri.

Ridicându-și ochii de la ziar, Ilinca îl văzu pe Vlad în dreptul scaunului ei și nu găsiră ce să-și spună.

– Cum se face că mergi cu autobuzul? îl întrebă. Chiar ai vândut până la urmă mașina? îl întrebă ea.

– N-am avut încotro: am omorât un om pe șosea, am fost condamnat și mi s-a luat permisul.

Ilinca amuți. Cu greu reuși să întrebe:

– Când?

– Accidentul s-a întâmplat atunci când eram cu tine, în noiembrie, dar m-au descoperit abia în iarnă.

– Ai fost închis?

– Nu. M-au condamnat la locul de muncă: n-aveam voie să părăsesc orașul și mi se plătea jumătate din salariu. Ai plecat la timp. Nu mi-ar fi plăcut să depind eu bănește de tine.

– Te-am căutat la spital...

– Am dedus că te-ai întors la Miron.

– Atunci când te-am căutat și te-ai prefăcut că nu mă recunoști, la spital, voiam să te întreb ceva, o chestiune profesională.

– Aha. Și? Nu mai e de actualitate?

– Cred că perspectiva mea nu mai e aceeași. Pe atunci despărțeam cu o linie groasă normalul de anormal. Acum nu mă mai sinchiesc, le văd amestecate.

– Era cineva bolnav?

– Era vorba de Miron. Am fost după el la Tulcea, ne-am împăcat, mi se părea că mă simt mai puțin străină cu el decât cu tine. De ce nu mi-ai povestit despre accident? Acum... acum e târziu, sunt directoare de liceu, nu-mi mai pot permite ce am făcut atunci. Partea instabilă și incertă din mine s-a uscat.

– Și dacă totuși?

– Când am ajuns la Tulcea, am așteptat câteva zile până să vorbesc cu Miron.

– L-ai găsit cu altă femeie?

– După șase luni, n-ar fi fost de condamnat. Totuși stătea singur.

– N-a vrut să te primească.

— Ba da. Ca și cum nimic nu s-ar fi petrecut. Cu un tact desăvârșit, a trecut totul sub tăcere, nu m-a acuzat, nu s-a plâns, era doar încordat, mi se părea că se stăpânește prea bine. Am decis să ne întoarcem acasă. A desfăcut o sticlă de șampanie, a băut-o cu o rapiditate necunoscută mie la el și, când a pus-o jos, m-a luat la bătaie. După ce m-a palmuit de mai multe ori, s-a culcat. Nu știam ce să fac, am rămas. S-a trezit când se crăpa de ziuă, s-a speriat că nu dorm, că mă vede îmbrăcată, stând pe un scaun. Parcă nu ținea minte nimic. După o vreme, scena cu furia s-a repetat după o sticlă de vin, urmată de aceeași amnezie totală. De curând a avut o perioadă agitată, așa că m-am internat o săptămână la spital, lângă pavilionul tău. Acum a reintrat totul în normal, nu e nimic neobișnuit în afară de faptul că vinul îi stârnește furia și că aleargă în chiloți de sport pe stradă la cinci dimineața. La urma urmei, ziceai și tu: nimeni nu e perfect sănătos.

— Să nu fie ceva mai grav la mijloc. Ai avut vreo discuție serioasă cu el?

— La început i-am fost recunoscătoare că o amână, iar acum n-ar mai avea niciun rost: conviețuim satisfăcător.

Apoi își aduse aminte:

— Ce mai face Gina? Era în cabinetul tău acum cinci ani când te-am căutat.

Vlad se foi, ridică din umeri, schimbă vorba:

— M-am văzut cu prietena ta Magda.

— Voia o scutire de agricultură?

— Exact.

— Și te-a păcălit să i-o dai.

— Nu m-a păcălit deloc, e dreptul ei. I-am dat o scutire absolut legală: e însărcinată.

— Magda?

— Credeam că tu știi mai multe. N-am putut scoate de la ea nici măcar cu cine e măritată.

— Nici nu este. Mi-a povestit o groază de bazaconii. Vegetează în ireal, de parcă începe ori se termină lumea cu Toma Elisei.

— Cine?

— Directorul vostru.

— Păi ăla e însurat. Nevastă-sa e șefa mea de pavilion. Au și un băiat mare. Cu el a...?

— Zicea că s-a mutat la o mănăstire.

— Cred că te înșeli, se îndreptă țeapăn Vlad, înștiințându-o:

— Eu nu știu nimic, nu mi-ai spus, nu mă interesează.

167

După ce o părăsi, se opri la primul telefon public, formă și vorbe:

— Alo, Dorina? Bună, dragă, aici e Vladimir Lepădatu. Dacă nu deranjez, am două vorbe să-i spun lui Toma. E vorba de un caz grav, una Magdalena Matei, o știi? Nu? Nu-i nimic, dă-mi-l pe Toma, că mă descurc cu el. Alo? Toma? A fost la mine o veche protejată a mea, ți-a spus Dorina cine. A, și să știi, bine ai făcut că ai refuzat bursa în California, ai avut motive serioase. Acum, eu unul, te înțeleg. Apropo, știi că mi-am terminat condamnarea? Trec eu mâine pe la tine, mai stăm de vorbă despre cazul ăsta și despre mine. Sunt pus pe lucruri mari, zău dacă glumesc. Am de gând să-ți iau locul, bătrâne! Dar uite că mai așteaptă cineva aici la telefon. Pe mâine. Hai noroc.

168

3

Pornim pe jos pe străzi lăturalnice întortocheate, cu nume de sfinți și învățați. Luna a secerat norii și s-a încolăcit iar ca o unghie tăiată în cer. Miroase a regina nopții deschisă după ploaie. Felinarele sunt stinse, în toate geamurile lucește ținând lumina stranie de televizor. Peste un pervaz văd un omuleț alb, cu capul vârât înăuntru și călcâiele în vânt. Mă înfig locului gata să urlu, însă Luca mă răsuțește: sărutându-l, îmi dau lacrimile și dispar în el, nu mai zăresc apoi peste pervaz decât barba unei perdele înfoiate.

— Tu ești femeia mea, mă descrie și respir adânc îngăduința de a mă răspândi în jurul lui.

Colindăm orașul. Restul caselor sunt zdravene, în picioare, doar în apropierea podului de piatră de peste râu strada e acoperită cu o pânză de apă. În timp ce îl străbatem, un vuiet ne încinge până la glezne, până-n brâu, către umeri, până peste cap.

— Probabil au început demolările, îmi explică. Mâine dimineață o să aflăm ce alte apartamente ni s-au repartizat.

Apa ne crește iar până la genunchi. O luăm la goană.

— Șantierul care prelungește metroul în miezul orașului a înfundat canalele, nu lasă ploaia să se scurgă în pământ, explică iar Luca, mai mult pentru el.

Ne-am îndepărtat de centru, urcăm fără grabă dealul, ținând răsăritul. Nu mai am de ce să-l întârzii, Luca nu pare dornic să se întoarcă la drumul părăsit.

— N-aș fi vrut să ne vedem pe furate, îi spun.

Nu dăm zor să ne apropiem de culme. Dacă cumva, cine știe, de acolo nu mai avem încotro să ne ducem?

169

32

A doua zi, Vlad se întoarse de la spital acasă și o găsi pe Gina citind un maldăr de reviste și ziare.

— Am nevoie de ajutorul tău, zise el. Directorul m-a acuzat din senin că dau bani cu camătă: avea și o reclamație împotriva mea, de la amărâțul ăla de prieten al tău, Vameșu, care zicea că se prăpădește dacă nu-l împrumutăm. Fă ce știi, să vină rapid să-și retragă infamia și să-și ceară scuze. Uite ce mi-a făcut!

Când aflase că Stoian este amestecat într-un proces pentru garsoniera pe care o plătitese cu naivitate fostului proprietar înainte să aibă actele în mână, atunci când el îi spusese, vizitând-o la spital, că a fost escrocat și are nevoie de ajutorul ei bănesc, Gina se hotărâse rapid: era de preferat doctorul Lepădatu. Surprinzându-i împreună în cabinetul lui și înțelegând că Stoian are încurcături, acesta se oferise în pripă să-l scoată din impas, descotorosindu-se de el, făcându-și-l obligat. Cel puțin așa înțelesese Gina graba lui Vladimir de a împrumuta zece mii de lei unui necunoscut.

Între timp Stoian plecase de la catedra de economie politică, intrase în uniunea ziariștilor, se lansase în presă. Tocmai unul din reportajele lui, o relatare de vacanță, citea Gina înainte de întoarcerea lui Vlad:

„— De când am ieșit la pensie fac economii pentru o vacanță la hotel, zise individul rugător, după ce se întoarse cu geamantanul în fața biroului de recepție. Sunt bătrân, nu pot umbla, de aceea vă cer o cameră mai sus: vreau să stau pe terasă să privesc munții.

— O să-i vedeți la anul, i-o reteză tânăra funcționară.

— Bine, dar mi-ați dat o odaie la demisol, din care mă uit într-o groapă de pământ excavat.

— Asta am, asta a venit la rând, n-am ce să vă fac.

Funcționara a refuzat astfel pe drept cuvânt să fie părtinitoare, respectând cu obiectivitate regulamentul, care prevedea să trateze pe toți la rând, în mod egal. I-a spus șeful să dea camerele în ordinea de pe borderou, așa le dă. Nu le șade bine mai cu seamă celor în vârstă să umble cu intervenții, e rușine pentru părul lor alb.

La televizorul din hol tocmai se făcea reclamă însuflețită cortului Omul, în care, garanta prezentatorul, ne vom simți chiar mai confortabil decât la noi acasă. Figura lui îmi amintea de a unui lucrător la miliție, care a anchetat furtul unui palton de blană dintr-un restaurant. M-am

întâlnit cu păgubașul după mai multe luni. 'Nu numai că nu s-a găsit', m-a informat el, hohotind cu haz, 'dar am mai și primit o înștiințare de la organele în drept cum că 'întrucât făptașul nu a fost descoperit, fapta nu s-a comis'. Am urmărit apoi emisiunea cu alimentația rațională, care mi-a provocat o vie satisfacție. I-am dat dreptate doctorului, nu merită să-ți pierzi nopțile la coadă la carne când te hrănești infinit mai complex și mai sănătos cu legume și fructe.

După plecarea bătrânului, am prezentat buletinul, în care se afla, desigur, legitimația mea de reporter. Am obținut camera care venea la rând, am urcat cu liftul până la etajul șase, mi-am lăsat bagajul și am plecat la aprozar după fructe. La coadă, aud în spatele meu doi turiști capitaliști comentând negativ calitatea piersicilor (altceva nu se găsea): 'Vai vai', clătinau ei din cap dezaprobat, 'ce încet servește, ce neatent e, ce mici sunt fructele, ce coadă mare', și așa mai departe. Din urmă, un grup de tineri, coborâți de la cota 1400, care nu găsiseră loc la hotel pentru că era așteptat un grup extern, s-au vârat în ei amenințător, credeam că o să le-o ia înainte la piersici."

Citea articolul pentru că circulase pe seama lui zvonul că i-ar fi adus autorului promovarea în postul de redactor-șef. Stoian ajunsese cineva și acum Vlad o pune pe ea, care putea să fie Gina Vameșu acum dacă ar fi știut să aleagă, să se roage de Stoian.

Căută în cartea de telefon. „Stoian i-a făcut porcăria asta lui Vlad din gelozie”, se gândi. Răspunse chiar el la telefon și îi spuse că se poate eventual întâlni cu ea a doua zi, la liceul 15, unde el se duce să asiste la discursul de deschidere al celei mai tinere directoare din capitală, Ilinca Acsinte. Abia dacă schimbă câteva vorbe cu ea. O dăduse afară din casa lui, ea pierduse copilul din cauza asta, iar el venise s-o mai stoarcă și de bani. „Bine i-ar fi făcut Vlad să-i ia cu adevărat camătă: unii oameni cred că totul li se cuvine.”

Recapitulă. Copilul lui Leon se născuse mort. Pe Leon îl omorâse Vladimir. Crezuse că după moartea lui Leon se va sfârși lumea, dar nu se sfârșise. Ce vină avea Vlad? Putea la fel de bine să fi fost de vină oricine altcineva. Leon se întorcea dis-de-dimineață din Berceni, de la colega lui Viorica, și se clătina amețit, se ținea de un pom. Înainte să afle asta, luni de zile din viață își mâncase Gina plângându-l. La început nu îl iubise pe Vlad. Avusese nevoie de el, de o casă, de mâncare, de un post, de un aliat. Acum o fascina faptul că lângă el fiecare zi era o răzbunare.

171

2

— Am o cameră de închiriat, ne iese cineva în cale.

Intrăm fără a fi văzut pe dinafară locul zidit în întuneric. Urcăm treptele de ciment bocănind sec. Ne oprim într-o încăpere mirosind a busuioc, cu lumină slabă peste mobila țărănească de lemn nevopsit. Preșurile ieftine au iz de frânghie spălată, așternutul împăturit pe pat e proaspăt și alb, un perete e spoit, ceilalți trei sunt acoperiți cu o pânză groasă.

— Eu plec în Deltă, spune femeia, învelindu-și mai bine fruntea în broboadă. Mă duc de tot. Restul camerelor, face ea semn cu capul împrejur, sunt chilii părăsite.

Trage pânza atârnată de tavanul jos, dezgolind pe toate trei părțile geamurile odăii care a fost cândva verandă. Bezna ne năpădește cu frunze și pământ reavăn.

— Le țineam curate, spune, dar biserica din deal e mai mult goală, n-are cine da de pomană, s-a strămutat în Deltă mănăstirea.

Linșteea e adâncă, netulburată. Casele de oameni încep abia în jos, către poalele dealului, la mal.

— Așteptam să găsesc pe cineva ca să plec. Nu puteam lăsa odaia goală.

— Da, dar noi..., începe Luca.

— Nu vă cer decât să-mi înapoiți cheia la plecare.

Scoate o cheie mare de fier și mi-o întinde.

— Mă găsiți în satul din capătul Deltei. Dacă veniți, o să vedeți marea.

„Toți coboară, se întorc de unde se trag”, mă las furată de gânduri, „urmează râul ori îl trec, însă nu ajung la mare: se opresc sau sunt opriți prea de timpuriu.” Cheia mă frige, mi-e palma ca o clepsidră din care nisipul încins curge mult mai repede decât aș vrea, și totuși prea încet pentru degetele arse de fierbințeala lui.

— Poate te întorci și ți-o iei singură, propune Luca. Noi nu stăm mult. N-o să-ți putem aduce cheia până acolo: n-avem timp.

Femeia cu broboadă dă din cap și iese după treburi, fără un cuvânt.

— Ar fi plăcut să creștem un copil aici, și-l închipuie Luca alergând liber pe povârnișul dealului.

Gândește apoi, fără să rostească: „Neliniștea fără leac, dorul de acasă când acasă nu există, m-au uitat acolo, da, dar eu..., gustul de leșie al acelui an, apă de băut numai la întoarcere, focul era în mâinile mele, ce puțin îi trebuie omului să fie fericit.”

— I-aș da tot ce am eu mai bun, adaugă el.

Și gândește mai departe: „Are să-ți vină fericirea cu un băiețel peste o apă curgătoare.”

172

— Hai să vedem restul odăilor, zice, cu mâna pe clanță.

Din vechea verandă se desface un culoar înghesuit, cu camere de o parte și de alta. Încercăm o ușă la întâmplare. Sub flacăra sângerie a candeliei e o laviță. Aerul fumegă tainic a tămâie. Chiliile sunt toate la fel, curățate pentru a fi locuite. În capul coridorului e o baie, lângă ea o bucătărie cu plită, cratițe, tigăi și farfurii așezate în ordine pe rafturi.

Ultima încăpere se deschide, greu, de parcă ar propti-o cineva cu spatele pe dinăuntru. Zidurile sunt îmbrăcate în cărți. Luca are o tresărire dezgustată, cu gândul la falsa bibliotecă din mahala. Trag afară un volum din rafturile îndesate: e un manuscris: pagini călugărești netipărite. Răsfoim și altele, adunăm grămadă în jurul nostru rânduri necitite despre naștere, iubire și moarte.

— Eu mă duc, ne surprinde femeia cu broboadă. Dacă n-aveți vreme să-mi aduceți cheia, lăsați pe cineva în urma voastră să îngrijească de chilii.

— Până când putem sta?

Se uită la cheia care e încă în mâna mea:

— Până-ntr-o zi.

Ne-a întors spatele cu bocceaua în mână și mormăie îndepărtându-se:

— Dacă n-am eu grijă de mine, n-are nimeni.

173

33

— ...dragii elevi.

Stoian își nota vorbele sânguincios.

— Aceste înalte norme și principii...

Exact cu șaisprezece ani în urmă, la deschiderea cursurilor, pășea și el pentru prima oară în această curte unde se afla acum și, în vreme ce el trecuse fără odihnă din licean în student, asistent, gazetar-șef, ei bine, în tot acest timp, clădirea netencuită și curtea bătătorită rămăseseră la fel. Mai mult, uniforme fiind aceleași, parcă și școlarii scoși din vacanță nu erau alții decât colegii lui. Își explică emoția temătoare pe care o încerca prin faptul că, încăpățânat și proteste, se aștepta s-o zărească, la fel ca atunci, pe Magda rezemată de gard, sugându-și degetul strâns de cineva grăbit, în balama de fier a porții.

— ...este obligat să îndeplinească fără șovăială...

Se apropiase de Magda. Erau noi în școală, abia intrau în clasa a opta. „Ce noroc pe noi că am scăpat din școală doar cu 11 ani”, își spusese el de multe ori după ce intrase la facultate. Îi legase Magdei cu batista lui unghia care sângera. „I-am ocrotit adolescența”, își spuse el, „am împărțit cu ea tot ce aveam, uriașele mele rezerve de naivitate.” Se îndreptă din șale cu o mișcare zvâcnită. „Trăiește singură cuc o viață anonimă, se zbârcește trist, fără folos, când dragostea mea ar fi putut s-o hrănească cu apă vie: lângă mine ar fi strălucit, aș fi lustruit-o, aș fi învățat-o eu să fie fericită.”

— Munca este o datorie fundamentală, de onoare.

„Ce a fost, a fost”, încheie. „Am toată viața înaintea.” Continuă să noteze cu și mai multă concentrare:

— ...combativitate și intransigență față de manifestările de indisciplină, superficialitate și lipsă de răspundere în muncă.

Între școlari, părinți și profesori, toamna, la ora opt dimineața, stenografiind un discurs care nu-i era adresat, Stoian Vameșu se simțea puternic, mai puternic decât ceilalți, de parcă ar fi absolvit o școală a dibăciei.

Către ora nouă, pe Șta Serdaru începură s-o doară picioarele operate de varice și se uită la scaunul de care se sprijinea Ilinca pe când vorbea liber, privind vag înspre fundul curții, peste capetele tuturor. Venise să-și aducă băiatul, elev în anul întâi de liceu. Voia să afle cine-i va fi diriginte, ca să-i explice cum stau lucrurile: copilul învață greu, nu are ținere de minte, face năzdrăvăanii, dar are un fond bun dacă știi cum să-l iei. Le fusese doar tuturor directoare douăzeci de ani și mai bine. Le-ar mai fi fost poate

și acum, dar ce să-i faci, incendiu ori altceva, ceasul rău vine pentru fiecare când e să vină.

— ...cinstit, sincer, principial și corect, să nu tolereze minciuna, să combată sustragerea de la răspunderi și îndatoriri.

La zece fix, inspectorul N. Reușitu părăsi liniștit curtea. Discursul tocmai se încheia.

— ...rolul conducător în societate.

Gina îl căută zadarnic pe Stoian până la unsprezece, când elevii începură să urce spre săli grupați pe clase, în jurul diriginților. Părăsi școala, dând din umeri. „O suplinire nu putea să dureze pe veci”, își spuse, plecând spre grădinița de copii unde era educatoare, gândindu-se că Vladimir o să iasă din încurcătură și fără ajutorul ei și, dacă nu iese, treaba lui: „Parcă de mine se sinchisește cineva?”

Mihu privi lung în urma ei, apoi, urmat de elevi, urcă în clasă și le vorbi, în prima lor oră de liceeni, despre contemporaneitate, despre grija cu care trebuie respectat avutul școlii, avutul obștesc.

La ora douăsprezece, Diana Bătrâniceanu coborî din automobil în fața școlii, căută cu înfrigurare un telefon public și reuși să ajungă la Vlad, care o repezi, ca de obicei. Secretarul de Partid Bătrâniceanu o surprinse chiar când închidea telefonul. Plecară amândoi după cumpărături.

Trecuse de amiază atunci când Răzmeriță își găsi nepotul vagabondând printre blocurile noi din jurul liceului, cu o privire pierdută.

— Ce ai, ce cauți aici? îl întrebă.

— Mi-a spus tovarășa directoare că de mâine să nu mai vin în clasa mea, să mă prezint la școala de corecție, că m-au luat de ieri în evidență.

Prima zi de școală se scurgea lent, blând, fără incidente neprevăzute. La două, atunci când sosiră clasele de după-amiază, Ilinca simți nevoia să facă ceva util și intră în fiecare sală pe rând, inspectând tunsoarea băieților, trimițând fetele să-și spele fardul ori să-și șteargă oja roșie de pe unghii, controlând culoarea servietelor și conținutul lor, tocurele pantofilor, respirând cu dezinvoltură încordarea pe care o stârnea orișunde se oprea.

Către seară, doctorul Vladimir Lepădatu se întoarse în toane bune de la spital: după noua lege cu sporul de pericolitate, îi rămâneau puțini ani până să se pensioneze. Avea de gând să se retragă singur în munți. Găsise și un titlu cărții de care urma să se apuce de îndată ce se va vedea pensionar.

Atunci când Ilinca se întoarse și ea acasă mulțumită de efectul discursului ei, Miron dormea și ea se gândi că el visează, ca de obicei, pajiștea uriașă despre care îi

175

povestise atunci când o cunoscuse: o vale cu soare între dealuri, unde pasc în pâlcuri cai împiedicați.

La miezul nopții, vara începea să urce în toamnă. La mănăstirea din deal părăsită era cald încă. Toma și Magda o luaseră cu chirie, pentru o vreme, ori mai bine zis îngrijitoarea, o bătrână – cine știe, poate chiar o fostă, foarte veche, uitată pacientă a spitalului – le-o lăsase în grijă, pentru că ea se dusesse pe râu în jos: ultima dorință îi era să sfârșească în Deltă.

Inspectaseră chiliile pe rând și le găsiseră bune de locuit. Într-una dintre ele erau pereții plini cu manuscrise călugărești despre câte-n lună și-n stele, în alta fumega o plită cu ceainicul pe ea, în ultima era o baie cu prosoape aspre proaspăt călcate.

Se aflau într-o veche verandă închisă cu ferestre, cu preșuri de sfoară ieftină și cearșafuri răcoroase apretate. Prin pereții de sticlă înnoptată, licăreau dedesubt neputincioase becurile din centrul orașului. Între maluri, spitalul se legăna ireal pe Ostrov, ancorat de uscat printr-o limbă de pământ peste care intrau și ieșeau ziua oameni și mașini. Noaptea însă Ostrovul nici nu se vedea.

Magda se ridică într-un cot, scânci trezită din obișnuință în mijlocul nopții, dar nu mai era în oraș, Toma nu pleca, brațul lui o trase mut la loc. Își vârî capul sub coasta lui.

176

1

Văzut din tâmpla dealului, malul e o râpă în care orașul s-a rostogolit ca o mărgea deșirată.

— Veranda e tihnită. Cu vremea chiliile pot fi preschimbate într-o casă încăpătoare. Zgomotele străzii sunt departe. Dincolo de pereți e liniște și noapte, nu se aud voci, nu e nevoie să umbli cu grijă, nu stă nimeni la pândă.

— E aer bun, o să ne odihnim aici, spune Luca, pe când eu întind cearșaful scorțos.

Fiecare gest al meu e o ancoră.

— Poate găsim ceva de mâncare.

Plăcintă cu brânză, unt, o pâine începută, zahăr, un plic cu ceai englezesc. Plita dogorește. Luca deschide geamul îngropat între crengile unui pom. Bând ceaiul tare și dulce, ne aducem aminte că ne-a fost sete.

— Ce frumoasă e libertatea, spune.

Șterg cămile, le pun la loc. Se apropie miezul nopții.

Cazanul de la baie are încă în el apă caldă. În dulapul de deasupra ușii sunt prosoape curate, cu care ne înfășurăm după ce ne-am spălat, și plecăm spre odaie, lăsând pe coridor urme de tălpi ude. Într-un cuib, hulubii încep să se foiască, se tem că au fost descoperiți. Cearșafurile sunt răcoroase, foșnetul aripilor a încetat.

Luca mă aduce în marginea lui.

— Vino, șoptește, căutându-mi ochii deschiși, răscolit, copleșit, cu spatele la zid.

Îmi fac drum către el lepădându-mă de mine. N-am să-l mai descopăr gonind înapoi către ce era.

— Acum sunt numai al tău.

El nu mai este el, eu nu mai sunt eu, lumea degeaba ne dă târcoale pentru că nu are de unde ne apuca.

— Luca și Ana, ani lumină.

Zvâcnesc cu un strigăt întretăiat — Luca — Dăm să trecem, apă și cer cât vedem cu ochii, acolo, Deltă, mare, mai mult.

177

0

Timpul nu mai exista, îl ucisese între ei și către porțile lumii vâsleau sfârșitele cuvinte, pânzele albastre.

178

Link comun, **Metoda Lidia Vianu în 7 volume**
<https://editura.mttlc.ro/metoda-lidia-vianu-7-volume.html>

Volumul 1. **Engleza de la 7 la 77 de ani. Partea 1. Întâmplări cu timpuri.** Traduceri cu cheie.

Volumul 2. **Engleza de la 7 la 77 de ani. Partea 2. Întâmplări cu timpuri.** Traduceri cu cheie.

Volumul 3. **Ora de Engleză. Traduceri și povestiri.** Cu cheie.

Volumul 4. **Admiterea la Engleză. Traducere gramaticală.** Cu cheie.

Volumul 5. **Subiecte date la examenul de admitere 1974-1990.** Traduceri cu cheie.

Volumul 6. **Student la Engleză. Traducere gramaticală.** Cu cheie.

Volumul 7. **Examen la gramatica engleză.** Traduceri cu cheie.